
İnci Sarıhan & Soner Sarıhan

PEDALIMDA 5 ÜLKE

TÜRKİYE, İRAN, PAKİSTAN, HİNDİSTAN, NEPAL

İnci Sarıhan & Soner Sarıhan

PEDALIMDA

5 ÜLKE

ISBN 978-605-4538-96-6

© 2013, Optimist Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Optimist Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika no. : 11970

Telefon : 0216 481 29 17-18

Faks : 0216 521 10 64

e-posta: optimist@optimistkitap.com

www.optimistkitap.com—www.iskitaplari.com

facebook.com/optimistkitap

twitter.com/optimistkitap

www.youtube.com/OptimistKitap

www.optimistkitapblog.com

Optimist yayın no.: 340

Konu: Yaşam Kültürü

Yayına hazırlayan: Mutlu Dinçer

Basım : Haziran 2013, İstanbul

Düzeltili: Yaşar Trakyalı

Düzenleme ve kapak tasarımı: Ulaş Uğur

Baskı ve cilt: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika no.: 13137

Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah.

4. Bölge 9. Cadde 116. Sokak. No: 2

Esenyurt - İSTANBUL

Tel: 0212 886 34 74

TEŞEKKÜR

Sokakta özgürce oynamamıza izin veren ailelerimize,

Bisikletle Dünya turu projemize “yapabilirsiniz” **diyerek güç veren**
Aydın Çelik, Erden Eruç, Nasuh Mahruki’ye,

Destek olan;

Davut Aydın, Emre Tok, Ferhat Özben, Gürsel Akay, Halil Öztürk, Hüseyin Yalçın, Konuralp Tolan, Osman Dindar, Serap, Osman Erenay, Sacit Emanet, Serdar Güven, Ulaş Baydar, Yusuf Oral’a,

Hayallerimize inanan;

Aslı Bisiklet, Baskiji, Bebeğim ve Biz Dergisi, Bisiklet Forum, Delta Bisiklet, Doğa Spor, E-bebek, Enisolar, Globalstar Avrasya, Hardline Nutrition, İnci Holding, İpek Hanım Çiftliği, İzlesene, İznik Belediyesi, Koray Spor, Mamut Trailers, Marintek, Mavi Çini, Metrocity AVM, Nilüfer Belediyesi, Novicor, The North Face, Türk Hava Yolları, Yeşil Bisiklet, Yeşil Rotary Kulübü’ne

Sayın;

Hollanda Kraliyeti İstanbul Başkonsolosu Onno Kervers, İznik Belediye Başkanı Kadri Eryılmaz, İznik Kaymakamı Nurettin Kakillioğlu, Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey’e,

Sosyal partnerlerimiz;

Adım Adım, AKUT, İstanbul Dağcılık Kulübü, TEMA Vakfı, Zirve Dağcılık Kulübü’ne,

Katkılarından dolayı;

Ahmet Öztürk, Alper Dalkılıç, Aydın Şahin Banu Başaran, Behçet Atunç, Canan Akgündüz, Çağrı Tosyalı, Ceren Tuncer, Cem Ergün, Dilek Keskin, Ediz Tevfik Özgan, Elman Temel, Fatih Özgenlik, Gonca Yerliyurt, Gökhan Altınok, Gürol Kızılkartal, Hafize Yiğit, İslam Gölge, Mehmet Kartal, Mehmet Tepeli, Mesut Girgiç, Mukadder Ekremoğlu, Murat Selçuk, Murat Suyabatmaz, Murat Soğucak, Nagehan Toprakdede, Orhan Kozan, Özgül Erdemli Mutlu, Sabri Pala, Serdar Güven, Serdar Küçükkoçum, Serhat Keçeci, Serkan Taşdelen, Uğur Erem, Volkan Sepetçioğlu, Yunus Gülhan’a.

Bisiklet camiasının mutlu halkına, Optimist Yayınları emekçilerine ve isimlerini unuttuğumuz için affedecek herkese,

TEŞEKKÜRLER

Tüm dizilimler alfabetiktir.

BAŞLARKEN

Bisiklet turu, yapanın anlatamadığı, yapmayanın tam olarak anlayamadığı bir şeydir.

Gezi tecrübeleriyle ilgili yeni ve özgün bir şey söylemek ne kadar zor. Avcı toplayıcı ilk insandan, konar göçer atalarımıza, İbni Batuta'ya, Marco Polo'ya, Evliya Çelebi'den modern gezginlere kadar binlerce seyahatname yazarı, içlerindeki coşkuyu, yolda olmalarının nedenini ve yaşadıkları olağanüstü anları ne derece kelimelere dökebilmiştir ki!

Shakespeare'in dediği üzere "Hayat bir oyun sahnesi!" Biz bu sahnede figüran olmak yerine başrolde oynamayı ve uzun metraj bir yol filmi çekmeyi tercih ettik. İş, ev, alışveriş üçgeninde geçen hayatımızda hayaller hep erteleniyordu. 2005 yılında bu tekere bir çomak soktuk. Tüketim çılgınlığına ara verip Dünya'ya olan borcumuzu ödemek için ulaşım araçlarının en masumu olan bisikletle yollara düştük. Bu seçim kendi kendini gerçekleştiren bir kehanet oldu. Önce Akdeniz sonra Karadeniz sahillerinde döndü tekerleklerimiz.

Türkiye turlarından sonra hayallerimizi süsleyen ve az sonra okuyacağınız satırların da konusu olan İran-Pakistan-Hindistan-Nepal rotasındaydı gözümüz. Doğu Beyazıt'tan Pokhara'ya uzanan bu yolculuğumuzda topraklarından geçtiğimiz 5 ülkede sadece bedenimizi değil, ruhumuzu da uzun bir seyahate çıkardık. İnsanlığın yazgısına tanık olduk. Daha yola çıkmadan günlüklere dökülmeye başladı bilinçaltımızda harmanlanan düşünceler duygular. Hüzün ve mutluluk, yoksulluk ve zenginlik, huzur ve endişe her ülkede kılık değiştirerek farklı yüzleriyle tekrar tekrar çıktı karşımıza. Belki hepsi aynı şeydi zaten. İran'ın Siese Pol köprüsünden, Pakistan'ın kırmızı tuğla fabrikalarından, Hindistan'ın Altın Tapınağından geçen rotamızda bize yoldaşlık eden bir çift bisikletimiz ve terkimizde taşıdığımız birkaç çul ve çapuldan başkası değildi. Çok hafiftik aslında.

Doğu coğrafyasının insanları ve efsunlu kültürleriyle ilişkimiz hem zihnimize hem de ruhumuza kazandı. Yol boyu egomuzla, bisikletlerimizle, yolla, doğayla, insanlarla olan iletişimimizi aktardık günlüğümüze. Sanki biz sabitmişiz de yaşananlar etrafımızdan süzülüp gidiyormuş gibiydi her an.

Yerleşik düzene döndükten ve kelimelerin bir süre demlenmesini bekledikten sonra, yolda kâğıda dökülenlere tekrar eğildik. O "an"ları aradık. Gördük ki notlar nerede kalınır, ne yenir gibi bilgileri pek vermiyor. Eğim kaçtır, iki şehir arasındaki mesafe ne kadardır, buraları kaç saatte geçtik, bunları yazmadık. Elinizdeki bir bisiklet turu rehber kitabı değil.

Benzer günlükleri okurken çadır kurduk, su kaynattık, onu yedik bunu içtik, uyuduk, kalktık, çantaları hazırladık döngüsünden çok sıkıldığımız için, farklı ülkelerdeki benzer konu başlıklarını aramaya başladık notlar arasında. Sonra 5 ülkedeki ortak duygular, o "an"lar, benzer hatıralar, acılar, sevinçler, insanlar kümelenmeye başladı. Her ülkede yaşanan bu tekrarlar anlamlı geldi bize, bisiklettaki ritim duygusu gibi rahatlatıcıydı bunları okumak, yer ve zaman değişiyor görünse de aynı "an"ın türevleriydi her şey.

Yolculuk tüm çıplaklığıyla ortadadır ilerleyen sayfalarda. Kızgınlıklar, küfürler kahkahalar ve hüzün, çoğu yerde ilk kaleme alındığı gibi bırakıldı. Yoldaki halimiz gerçektir ve herhangi bir imbikten süzülmeden buradadır. Biz de kendimize dışarıdan bakma fırsatı bulduğumuz için çok şanslıyız. Kendi fotoğrafını ilk kez gören, aynayla ilk kez karşılaşan yerliler kadar şaşkınsınız.

Bizimle bu anları paylaştığınız için mutluyuz. Siz okudukça o anlar daha az hayal daha çok gerçek olacaktır.

İyi yolculuklar.

İnci Sarıhan
Soner Sarıhan

BİSİKLET NEDİR?

Bisiklet;

Ellerinizi bırakıp kollarınızı kanat gibi açtığınızda, gerçekten uçtuğunuzu sanmanızı sağlar.

Arazide, bir tepe inişinde, taşlar arasında, toz toprak içinde atlaya zıplaya ilerlerken, 4x4 bir aracın içindeymiş gibi hissetmenizi sağlayan odur.

Üzerindeyken bir yandan ağzınızla uçak sesi çıkararak çocuklaşır, bir jet idare edermişçesine virajlarda pikeler yapar ve efsanevi “Kızıl Baron’a” dönüşürsünüz.

Yokuşlarda, hele bir de bagajlarınız tıka basa doluyorsa, kaplumbağaya dönüşür can dostunuz bisiklet.

Molalarınızda bir küheylan gibi ihtiyaçlarını karşılırsınız onun. Yağ ister sizden su namına.

Tımarlanmamış atlar gibi huysuzlaşır, okşanmak ister. Tellerinin, jantlarının kontrolünü iyi yapmalısınız yoksa nalı kırık bir at gibi bırakıverir yol ortasında sizi.

Adını seslenip ıslık çaldığınızda, bir at gibi gelemese de yanınıza, en sert abiler bile isim vermeden duramazlar bisikletlerine ve kimse deli sanmasın diye ıssız yollarda fısıldaşırlar gizli gizli onunla.

Allah korusun fren teli koptuğunda, tepelerden aşağı koşan vahşi atlar kadar tehlikelidir bisiklet.

Yağmurlu bir günde araziden döndüğünüzde, çamurlar içinde yavru bir domuz kadar pis ve sevimli bir varlığa dönüşebilir bisiklet.

Bisiklet nedir?

“Hiçbir şey.”

Birkaç pedaldan sonra ise,

“Her şey.”

Sihirbazım,

Senin sihrinden bir adım uzaklaşıp hayatın karmaşasına dalarak nefessiz kaldığım anda, bana can ver, kaybolmayayım. Seninle kalmayı, ellerinde yeniden doğmayı, çirkinlikleri şöyle bir tutup üfleyince yok etmeni izleyen tek seyircin olmayı istiyorum.

İnci

TÜRKİYE - İRAN - PAKİSTAN - HİNDİSTAN - NEPAL

3 MAYIS

İnci ile 1994 yılında üniversiteye kayıt yaptırdığımızın ilk ayında tanıştık.

Çok gençtik.

Beraber büyüdük de diyebiliriz.

Aşkımız da öyle.

Hayat bir yolculuk değil mi?

Aşk, iki kişinin gerçekleştirdiği, muazzam manzaralı, heyecanı anlatılmaz, doruk noktası olmayan ve sizi bulutlara dokunduran bir yolculuk değil mi?

Evlilik. Aşkın içinde başka bir yolculuk.

Biz şimdi daha uzun bir yola çıkıyoruz.

Kilometrelerin uzunluğu kadar, manevi olarak da uzun bir yolculuk bu.

“Aşk” olmadan altından kalkılacak bir yol değil.

İnci, yine büyük bir sürpriz yaparak kapağına “sihirbazım”la başlayan bir not yazdığı bu defteri almış. Yolculuğumuz boyunca fotoğraflara, videolara sığdıramadığımız her şeyi bu deftere yazacağım. Kızılderililer, fotoğrafların insan ruhunu hapsettiğine inanırlarmış. Hayır. Bence asıl yazıdır insanın ruhunu hapseden, duygularını yakalayan ve onu çırılçıplak maskesiz ortaya seren.

İnci, defterin yanında bir de tahtadan Ikea kalemi verdi, her zamanki gibi hem romantik hem zekice.

Kim bilir neler yazacağız bu deftere?

Yolun getirdiği sürprizler ne olacak?

Bilmiyorum.

Şuna eminim ki, bu kalemlerden onlarcasını açıp bitirecek kadar çok şey yaşayacağız bu yolda.

Kalemler yaza yaza tükenirken yolumuz da tükenip sonlanacak. Ancak kalemin defterde bıraktığı iz gibi, yolculuktan yeni çıkan ruhumuz da izlerle dolu olacak.

5 YANILGIMIZ

TÜRKİYE, 8 MAYIS

Kendimizce ulvi bir iş yapmaya soyunduğumuzu düşünüyoruz. Peki, başkaları öyle mi düşünüyor? Hayır, genelde pek öyle değil. Yola çıkışımız yaklaştıkça ve insanlar “Yahu bunlar şaka maka gidecek” diye ikna oldukça, tur henüz yapılmamış hatta başlamamış olsa bile bizden uzaklaşıyorlar. Onlara neyi hatırlatıyoruz, bilmiyorum. Ama çok hoşnut olmadıkları açık. Herkes böyle değil elbette; sürecin başından bu yana arayıp “Ne yapabiliriz?” diyenlere ne kadar teşekkür etsek az. Daha tanışalı bir ay olmamış bazı arkadaşlarım “Al sana 1000 lira, döndükten sonra” (asıl ve en önemli şeyin sağ salim dönmemiz olduğunu hatırlattıktan sonra) “istediğin zaman geri verirsin, keşke daha fazla verebilsem, elimden daha fazlası gelmiyor” diyebiliyor. Yıllardır dost dediklerimizden ses seda yok. “Evet, yapabilirsiniz, korkmayın” deseler yetecek. Onlara neyi hatırlatıyoruz, gerçekten bilmiyorum.

İRAN, 16 TEMMUZ

Dönercinin önünde tanıştığımız iki Azeri genç her zaman olduğu gibi telefon numaramızı isteyip kendi numaralarını da bize veriyorlar. Türkler ne kadar fazla burada. Türkçe bilenler demek daha doğru olacak belki de. Bu coğrafyayı gezdikten sonra “Türk” kelimesinin ırk ve kan bağına dayalı etnik bir kavram olmadığını daha iyi anlıyoruz. Üniversitede öğrendiğimiz gibi en doğru tanımlama Radlof’un tanımlaması: “Türkçe konuşan Türk’tür.”

Bugün yine bira isteyip istemediğimizi sordular sokakta. İlk duyduğumdan bu yana, sanki birayı satan biziz de onlar bizden istiyorlarmış gibi algılıyorum. Sessizce yaklaşip sadece “Bira” diyerek, fısıldadıkları için olsa gerek. Bu davranışlarından ötürü bira sözüne içimden “Var mı?” kelimesini ben ekliyorum. Bu his, çocukluğumda çok uzun süre marketlerde çıraklık yapmamdan kaynaklanıyor. Bizde kimse verir misin, uzatır mısın, alabilir miyim demez. Yıllarca sadece “Ekmek”, “Samsun”, “Halley” vb. kelimelerle alışveriş yapan on binlerce insan gördüm.

Bir defa da yol üzerinde kısa bir mola vermişken karşılaştık aynı soruyla. Birayı hiç sevmem. Fakat o sıcakta soğutulmuş ne bulursa içesi geliyor insanın.

İran’da ne kadar yanıp kavrulsak da biraya asla evet demeyeceğiz.

Çünkü geçtim hapis ve para cezalarını, kırbaçlanmaya kadar giden bir cezası varmış. Hadi o da tamam, ama tur yarım kalır.

Yine de, evet desek masaya ne gelecek çok merak ediyorum. Serbest olan alkolsüz bira mı? Yoksa kaçak olan alkollü mü? Sakince yaklaşip adeta kulağıma fısıldayarak sorduklarına göre, yasak olan olmalı.

İran’da bira var. Köpek yok. Yollar güzel. Bizde bu tura çıkacak cesaret var. Ancak buz gibi biraya evet diyecek cesaret yok. Hava çok sıcak.

PAKİSTAN, 29 TEMMUZ

“Elemtere fiş kem gözlere şiş” diye bir tekerleme kalmış aklımda çocukluğuma dair.

Bunu dilimize dolayıp öyle dolaşmalı Pakistan’da. İran’dan çıktığımızdan bu yana İnci saçlarını hiç açmadı. İran’da zaten zorunluydu. Çölü beraber geçtiğimiz Çek kız ve erkek de aynı şekilde davranıyor. Kızın saçları örtülü, erkeğin ise sakalları kesilmemiş. İkisi de kısa şeyler giymiyorlar. Giysiler yerel kıyafetlere uygun renklerde seçilmiş. Sakalsız erkek çok az zaten burada. Belki memur ya da asker olduğu için sakallarını kesmiş olanların da bıyıkları muhakkak duruyor.

Ben zaten hiçbir yaz sakallarımı kesmem. Günün en kötü olayı sakal tıraşdır benim için. Tıraş faslını bitirdim miydi gün boyu gelecek hiçbir zorluk beni korkutamaz. Daha kötü ne olabilir? Doğal olarak bulunması gereken bir şeyden yapay olarak hem her gün, hem de beyhude şekilde kurtulmaya çalışıyoruz. Sokullu Mehmet Paşa’nın, Venedik elçisine dediği gibi: Kurtulmaya çalıştığımız şey, her seferinde daha güçlenerek karşımıza çıkıyor. Daha bir yerleşiyor yüzümüze. Tıraş olduktan sonra bile deri altında fark edilen ve yeşil bir zemin gibi görünen kıl köklerinden nefret ediyorum.

Kabul edelim ki bir şempanzenin suratındakinden daha fazla kıl kökü var suratımızda. Bunlardan her gün kurtulmaya çalışmak baştan kaybedilmiş bir savaş. Saçımız, sakalımız öldükten sonra bile bir süre daha uzuyormuş. Biz her gün kesmenin derdindeyiz.

Tamam, tamam tıraşı kestim.

Büyük şehirlerde, özellikle İslamabat’da kadınlara sokakta, alışverişte rastlamak, araba kullanırken görmek mümkün. Bu kadınların başlarının ön kısmı açık ve bir parça saç perçem şeklinde dışarı çıkmış (Benazir Butto usulü). Fakat özellikle küçük şehirlerde ve köylerde, İran’dakinden çok daha az kadın var sokakta ve saçlarını daha da sıkı kapatmışlar gibi görünüyor. Köylerde ise zaten kadınları sokakta görmek çok mümkün değil. Bunun dışında, erkeklerin bize bakışları çok sinir bozucu. Sadece İnci’ye değil bana da garip bakıyorlar. Bakışlar delip geçiyor sizi.

Bu bakış çok incitici.

O yüzden elemtere fiş kem gözlere şiş.

HİNDİSTAN, 4 AĞUSTOS

Şu inek meselesine yeri gelmişken değinmek lazım. İneğe tapıyorlar sözü elbette çok doğru değil. Kendi açken ineği tost ekmeği ve kekle besleyenleri, arabalarını kaldırıma çıkarma pahasına yolun ortasındaki ineğin etrafından dolaşanları gördük. Rehber kitabın anlattıklarından anladığım kadarıyla inek süt verdiği ve doğurganlığı temsil ettiği için kutsal. Bir Hintli, “bu inek beni yarattı” demiyor ama ineğin reenkarnasyon sürecinde birçok aşamadan geçmiş ve çemberi tamamlamaya yakın bir varlık olduğunu varsayıyor. Bu anlamda da, kurtuluşa daha yakın bir canlı olduğu için çok saygı duyuluyor ineğe. Başka birçok hayvana saygı duyulduğu gibi...

Anlayacağınız bu mesele benim kafamda halloldu. Dönüşte soran olursa ki muhakkak sorulacak şeylerden biri bu, pek ayrıntılı anlatacak kadar bilmesem de ineklerin tanrı sayılması meselesini gülmeyecek ve yadırgamayacak kadar kendime kabul ettirmiş durumdayım.

NEPAL, 27 AĞUSTOS

Hindistan'a dönüyoruz. Yine turist otobüsündeyiz. Yine Nepal'e çıkarken olduğu gibi inerken de İtalyan arkadaşlar bulduk. Bu İtalyan Türk benzerliği efsane değil. Gerçekten iyi anlaşıyoruz onlarla. Laf aramızda, çıkarken aynı otobüste olduğumuz kıl bir Fransızı bile çekiştirdik.

Fakat yanımızdaki İtalyan çift artık dokunsan ağlayacak durumda. Saatlerdir buradayız.

Hindistan, Mathura

Muson yağmuru sonrası yavrusu gibi sarıldığı kuzuyu sakinleştiren çoban.

Hindistan, Delhi - Agra yolu
Süt ve mısır gevreği yerken, sütün sahibi arkamızdan geliyor? İlahi tasadüf!

Trenlerine yetişme şansları gitgide azalıyor. Bu karmaşada not tutmaktan başka yapacak bir şey yok. Az önce sözde isyancıların olduğu yere gittik. Anladığımız şu; buradan geçen kamyonlardan birisi bir çocuğa çarpmış. Önce öldü diye anlattılar ama şükür ki kurtulmuş. Eee yol niye kapalı peki. Çocuk hastanedeymiş. Ailesi hastane parasını ödemeyeceği için eylem yapmaya başlamış. Köylüler de onlara katılmış, yolu kapatmışlar. Herhalde yüzlerce araba, binlerce insan saatlerdir burada. Bize bahsetmediler ama yolun güzergâhını da değiştirmek istiyor olmalılar.

Barış ülkesinde yol kesme eylemi. Ne kadar tezat geliyor kulağa. Eylemcilerin çoğu çocuk yaşta. Onlar için bir çeşit eğlence, bizim için ülkemize dönememe korkusuna ve ıstıraba dönüşüyor. Birkaç polis geldi sanıyorum. En azından üniformalı birileri geldi. Ama kimse takmadı. Arabalar santim ilerlemedi henüz. Bekleyenlerin çoğu turist. Bu durum Nepal'e kesinlikle yakışmıyor. Yok yahu yakışıyor aslında.

Nepal

“Doğu, oturup beklemenin yeridir.” A. Hamdi Tanpınar.

Beklemenin ne olduğunu bilen bir ülkeden gelen bizler bile sinir içindeyiz. İnci fotoğraf çektikten sonra şarjı bitirme pahasına müzik dinliyor telefonundan. Ben biraz yazıyorum biraz eski notları okuyorum. Biraz dışarı çıkıp ne olup bittiğine bakıyorum. Yapacak bir şey yok, geri dönüyorum. İtalyan çift için umutlar tükeniyor.

Burada zaman planlarını, bir zincirin halkaları gibi birbirine eklememek lazım. Çünkü bu zincirde birçok zayıf halka olduğu açık.

5 AKŞAM

TÜRKİYE, 10 MAYIS

Sponsorluk görüşmeleri iyi gitmiyor. Olsun. Manevi sponsorlarımız var daha çok. Sağ olsunlar, bu çeşit bir destek de çok önemli. Kimse “Evet yapabilirsiniz” demese de biz bu yola çıkacağız zaten. Yine de motivasyon, maddi sorunu ortadan kaldırmaya yetmiyor; Türkiye koşulları düşünüldüğünde düşük fiyat aralığında bir araba alacak kadar kredi çekmek zorundayız gibi görünüyor. Olsun.

Bu epey minimumda tutulmuş bir bütçe aslında. Bunu aşacağımız şimdiden garanti. Olsun. Kendimizi ve toplumun daha çocuklukta tımar edilmiş kıt anlayışını aşmaya çalışırken bütçemizi aşmışsak ne gam. Varsın böyle olsun. İnsanlara tüm masraflarını bizim karşılayacağımızı söylesek ve üzerine de tonla para versek böyle bir yolculuğa çıkmaya ikna edebilir miyiz acaba? Sevdiklerinden, evlerinden, rahat yataklarından ayırabilir miyiz?

Sanmıyorum. Önümüzde Taliban tehlikesi, çöller, sıcak, binlerce kilometrede çevrilecek milyonlarca pedal, onlarca hastalık tehlikesi ve daha bilmediğimiz olumsuzluklar yok değil. Ama bunun yanında Altın Tapınak, Tac Mahal, Persepolis, Himalayalar da var.

Her seferinde bunlarla bitirmeliyim notlarımı.

Her gün bunları yazmalıyım.

Altın Tapınak, Tac Mahal, Persepolis, Himalayalar...

İRAN, 9 TEMMUZ

Zaman durdu. Kafamı toplayıp yazmaya çalışacağım. Bir süre İnci'yle konuşmadan durduk kaldık. Yorgunuz. Saat ilerledi. Uykum bastırılmış olmasına rağmen muhakkak bir şeyler karalamalıyım. Yazmazsam yarın bunları bir rüya gibi hatırlayabilirim ve belki kendim de inanmam. Kara Ziyaeddin şehrindeyiz.

Hava kararmadan önce otele geri döndük. Neredeyse Türkiye'de satılan dönerin aynısını bulduğumuz için de çok sevindik.

Hindistan, Amritsar
Tac mahal. Hiç bitmesin istediğiniz anlardan...

Müşterilerin ve lokanta sahibinin ısrarıyla para ödemedik. Bunlar İran'da yaşamayı beklediğimiz şeyler. Kaldığımız otelin çalışanları öyle bir jest yaptılar ki, bizi her şeyden çok etkiledi. Bir odada biz, bir odada onlar var. "Varmış" demeliyim aslında. Çünkü orada olduklarını bilmiyorduk. Otelde tadilat yapılıyor, ortalık karman çorman. Müşterinin kalabileceği sadece bir tane odaları olduğunu söylediler.

Karşıımızdaki odada bisikletlerimiz var. Diğer odalar zaten yıkık dökük, koridorda eski halılar, atılacak eski mobilyalar. Bir yandan boyanıyor diğer yandan elektrik, su sistemi yenileniyor otelin. Duvarlar delik deşik. Pek tekin bir yer gibi görünmüyor. Neyse, sabah ola hayrola şeklinde zaman geçirmeye çalışıyoruz.

Ufak tefek işlerle uğraşırken birden kapı çalındı. Otelde başka kimse yok sanıyorduk. Bizi otele yerleştiren adam, gece kimse kalmayacak demişti. Bu yüzden bahçenin ışıklarının nereden yanacağını, dışarıdaki tuvaletin yerini göstermişti. Duş zaten yoktu odada, yerini de sormadım. Kendisi aynı bahçedeki başka bir binada uyuyacaktı. Herhangi bir şey olursa uyandırmamızı söylemişti.

Çalınan kapıyı tedirginlikle açtım. Elime çok da küçük olmayan kamp bıçağımı aldım. Kapıyı,

arkasına ayağımı koyarak açıyorum. Biri daha fazla yüklenirse açılmasın diye. Aradan baktığımda ilk başta daha da şüphelenmeme yol açan bir görüntüyle karşı karşıyayım: Bir adam. Elinde bir meyve tabağı, parlak bakırdan. Tabakta belki de her meyveden ancak bir tanecik olsa gerek. Tepeleme dolu olmadığı için tabağın en altına yeşil yaprakların dizildiğini görüyorum. Meyvelerin en üstüne birkaç dal maydanoz atılmış. Belki alttaki yapraklar da yeniyor, bilmiyorum. Normal ağaç yaprağını andırıyor.

İçindekileri saymaya gerek yok. Verilen şey sadece iyi niyet ve hoş geldiniz dileği aslında. Farsi oldukları için “Huda hafız” (Allah’a emanet ol) demekten başka bir şey anlamıyoruz söylediklerimizden. İyi niyete karşı iyi niyet, güler yüze karşı güler yüz.

Kapıyı kapatıp elimdeki bıçağı bir kenara fırlatıyorum. Adamla yaptığımız konuşma boyunca elimde kapının arkasında saklamıştım. Kapı kapandıktan sonra sadece o bıçak ve ben kaldım sanki odada. Oda dar gelmeye başladı bana. Bıçak da koca bir hançere dönüştü. Sonunda ağırlığına dayanamayıp elimden atıverdim. Bizi bu kadar tedirgin ve korkak yetiştiren kültüre küfürler ederek. İşte yol, yine bizi sınıyor, yine bir adım daha öteye, yükseğe götürüyor.

Toparlanmaya çalışıyorum. Tabağı boşaltıyorum. İçine birkaç poğaça koyuyorum. Koridora çıkıyorum, cesaretimi toplayıp kapıyı çalıyorum.

Yine sadece gülümseyerek anlamak üzere hazırlıyorum kendimi.

Kapı sonuna kadar açılıyor. Kapıyı açan az önceki adam. Elimdekileri uzatıyorum, İnci de bizim kapımızdan kafasını uzatmış izliyor. İçeride bir de kadın görüyorum. Küçük piknik tüpünde bir şeyler pişiriyorlar. Bu odada yaşıyor olmalılar.

Yine “Huda hafız” ve karşılıklı anlamadığımız birkaç kelimeyle vedalaşıyoruz. Bu kişiler kim bilmiyorum. Şimdi çıkıp sorsam da anlaşılamayacağımız için soruların bir faydası yok. Cevapların da bir önemi yok. Ya otelde kalan bizim gibi başka müşteriler ya da tadilat çalışmasını yapan kişiler.

Ya biz kimiz?

Bu yolculuk boyunca biz de uzun süre böyle ufak ve yabancı odalarda ve bazen de birkaç metrekarelik çadırımızda yaşayacağız. Sonunda bu yol elbet bitecek ve evimize döneceğiz. Bursa’daki kocaman evimizde, torbalara sığdırmakta zorlandığımız market alışverişlerimizle ağızına kadar dolu dolabımızla, arabamızla, dev ekran televizyonumuzla, deri koltuklarımızla baş başa kalacağız. Peki, bu kadar cömert olabilecek miyiz?

Herhalde umutsuz vakalar değilsek de, yabancı bir memlekette gece kapımızı çalan birine kapıyı elimizde bıçakla açtığımız için ruhumuzun uzun süre terbiye edilmesi gerekecek kadar yıprandığı açık. Doğu’ya yolculuk, bizim için bu terapiyi kendiliğinden yapar mı acaba? Nefsimizi terbiye etmiş olarak dönebilir miyiz geriye?

İnci benim şaşkınlığıma daha az kapılmış olduğundan, boşaltmadan önce verdikleri tabağın fotoğrafını çekivermiş. Fotoğrafta, tabaktaki az sayıda meyve görünüyor, ama asıl görünmeyen o tabaktan taşan iyilik.

İşte “yolun” öğretisi.

PAKİSTAN, 31 TEMMUZ

İnci defterimden bıkmış durumda. Ben bugün olanları not almaya çalışırken “Soner, biz şu anda neredeyiz ve sen ne yapıyorsun” diyor. “E, daha yemek gelmedi” diye cevap veriyorum.

Otelin çatısındaki restorandayız. Badaşhi Camii’nin hemen yanındaki otelimiz biraz pahalı ancak bu manzaraya gerçekten değdi. Gündüz camiye gezerken yaptığımız sohbetlerde bu camiyle övünen Pakistanlıların, bunun dünyanın en büyük camisi olduğunu iddia ettiklerini çokça duyduk. Bir diğer övündükleri eser Minare-i Pakistan da hemen karşıda yer alıyor. Bir gün daha bitiyor. Ufukta müthiş bir kıvıllık. Burada son gecemiz. Yarın güneş batarken Hindistan’da olacağız.

Caminin taşları kırmızıya yakın bir renkte. Gün batımında ufuk kıvıllığıyla birleşince doyumsuz bir manzara oluşuyor. Yazmayı bırakıp şehrin sihrine kapılmayım. Bırakıyorum. Bıraktım.

Şimdi aşağıda odada tekrar aldım defteri elime. Keşke bir ses kayıt cihazı alsaydım. O zaman da onlarca kaseti koruma sorunu çıkacaktı bir de başımıza. Zaten İran’da çektiğimiz fotoğraf ve videoların bir bölümünü kaybettik, üzgünüz. “Hadi geri gidip tekrar çekelim” diye şaka yapıyoruz birbirimize.

Lahore, karmakarışık trafiğin, aynı anda binlerce korna sesinin arasında, pislik ve yoksulluk içinde milyonlarca insanın yaşadığı bir şehir. Otelimiz gayet güzel. Bundan önceki her konaklamamızda esiri olduğumuz ve serinliğinden daha çok sesini duyduğumuz devasa bir vantilatör ile basit bir klimanın karışımı olan aletlerden yok bu otelde. Gerçek klimalar var.

Keşke her akşam böyle bir yer bulabilseydik. Çatısında lokantası olsa ve böyle bir gün batımını izleyebilseydik. Turistik turlarla gezenler muhtemelen her akşam böyle yapıyorlar. Otelin çatısını geçtim, çadırı kuracak düzgün bir yere de razıyım.

Çatıdaki manzara ve yemekler hakkında daha fazla yazmayacağım. Yazamayacağım. Belki yukarıda devam etseydim aklıma gelirdi. Güneş beni her zaman coşturur. Keşke tek bir odadan ibaret olsaydı yaşamımız. Doğu batı yönü hariç, kuzey ve güneyde hiç camı olmayan, çatısı da saydam bir odacığa kıvrılabilseydik. Bir taraftan doğar, diğer taraftan batardı güneş. O odada yaşasaydım yazacak ne çok şey bulurdum. Bulur muydum?

İnci haklı, neredeyim, neler düşünüyorum. Bu defter kafamdakileri toplamıyor, bazen büsbütün dağıtıyor sanırım. Koca koca fanların sesine alıştığımızdan belki de bu gerginlik. Yoksa sessiz ve gerçekten serinleten bir klimanın altında mışıl mışıl uyumak varken kıvranıp durur muydum şimdi?

HİNDİSTAN, 8 AĞUSTOS

Felaket bir akşamdan sonra yazacak gücüm yok. Kahretsin.

9 AĞUSTOS

Dün yazamadıklarımı bugün yazmalıyım. Patlayan lastikleri tamir etmeyip son kalan iç lastiği kullanmak büyük hataydı. Aslında ilk patlayanı tamir ettim, ama diğer yedeklerin hepsini kullanacağımızı bilemezdim.

Pakistan, Lahore

Badashi camii ve Minare-i Pakistan. Pakistan karmaşasında huzurlu bir an.

Yol inşaatları bugün bizi çok yavaşlattı. Varmamıza 5 km kalmışken iki lastik birden patlayınca ortada kaldık. Hava kararmak üzereydi. Yedek lastiği takıp şişirdim. İçine elimde kalan slime'ı da¹ sıkıştırdım. Şişirdim indi, şişirdim indi. No name² iç lastiklerle bu sonuç normal. Diğer yedeği taktım. Tamir etmek hiç aklıma gelmedi. Biraz gittikten sonra o da indi. İlk patlağı yaratan çiviye gidon çantasına atıvermişim. Acaba başka bir şey mi batıyor, elime gelmeyen başka bir şey var mı diye tekrar kontrol ettim. Başka bir şey bulamadım. Onu çıkarıp sağlam kalan son yedeği takıverdim. Belki az zorlasam altı kez yamanmış lastiğe yedinci yamayı da yapabilirdim hafif hafif kararmaya başlayan havada, ama ihmal ettim.

İşte yol inşaatı burada tekrar çıktı karşımıza ve karanlık bastıktan sonra ortada kaldık. Çünkü otoban gişelerinin olduğu ve bildiğimiz anlamda yolun bittiği yerde lastik tekrar patladı.

Bir şehre bisikletle girmek ve çıkmak zaten çok zor. Elimizle ittiğimiz bisikletlerle ilerlemeye çalıştık. Ağır bisikletler ve yere yapışmış lastiklerle işimiz güç. Kalacak yer sormaya başlıyorum ilerledikçe. Bir otel gördük ama henüz açılmamış. Kabul etmiyorlar. Çadır kuracak güvenli bir yer de yok yakınlarda. Etraf toz duman zaten. Keşke 15 km gerimizdeki devlet otelinde kalsaydık. Ama 1500 rupi de çok fazlaydı ve sorduğumuzda saat henüz çok erkendi. En sonunda lanet bir otele geldik. Alacakaranlık kuşağı gibi. Bizi önce kabul ettiler, sonra dışarı atıldılar, bir aldılar, bir kovdular, çok karışık.

Sinirlenmeden nasıl yazacağım bilmiyorum. Yine de deneyeyim.

Bu ...lar önce bizi otele aldılar, sonra hayır çıkın dediler. Sonra fiyat pazarlığı yapmaya başladık. Yani tamam, kalacağız ama fiyat ne olacak onu konuşuyoruz. Sonra nereden çıktıklarımı anlamadığımız polisler geldi ve biz yine dışarı atıldık. Hava kararmış, lastiği otelin bahçesindeki ışığın altında onarmaya çalıştım. O sırada polisler gitti. Otelin onlarca işçisi başımıza toplandı. Niyetlerini anlayana kadar soğuk terler döktüm. İnci biraz ileride duvara yaslanmış tamir malzemelerini toparlamaya çalışıyordu. Birkaç işçinin onun yanında olduğunu fark edince bisikleti bırakıp sinirle yanlarına fırladım. Meğer kimsenin kötü niyeti yokmuş. Epey zor dakikalardan sonra İngilizce bilen birine en yakın oteli sordum. Şehre kadar yok dedi. Almıyorlar başka çarem yok dedim. Konuştuğum kişi içeri gitti. Geri geldi. Ben konuştum alacaklar, dedi. Girdim içeri, fiyat artmış meğer. Tartışacak halim yok, bisikletleri de içerideki depo gibi bir odaya aldurdım.

Bu git gel durumları neden yaşandı, polisler neden geldi, neden bizi önce aldılar sonra almadılar anlamış değilim.

Bu akşam, bu yolculukta bisiklet üzerindeki ilk gece fotoğraflarımızı çekirdik. Hava kararınca bir an umutlarım da karardı. Şimdi aradan bir gece geçmişken bile hâlâ tekin hissetmiyorum.

1 Patlak önleyici sıvı.

2 Markasız fason malzeme.

NEPAL, 25 AĞUSTOS

Nepal'de Hindistan'a benzeyen şeylerden biri de servis. Bütün Doğu'da olduğu gibi servis geç geliyor. Ben de notlar alıyorum.

Bu denememizde Himalayalar'ı göremedik. Birkaç 6 binlik ile bazı 7 binliklerin eteklerini görebildik. Hepsi bu. Muson mevsiminde bu kadarını gördüğümüz için şanslıyız. Burnumuzun ucunu bile göremeyebilirdik.

Belki hava açılır, bulutlar bu kadar uzaktan gelen pedalşörlere izin verir diye bekledik. Ancak yaptığımız umutsuz bir girişim sadece. Akşamüstü şehre indik. Güneş batarken Himalayalar'ı görme umudumuz da güneş gibi söndü.

Tekrar buraya gelmek hem maddi açıdan hem de zaman açısından çok kolay olmayacak bir daha. Mesleğimizden dolayı muson mevsimi dışında gelmemiz de zor. Güneş batıyor. Kim bilir ne kadar güzel yansıyorur kıvrıklık dağların zirvelerine. Olsun yarın sabah yeniden doğacak güneş, bir gün biz de tekrar geleceğiz.

Bir gün. Birkaç deneme şansımız daha olacak.

TÜRKİYE, 11 MAYIS

İnsanları sınıflandırmamaya çalışırım, şu burçlar meselesine de hep gülmüşümdür. İnsanlar on iki gruba bölünebilir mi? Fakat sponsor araştırmalarımız sırasında yaşadıklarımızdan sonra okuduğum şu tespitin altına imzama atarım.

İnsanlar beşe ayrılır diyor bu yazıda:

- 1- Bir işi başaranlar
- 2- Bu iş yapılırken destek olanlar
- 3- Başarılan işi kendi yapamasa da en azından takdir edenler
- 4- İş yapılırken köstek olanlar
- 5- İş başarıldıktan sonra bile bu başarıya inanmayanlar

Hazırlık süreci daha baştan sıkıntılı olmaya başladı. Bu yolculuğun boyumuzdan büyük olduğunu sanmıyorum. Elbette yapacağız. Pedallar henüz dönmeye başlamasa da faydalı olabiliyor hazırlık süreci. En azından insanları daha yakından tanımış oluyoruz. “Yol” bize şimdiden bir şeyler fısıldamaya başladı.

İnsanlar meğer iki dil konuşuyormuş; Almanca, Hintçe, Rusça, Türkçe falan değil. Destekleyen dil. Köstekleyen dil.

Bu açıdan bakıldığında en kestirme dostluk testi şu olabilir herhalde. Dost sandığın ama dostluğundan şüphelendiğin birisine gidiyorsun, daha önce yapmadığın ve senden hiç beklemediği bir şeyi yapmak için harekete geçtiğini söylüyorsun. Söylediğinin ne olduğu fark etmez, biraz alışılmışın dışında bir şey yapacağını söyle yeter. Mesela ne olabilir? Serbest dalışta 20 metreye ulaşacağımı, paraşütle atlayacağımı, Ağrı Dağı’na çıkacağımı vs. Dost kişi, bakışlarıyla kendini belli ettikten sonra, “Çok güzel, nasıl hazırlanıyorsun, hangi aşamadasın, ne zaman yapacaksın?” ve de en önemlisi “Ben nasıl yardımcı olabilirim?” diyecektir.

Düşman kişiyi ise tarife dahi yok.

“Bisikletle Hindistan’a gideceğiz” dediğinizde, pis pis sırtarak “Manyak mısın, kaçırırlar, öldürürler” diyen kişi dostunuz olamaz, hiç olmamıştır.

Olmasın zaten.

İRAN, 10 TEMMUZ

Benzinliğin soluk ışığı altında zaten kötü olan el yazım daha da kötüleşiyor. Bakalım sonra okuyamadığım yerler olacak mı? Benzinliğin kısmen arkasındaki marketin yanına çadır kurduk. Biz geldiğimizde eve gitmek için ayrılmak üzere olan marketçinin oğlu, “Gitmirem, bana ne gitmirem” diye tutturdu, ağız kavgası ediyor babasıyla. Babanın adı Aziz. Aziz sonunda pes etti, herhalde bizim yorgun halimizi de dikkate aldı ve “Bunlar birazdan devrilir yatar” diye düşünmüş olacak ki biz yatuncaya kadar izin verdi oğluna. Ahmat’la Farsça sayıları öğrenmeye çalıştım son yarım saattir. Beraber bolca çay içtik ki, aslında çayı sevmem. Misafir gibi davranmaya çalıştım.

Onun yazısı da benimkinden güzel değil. Üniversitede Osmanlıca gördüğüm için Arap harflerine ve bazı Farsça kalıplara hâkimiyetim var. Farsça sayılar zaten çok yabancımız değil. Türkçede kullandığımız mesela haftanın bazı günleri Farsça sayı köklerinden oluşuyor. Char şenbe, dördüncü gün, Penç şenbe, beşinci gün. Tavla oynayalar da bu sayıları muhakkak duymuşlardır. Pencüse, gencüse gibi nakaratları da vardır hani.

Türkmen bölgesinde olduğumuz için hâlâ Türkçe konuşarak anlaşabiliyoruz. Farsça konuşurlarken bazı kelimeler kulağımıza tanıdık geliyor ama anlamak hiç kolay değil.

Belki ileriki günlerde kulağımız biraz daha alışır. Ahmat’ın verdiği ders iyi oldu.

18 TEMMUZ

Ucuz kurtulduk. Mina ve Hasan'ın adresini bulmak gerçekten büyük sorun oldu. Adresi hem Latin hem Arap harfleriyle yazmıştık. Bir sürü de taksiciyle konuştuk. Haritada adresi bulup gösterdik. İçlerinden sadece birini gözüm tuttu. "Evet bu yapabilir" dedim. Gerçi işini yaptı ama aynı mahallede yarım saat dolaştıktan sonra.

Tahran büyük bir kent. Trafik çok yoğun ve sürücüler çok aceleci. Bir tane kaza bile yaptık ters yolda. Göz göre göre, gidip başka bir araca vurduk. Yabancı bir yerde olmanın etkisi olsa gerek, oflayıp poflamadım hiç. Hatta adama anlaştığımızdan fazlasını verdim. Çünkü çarptığı arabaya ödeyeceği masraf az olmayacak. Biraz tuzum bulunsun istedim.

Adresi bulduk, sarıldık, öpüştük falan derken aceleci yanımız yine ortaya çıktı. Taksi dediğim aslında bir pikap. Buradaki adı "Peykan." Bisikletle sürerek bulmamız mümkün değildi bu adresi. Biz de bisikletleri peykana koyup geldik.

Mina bizi kırk yıllık dostu gibi karşıladı. Ben malzemeleri kaldırıma indiriyorum. Hasan daha eve gelmemiş. Mina'da hem İnci'yle sohbet ediyor hem de bisikletleri ve çantaları bahçenin içine alıyoruz. Neyse, bisikletleri aşağıdaki garaja bırakıp çantalarla yukarı çıktık. Elimizi yüzümüzü yıkadık, oturduk, tebessüm edip duruyoruz. Az İngilizcemizle Mina'yla sohbet ediyoruz. Zil çalıyor.

"Oh Hasan geldi, Türkçe konuşabileceğiz, İngilizceden kurtulduk" derken Mina'nın kapıda biriyle Farsça konuştuğunu duyuyoruz. Hatta Mina ufak bir çığlık atınca ne olduğunu merak ediyoruz. Mina'nın kapıdaki adama defalarca yüksek sesle "Şükran. Hüda Hafız" dediğini duyuyorum. İyice meraklanıp İnci'yle birbirimize bakıyoruz. Mina kapıyı kapatıp dönünce bu sefer ben çığlığı atıyorum. Elinde bizim fotoğraf makinesinin çantası var. Tam bir şok. Hem kaybetmiş olmaktan hem bulmuş olmaktan dolayı. İçinde GPS, fotoğraf makinesi ve video kameranın olduğu çanta bu.

Biz Hasan ile Mina'nın adresini bulana kadar havayı karartmıştık. Peykanı boşaltırken nasıl olduysa bu en önemli ve değerli çantayı herhalde siyah olmasının da etkisiyle kaldırımda unutmuşuz. Komşulardan birisi arabasıyla girerken arabanın farları sayesinde görmüş çantayı. Kaldırımda durduğu için de şüphelenmiş. İçindekileri görünce apartmandakilere sora sora çıkmaya başlamış katları. Zaten ilk sordukları komşu "Minalar'a turistler geldi" demiş. Oda hemen getirmiş vermiş. İçinde kabaca 4000 dolarlık malzememiz var.

Yüzünü bile görmediğimiz bu iyi niyetli ve dürüst adam İran'da çok büyük rakamlara elden kolayca çıkarılabilecek böyle değerli bir şeyi bize geri getirdi. Maddi değeri bir yana, yolculuğun belgelenmesi ve yol bulmamız açısından çok gerekli malzemeler bunlar.

Hasan durumu "Helalmiş" diye özetleyince aramızdaki benzerliği bir kez daha görmüş olduk.

PAKİSTAN, 22 TEMMUZ

Sınırdan geçerken o güne kadar rastlamadığımız büyük bir simsar akınına maruz kaldık. Aynı anda o kadar çok kişi konuşuyordu ki, aralarından pedala basıp uzaklaşmak bile zor bela gerçekleşti. 100-200 rupi kâr etmek için ellerindeki torbalara doldurdukları tomar tomar parayla koşuşturan ve aynı anda bağırıp duran bir kalabalık. Zaten sınırdayız, hop öteki tarafa geçtik, dil değişti ama insan alışmıyor. Bağurdım kovdum hepsini. Urduca Arap harfleriyle yazılan, bu bölgelerde hâkim olan Türk devletlerinde asker olan unsurların, yani ordunun kullandığı dilden ismini alan (aslı Orduca) bir çeşit karma dil. Nedense kulağımı tırmalıyor. Pek sevemedim, alışamadım.

İçinde Arapça, Türkçe, Hintçe, Sanskritçe ve Farsça kelimeler de var. Alfabe olayını çok düşünmüşümdür. Neden Yunan, Rus, Çin alfabesi günümüze kadar gelmiştir de Orhun, Hitit, Mısır yazıları yaşayamamıştır?

HİNDİSTAN, 11 AĞUSTOS

Hindistan'a bir daha gelir miyiz bilmiyorum? Bisikletle gelinir mi dersiniz, bunu elbette isteriz. Ancak dünyada gezilecek daha çok ülke olduğu için belki çift dikişi atmaya fırsatımız olmaz. Yine de aklımdayken bir daha gelirsek diye Hindistan'la ilgili notlar almak istiyorum.

Mesela başınızı ağrıtan satıcılarla baş etmenin ipucu; kendi dilinizde konuşmak. Bu hem sizi rahatlatıyor, hem de belki kilometrelerce ve abartısız saatlerce peşinizde gezen satıcıları uzaklaştırıyor. Bazı turistlerin alışlagelmiş şekilde yaptığı gibi Hintçedeki "hayır, istemiyorum, teşekkürler" vb. kelimeleri öğrenmek burada işe yaramadığı gibi işleri daha da kötüleştiriyor. Birkaç kelime Hintçe konuşmanız onlarda bu dili bildiğiniz ya da sattıklarıyla ilgilendiğiniz düşüncesini uyandırıyor. Asla kurtulamıyorsunuz.

Hintlilerin dili, sadece sesli harflerden oluşuyormuş gibi geliyor bize. Sentaks mı denir, neydi? Benim kendi ifademle melodisi, tınısı çok farklı. Sanki herkes acı içinde ya da öfkeden bağırıyor gibi. Aslında bağırıyorlar elbette. Çok yüksek perdeden konuşmalarının öncelikli sebebi çok kalabalık ailelerde büyüyor olmaları, evde okulda sokakta o kadar hıncahınç bir kalabalık ve gürültü var ki başka türlü birbirlerini anlamaları mümkün değil sanırım. Anlamak değil duymak demeliyim hatta. Şimdi hatırladım da, okulumuza ziyarete gelen yabancı öğretmenler, en çok şaşırdıkları şeyin, öğrencilerin sınıfta veya teneffüsteki ses düzeyleri olduğunu söylemişlerdi.

Hindistan'da, çok fazla hâkim olmadığım İngilizcem işe yarıyor. Zaten, Hindistan İngilizcesi, 40.000 kelimedenden oluşan kendine has kelimeleri dahi olan ilginç bir dilmiş.

Hint yazısı ise tamamen farklı, üstten birleşen harfler kaligrafik açıdan çok güzel görünüyor. Öğrenmeyi hiç denemedik. Zaten yollarda sürekli İngilizce tabelalar var.

Ne yazacaktım nerelere kaydım. Satıcılarla kesinlikle göz göze gelinmemeli, ellerindekilere bakmak, elinize alıp incelemek kurtulma şansınızı çok azaltır. Ancak bazen kurtulmak için mecburen almanız gerekebilir. İlk söylenen fiyatın onda birini teklif etmek gerekiyor.

Denenmiştir, işe yarıyor.

NEPAL, 19 AĞUSTOS

Rahmetli Barış Manço'nun sık tekrarladığı bir Mevlana özdeyişi vardı:

“Aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguları paylaşanlar anlaşabilir.”

Bu dil konusu açıldıkça Hindistan'daki öfkeli günlerimi hatırlatıyor İnci. Tanıştığımızdan bu yana beni neredeyse hiçbir zaman bu kadar sınırlı görmediği için özellikle dilenci ve satıcılara karşı öfkelenmeme çok şaşırmıştı. O da Lahore'da bir dilencinin bizi bırakmamak için İnci'nin eline turnaklarını geçirmesine en az benim kadar kızmıştı. Ama benim kadar söylenmedi. Şimdi her zaman yaptığı gibi beni geliştirecek ve ilerletecek bir soru geliyor İnci'den.

Hintlilerin konuşmalarına o kadar laf ettim durdum. Burada Nepalliler'e neden bu kadar kızmıyormuşum peki?

Kesinlikle haklı. Utanıyorum. Neredeyse ırkçı söylemler bile çıktı kızgınlıkla ağzımdan.

Şimdi tefekkür vakti.

Düşünelim bakalım. “Evreka.” Nepal'de daha fazla sokak satıcısı olmasına ve bazen daha da ısrarcı davranmalarına rağmen onlara daha az kızgın olmamızın sebebi, halkın daha güler yüzlü olması diye düşünüyoruz. Biraz daha fazla turistle karşılaşılıyor olmalarından dolayı neyi yapıp yapmamaları gerektiğini çözmüş durumdalar. Daha fazla yazmak istemiyorum. Bir an için de olsa bir oryantalist gibi düşünmemden dolayı bu sefer de kendime kızgırım. Yine o fildişi kuleye çıkmışım farkında olmadan. Bana, kim ve ne olduğumu hatırlattığın, kendimi yakalamamı ve sorgulamamı sağladığın için teşekkürler İnci.

5 OKUL

TÜRKİYE, 20 MAYIS

Yolculuk planlarımız Bursa yerel medyasında yer alınca okuldaki öğrencilerin de haberi oldu doğal olarak. Ne yaparız, nasıl yaparız diye kara kara düşündüğümüz şu sıkıntılı günlerde en büyük desteğin çocuklardan geleceğini nereden bilebilirdik. O kadar önyargısız ve doğal düşünüyorlar ki.

“Öğretmenim aslan görürseniz fotoğraf çektirir misiniz?” diyeni de var, hiçbir hesap yapmadan, gerçekten gönülden ve çocuk saflığıyla “Öğretmenim ne olur biz de gelelim” diyeni de.

Çocukluk güzel şey. Taliban’dan, Hindistan’da yaşanması muhtemel sorunlardan, maddi güçlüklerden, moral bozan arkadaşlardan habersiz öğrencilerimiz, planlarımızı duyunca önyargısız ve samimi bir şekilde seviniyor, gülüyor ve daha da güzeli bir “Attaya gitme” coşkusuyla yolculuğumuzu “Oleyyy...” gibi sözlerle karşılıyorlar.

Onların bu Polyanna kadar masum bakış açıları büyük güç veriyor bize. Aylardır, çok ciddi ve ayrıntılı planlar yapan içimdeki büyük adam yanında, her şeyi unutup oley diye bağırın o çocuk değil mi bizi yollara düşüren.

Oleyyy...

İRAN, 15 TEMMUZ

Kapısında ve duvarlarındaki resimlerde, sıralara oturmuş öğrenci çizimleri olan binalar görüyoruz arada sırada. Kocaman demir kapıları kapalı. Yaz olduğu için bu normal zaten. Her yerde olduğu gibi geleneksel tuğla duvarlar çok yüksek yapılmış. Kendi okuduğum okullardaki yüksek duvarlar geliyor aklıma. Hapishane ya da akıl hastanesi duvarı kadar yüksek duvarlar. Bedeni değil, beyinleri hapseden sözde eğitim kurumları. Bazı ülkelerdeki çağdaş okullardan ne kadar farklı. Yok bunlara duvar denmez. Sur desek yeridir. Bu duvarların içinde özgürlük, bilim, aydınlanma öğretiler mi, şüpheliyim. Halbuki Batı ortaçağ karanlığını yaşarken bu topraklarda nice yüksek kültürler ve sanat anlayışı hâkimdi.

1991-93 arası eğitim gördüğüm Ceyhan Lisesi'ni hatırlamadan edemiyorum. Dört metre duvar üzerine iki metre de dikenli tel ve bunlara rağmen okuldan kaçmayı beceren bizler. Neden önce içeri girip, sonra kaçmak için bu kadar uğraşıyorduk ki?

“Duvar”ın çekiciliği mi desem acaba?

Yükseklerin çağrısı mı?

Dağcılığa başlamamı bu tarihe kadar götürebilir miyim?

PAKİSTAN, 23 TEMMUZ

Tedirgin uyumaya son. Bir arkadaşın evinde kalmak güzel duyguymuş. Uzun süredir İnci'den başka kimseyle Türkçe konuşmamıştım. Dünyadaki Türk okulları hakkında bugüne kadar olumlu olumsuz birçok şey duymuştum. Bugün ilk kez bu okullardan birini ziyaret etme şansı bulduk. Pakistan'daki çirkin yapı yığınının içinde hemen fark edilen, dışarıdan güzel görünen temiz bir bahçe karşıladı bizi. Sınıflar ve okul beklediğimizden iyiydi. Öğretmen arkadaşlarla sohbet ettik. Biz onlara, onlar bize hayret etti. Onlar bizim yolculuğumuza, biz onların cesaretine özendik.

Hiç bilmediği bir ülkeye gidip okul kurmak. Türkçe öğretmek, kısa sürede gittiğiniz ülkenin en iyi okulları arasına girmek, yıllarca ülkenizden, ailenizden ayrı kalmak kesinlikle takdiri hak ediyor.

HİNDİSTAN, 17 AĞUSTOS

Bugün bad boy İnci'deydi. Nikon d90 fotoğraf makinemize bu ismi taktık. Bir ufaklığın bol fol fotoğrafını çekmiş. Onunla karşılaştığımız saate bakacak olursak okula doğru yola çıkmış bir öğrenci olsa gerek. Pek minik bir şey. Elinde bir Hint bayrağı var. Sırtında çantası, önünde matarası asılı.

Eğitim almak burada bir lüks olduğuna göre, iyi gelirli bir aileden olmalı. Her yerde Hindistan'ın 60. kuruluş yılı kutlanıyor. Acaba kutlamaları bizimkine benziyor mu?

Bozuk hoparlörler ve bir olmazsa olmaz: Dinleyenler tarafından anlaşılmayan şiirler. Üzerine de folklor oyunu. Ama halk oyunları ekibi, törenleri izlemeye gelen halka değil 5-10 kişilik protokole karşı oynuyor. Sonunda nedense hep rap rap yürüyüş. Dosta güven, düşmana korku verdik teranesi. Bir okul bulup izlemek lazım. Yok yok hayır, lazım değil.

Hindistan

Ülkesinin 60. kuruluş yılını kutlayan 6 yaşında bir öğrenci.

Nepal sokaklarında çocukların sırtlarında çantalar görüyoruz, burada okullar hâla açık olmalı. Onları her gördüğümüzde, “okula gitmek için daha çok küçükler” diyoruz kendi kendimize. Okula gidiyor olamazlar gibi geliyor. Fakat mavi önlükleri bir örnek.

İnci, Nepal eğitim sistemini inceleme fırsatını kaçırmıyor. “Müfettiş mi oldun?” diye dalga geçiyorum. Çantalarını açıp içlerindeki yazı defterlerini ve kitapları inceliyor. Ayaküstü ödev kontrolü bile yapıyor. Çantalarını kapatıp, hepsine “Aferin!” dedikten sonra birer şeker veriyor. Koşa koşa uzaklaşıyorlar yanımızdan.

Zaten genelde ufak tefek olan Nepalliler’in yaşını, çocukken tahmin etmek daha da zor. Bazılarına neredeyse bebek diyeceğim kadar küçükler. Buradaki eğitim herhalde Hindistan’dan ve aslında İngiltere’den etkilenmiş olmalı ki bu kadar küçük yaşta okula başlıyor çocuklar.

Bu çocuklara arkadan bakıldığında, vücutları görünmüyor, sanki koca bir okul çantasının başı ve ayakları varmış gibi görünüyor. Sanki “Yürüyen çantalar” okula gidiyorlar.

Nepal Katmandu
“Good friend gold friend.”

5 PASAPORT HATIRASI

TÜRKİYE, 10 HAZİRAN

Yabancı bir ülkeye gitmekten bahsettiğimde, çevremizdeki birçok kişinin gözünde hep bir bakış yakalıyorum. Zaten Doğu toplumları söyleyecekleri ya da söylemeyecekleri her şeyi gözleriyle ortaya koymazlar mı? Duygularını saklayacak zihinsel yeterliliği olmayan ve sürekli patavatsızlık yapan minik çocuklar gibi.

Gözler şunu söylüyor: “Ooo hocam para var sende, gez bakalım.” Bugün birisi sanki gözlerinden okunmuyormuş gibi bir de bunu dillendirme cesaretini gösterdi. Nasıl utanmazlıktır ki hobisi, eğlencesi olmayan, atıl kalabalıktan, sürüden, yığından biri olan bu varlık, utanmadan bana “Biz kira ödemekten, çocukların masrafından başımızı kaldıramıyoruz” gibisinden bir şeyler zırvaladı. Zaten kafam olmuş davul. Şu süreçte yaşadığım stresin tamamını ziyadesiyle çıkartacaktım adamdan. Tüm nefretimi bu gafil zihniyetin temsilcisinin üstüne kussam, ki bunu çok iyi yaparım. Yapmadım. Zaman kaybı.

Sanki evliliğin daha üçüncü yılında iki çocuk yap diyen bendim.

Sanki çocuğuna Lego setleri aldı maaşıyla, National Geographic oyuncakları dizdi önüne de parası kalmadı. Tabii canım haklı adam, çocuklarını keman kursuna gönderdiği için yetişmiyordu belki de parası.

Her gün karşımda yaptığı gibi sigara zıkkımlanmasının da etkisi yoktu benimle aynı maaşı almasına rağmen kendini fakir beni zengin sanmasında.

Evindeki binden fazla kitaba para ayırabilen o ve eşiydi, biz değil.

En son dayanamadım. “İran vize istemiyor. Otobüs parası da Türkiye’nin en uzak yerine gitmekten daha pahalı değil” dedim. Bu tiplerin genetik özelliklerinde olduğu gibi, bir sürü bahane saymaya devam etti. Elbette kötü müzik dinlemediğim, kötü film izlemediğim gibi, kötü konuşmaları da dinlemedim. Ben hayalimde bisiklete binmiş gidiyorum zaten. Yokum ki burada. Kime anlatıyorsun. Bu varlıktan son sürat uzaklaşıyordum pedallarına abandıkça. Bir ara baktım ne kadar konuştuysa artık kendi kendine yanımdan kalkmış gitmiş, fark etmemişim bile.

Bu yolculuğa çıkmazsam ne olayım ulan.

İRAN, 22 TEMMUZ

Doğu ile Batı arasındaki temel fark ne olabilir? Zor soru. Tarihe bakınca ve zamanla bunun cevabının değiştiğini en iyi bilenlerden birisiyim. Aydınlanma meşalesi Yunan-Mısır'dan İslam coğrafyasına nasıl geçti, halife Memun'un nasıl oluyordu da "kâfir" bir doktoru olabiliyordu. Veya Beyt'ül Hikme'de (Hikmetler evi) neden Yahudi ve Hıristiyan bilim adamları vardı, bunu biliyorum. Bahsettiğim fark şu anda mevcut olan fark. Bunu anlatmak için her şeyi özetleyen "Adam sendecilik!" diye harika bir kelime var, ben lafı uzatmayayım. Kant'ın görev ahlakına kadar giden bir sürü düşünce akıyor aklımdan. Neden bu özel deftere bunları yazıyorum? Belki de kaçarcasına uzaklaştığım şeyler gelip dünyanın bir ucunda beni buluyor da o yüzden.

Hatta ben bir kurbanım, evet. Kim olduğunu asla bulamayacağım bir kişinin adam sendeciliği yüzünden sürekli sorun yaşayan, yaşayacak olan bir kurbanım ben.

Bisikletle sınırlardan geçmek yeteri kadar sorun değilmiş gibi. Daha, daha sorunlar yaşıyorum.

Gerçi bir açıdan, hatalı yapılan yollarda, bakımsız asansörlerde can veren, bazı beceriksiz mühendisler yüzünden depremde hayatını kaybedenlerin yanında şanslı sayabilirim kendimi.

Ama başka bir açıdan belki de onlar bir kere ölüp kurtuluyorlar. Ya ben? Ya biz?

En hafifinden, bir süre hangi ülkeye gitsem mülteci, kaçak muamelesi görmeye devam edeceğim. Burası kesin. Tamam bilmeceyi kestim. Sorun, sahte pasaport muamelesi gören pasaportum.

Her sorun yaşadığımda gözümde canlandırıyorum. Tek görevi pasaportun fotoğraf yapıştırılan kısmını plastikle kaplamak olan kişi, nasıl becerdiyse, plastik kısmı pasaportun kenarından tam sayfa boyunca dışarı taşırmayı ve sanki üzerinde oynama yapılmış gibi göstermeyi başarmış. Bu halde olduğunu görmedi mi, elbette gördü. Ama ne dedi kendi kendine? Aman canım. Boş ver. Bir şey olmaz. Eee oluyor işte. Hem de her sınırda tekrar tekrar oluyor. Önce pasaport yandaki görevliye gösteriliyor. Arada bana şüpheli bir bakış atılıyor. Oradan, arka odadaki üst rütbeliye gidiyor. Sonra ben çağırılıyorum. Dişine bakılan atlar gibi bakılıyorum. Eminim İnci'yle beraber seyahat etmesem, bisikletle yolculuk etmenin her zaman bahsettiğim olumlu, sempatik etkisi olmasa, üzerine bir de Türk olmasak en iyi ihtimalle beni sınırdan geri çevirirler.

Herhalde işini düzgün yapmak yerine futbol sohbeti yapıyordu sayın beyefendi, çünkü bizde spor yapılmaz izlenir. Sebebi her neyse işte, salladı geçti. Adam sendecilik yaptı. Düşünmedi sonra neler yaşanabileceğini.

Dünyayı kendisi gibi sanıyordu. Dünya kendisi gibi değildi.

PAKİSTAN, 11 HAZİRAN

Pakistan vizemizi aldık. Yaşasın. Çift girişli vize isteğimiz görevlilerin dikkatini çekti. İnternette yaptığım okumalar işime yaramıştı. Hindistan konusunu hiç açmadım burada. Dönüşü belki de kara yoluyla yapacağımızdan çift girişli bir vizemiz şimdiden hazır olsun istedik. Ama bu durum görevlilerin şüphelenmesine yol açtı. Hindistan'a geçip geçmeyeceğimizi sordular. Güzel bahaneler hazırlamıştım önceden. Evet, yalan söyledim yani. Beyaz yalanlardan. Biz Pakistan'a geçtiğimizde dağcılık kulübünden arkadaşlarımızın İran'a geleceğini, onlarla dağ faaliyeti yapacağımızı, bunun için İran'a geri döneceğimizi ve sonra Pakistan'a dönüp yola devam edeceğimizi söyledim. Görevli bazı işlemleri yaptı, fotoğrafları falan yapıştırdı.

Bekleme salonunda Keşmir'le ilgisi olmayan tek bir yazı veya broşür yoktu. Sonra üst kata çıkarıldık. Diğer vize bekleyenler aşağıda kaldılar. Daha üst rütbeli olduğu anlaşılan görevliye de aynı şeyleri tekrar anlattım. Bu yetkili, kulübümüzle ve bisikletle ilgili bir şeyler sordu. Bu ara pasaportlar aşağıya gitti, geldi. Vizelerimizi almıştık bunu anladım, rahatladım. Bizi şaşırtacak kadar güzel Türkçe konuşan görevliyle sohbeteye devam ettik. "Kötü Hindistan" hakkında önemli bilgiler edindik.

Pakistan konsolosluğundan çıkınca hemen vizelerimize baktık tabii ki. Ancak vizeye bakınca, Pakistan'a dair öğrendiklerimizin doğru olduğunun bir delilini daha gördük. Fakir insanlar, harap bir ülke, yıkım ve geri kalmışlık göreceğimizi biliyorduk. Pasaporta yapıştırılan vize, herhangi bir holografik özelliği olmayan siyah beyaz kâğıttan ibaret. Fotokopi kalitesinde bir kâğıt. Pasaporta öylesine yapıştırılmış. Üzüldük.

İki sene önce aldığım hologramlı, gizli güvenlik özellikleri olan Almanya vizesini düşündüm. Hangi ülke ikinci dünya savaşına girmişti, hangisi işgal edilmiş, hangisinin tüm şehirleri bombalanmıştı acaba. Pakistan mı, Almanya mı?

HİNDİSTAN, 15 HAZİRAN

Evet, evet, evet. Yaşasın, yaşasın.

Artık Hindistan vizemiz de var.

Bu kızgınlığımı gidermiyor elbette. Avrupalı, ABD’li bir vatandaş sadece uçak bileti alıp yola çıkabiliyorken biz kırk takla atmak zorunda kalıyoruz.

Paramız olduğunu göstermek için bir hesap açıp başka hesaplarımızdan ve sağdan soldan borç alıp kredi kartlarından para çekip (faizi cabası) bu sözde hesaba yatırdık. Hindistan hükümetini ülkelerinde başlarına dert olmayacak kadar paramız olduğuna ikna ettik.

Vize zaten budur. Gideceğiniz ülke sizin kendi ülkenize geri döneceğinizden ve gittiğiniz ülkede sorun çıkartmayacağınızdan emin olmak ister. Bazıları konsoloslukuna bile uğramadan, gideceği günün sabahında karar verip atlar gider havaalanına, istediği her yere uçar. Ben bir hafta izin alıp Ankara’da sağda solda koşturur, bir sürü hülle hesapla sahte belge hazırlamakla uğraşırım.

Ertesi gün aldığımız borçları geri verdik. Çektiğimiz paraları geri yatırdık faiziyle birlikte. Elçiliğin yakınındaki banka bunun sık sık olduğunu söyledi. Hindistan’ın bile bize böyle davranmasına üzüldüm açıkçası. Ankara’ya gel, git, işten izin al, sorguya çekil, üç gün merakla bekle.

Olsun bunlar gerçekleştirdiğimiz işi daha da yüceltiyor belki de. Bunun gibi hiç akla gelmedik zorlukları da aşarak çıkıyoruz yola.

Mutlu olmalıyım, vizeler tamamlandı işte. Nepal vizesini zaten sınırda veriyorlar. Bu yolculuk için artık başka vize başvurusu yok.

Hindistan vizesi Almanya vizesiyle karşılaştırılmaz ama en azından renkli bir kâğıt ve birkaç güvenlik ögesi barındırıyor gibi görünüyor. “Incredible India” bekle geliyoruz.

5 GECE

TÜRKİYE, 30 HAZİRAN

Türkiye, Bursa
Belki de gerçek ihtiyaçlarımız birkaç heybeye sığacak kadar azdır.

Saat sabaha karşı üçü geçmiş. Google Earth programında gözlerim ağrıyana kadar rotaya baktım. İnci de malzeme listesini daha da küçülterek yedi çantaya eşit olarak dağıtmak için bu saate kadar uyumadı.

Ama hazırlıklar hâlâ bitmiş değil. Eksik malzemeyle yolculuk yarıda kalabilir. Bu kadar büyük bir organizasyonda yarıda kalmak asla kabul edilemez. Ayrıntılar burada, Türkiye’de halledilmeli. Çünkü şeytan ayrıntıda gizli.

Üzülecek miyim? Hayır. Üzülme yerine, bir günde halledilebilecek işten çok daha fazlasını başarmalıyım 24 saatte. Kaybettiğimiz zamanı geri kazanmalıyım.

Eğer ilk planladığımı tarihte yola çıkabilmiş olsaydık, şu anda İran’da bir yerlerde uyuyor olacaktık. Gökyüzünde aynı parlak yıldızlar görünecekti yine. Fakat hâlâ Bursa’dayız. Evimizden bakınca, Uludağ’ın etekleri görünüyor uzaktan. Ben Himalayalar’a doğru bisiklet sürdüğümü düşünerek motive olmalıyım. Başka ulu dağlara doğru gideceğiz. Bazı ulu dağlardan aşacağız. Bu gökleri bulutlu, yamaçları çiçeklerle süslü ulu dağlar, metre metre emekle, terle, azimle ilerleyen bisikletlerimizle aşılacak. Bir bakacağız arkamızda, silüete bürünmüş bir hayal gibi kalacaklar.

İş listemiz büyük oranda kısaldı aslında. Üzerine onlarca kere not alınmış, defalarca karalanmış on sayfadan fazla yazı. Bazı yerlerini İnci yazmış, hemen fark ediliyor. Arada kalem değişmiş, kalemin rengi değişmiş. Karmaşık bir sürü not iliştilmiş. Telefonlar not alınmış, bazı post-itler yapıştırılmış.

Arada yazısından tanıyamayacağım bazı kişilerin elyazıları bile var. Dostlar yardımcı olmaya çalışmış herhalde.

Sıcaklar başladığı için gece serinliğinde daha çok iş yapabiliyorum. Daha çok yazabiliyorum. İşlerime ara verip yıldızlara bakmak için balkona çıkıyorum. Uludağ'a, yıldızlara, Bursa'ya bakıyorum. Rotamızdaki bir ülkenin gecesini hayal ediyorum. Başka bir ülkede yine aynı yıldızların altında süreceğiz. Dünya çok küçük.

Birkaç güne kadar bir dünya turu projesinin ilk ayağına başlıyoruz. Belki bir gün, kim bilir hangi yıl Güney Amerika'da, Afrika'da, And Dağları'nda, Avrupa'da süreceğiz. Bir gün yavrumuz da bize katılacak. Ailece gezeceğiz.

Hayatımızın en ulu projesi başlıyor ve daha şimdiden gitmeyi planladığımız ülkeler birer yıldız gibi parlıyor gözümüzde.

İRAN, 12 TEMMUZ

Aslında yaşamamız gereken bir tedirginlikle, sıcak bir Tebriz gecesinde otele doğru yürüdük az önce. Otelin dış kapısı bile kilitlenmişti. Otel görevlisinin, çok belli etmemeye çalışsa da keyfinin bozulduğu belliydi. Belli bir saatten sonra zaten sakinleşmiş olan Tebriz sokaklarında hâlâ tek tek insanlar vardı.

Sebebi yarın günlerden cuma olması. İran'da resmi tatil cuma günü. Perşembe akşamları bizdeki cumartesi akşamına benziyor. Haftanın yorgunluğu atılıyor. Ertesi gün işe gidilmeyeceği için gece sokaklar daha dolu oluyor. Dünyanın büyük bölümünde tatil olan pazar günü ise çalışıyor İranlılar. Uluslararası bir iş yapıyorlarsa iki günleri kayboluyor bu sebeple herhalde. Dünya cuma çalışırken onlar çalışmıyor. Pazar dünya dinleniyorken İranlılar iş yapmaya çalışıyor.

Biz aslında bunları hesap etmemiştik. Tebriz'e girmek her şehre girerken olduğu gibi sorun oldu. Şehir merkezini bulmak ve kalacak yeri ayarlamak uzun zaman aldı. Yemek ihtiyacı, lastiklerin onarımı, bisikletleri otelin içine taşımak vb. bittiğinde akşamüzeri olmuştu. Yine de çikalım dedik. İyi de yapmışız. Otele erken girmek ve İran'da gece ilerlediğinde dışarıda gezmek konusunda uyarılmıştık. Başta yazdığım gereksiz tedirginliğin sebebi de buydu. Tebriz'in ünlü yapısı Mavi Cami'nin gece çekilmiş fotoğraflarını görmüş ve "Muhakkak görmeliyiz" demiştik. Gece olması daha da iyi olacaktı.

Gerçekten etkileyiciydi. Gecenin karası içinde mavi çiniler daha bir parlak. Vaktimizin çoğu da burada geçti. Mavi Cami'nin bahçesinde önce bir kişi yanımıza yaklaştı, sonra gitgide artarak sayıları yirmiyi buldu. Azeri gençler bunlar. Türkiye'den geldiğimizi öğrenince tek tek sarıldılar bana. İnci'ye de hoş geldin dediler ayrı ayrı. Sohbet uzadı. İran rejiminden şikâyet ettiler hepsi. İran'da bir sorun yaşarsak arayabilmemiz için telefonu olan birkaçının numarasını aldım. Bir yerde hem Farsça ve hem de Türkçeyi iyi konuşan birine ihtiyacımız olabilir. Ben de Türkiye'deki iletişim numaralarımızı verdim. Türkiye'deki dizileri, filmleri, sanatçıları yakından takip ediyorlarmış hepsi de. Uydu anteni yasak olmasına rağmen pek çok evde var. Türkiye'yle ilgili pek çok soru sordular. Hepsinin hayali bir gün Türkiye'ye gelebilmek. En çok merak ettikleri yer İstanbul. Anlatabildiğim kadar anlattım çok sevmediğim İstanbul'u. Hayallerini yıkmadım. Turist olarak iyi de uzun süre yaşayınca aynı şey değil diyemedim.

Barış Akarsu'nun vefat ettiğini de onlardan öğrendik. Bir şarkısını söyledik hep beraber. Saatler aktı geçti, ayaküstü konuştukça konuştuk, bu sırada pipo ikramlarını da geri çevirmedim. Biraz tüttürdüm. Gece yarısı yaklaşırken otele döndük.

Otelde ahşap, antika bir yazı masası bulunca hem bunları yazdım hem de geçmiş günlere bazı eklemeler yaptım. Şimdi yatacağım.

Sürekli gördüğüm iki rüyadan birincisi; dünyanın en yüksek 7. zirvesi olan Manaslu Dağı'na çıkışımdır. İkincisi ise Kanada'da göl kenarındaki ahşap dağ evimiz. Ben ne kadar çok istiyorsam bu hayallerimi, bu gençler de o kadar çok istiyordu Türkiye'ye gelmeyi. Onlar da şimdi uyuyor olmalılar. Acaba onların da hayalleri ve umutları rüyalarına yansıyor mu?

PAKİSTAN, 23 TEMMUZ

Fatihler'de kalıyoruz. Neler oldu bir toparlamalıyım. Öncelikle Quetta'ya indiğimiz geceyi ömür boyu hatırlayacağım. Yaklaşık 16 saat süren çöl geçişi tam bir felaketti. Otobüsün en arkasına düşmemiz bir yana, buradaki otobüslerde amortisör yok. Aynı kamyonlarda olduğu gibi makas sistemi üzerine inşa edilmişler. Yolcular yeteri kadar ağırlık oluşturmadığı için her çukurdan sonra zıplıyoruz, bazen kafamız tavana değişiyor. Pakistan'ın ünlü süslenmiş otobüslerinde konfor dışında her ayrıntı düşünülmüş.

Yolun büyük bölümünü gece geçtik. Garip bir yerde mola verdik. Çölün ortasında üç tane kerpiç ev. Tuvalet dedik, çölü gösterdiler. Sadece hanımlar için kapalı bir tuvalet vardı. Yolun büyük bölümü taş toprak. Taliban ya da başka illegal gruplar tarafından durdurulma korkusu içimizde. Böyle bir durumda ilk hedef biz turistler olacağız. Can değilse bile mallar gidecektir, burası kesin. Türkiye'den geldiğimiz ve Müslüman olduğumuz için az ziyanla sıyrılabileceğimizi sanıyorum.

Yolculuk konvoy şeklinde yapılıyor. Önde arkada askeri araç var mıydı tam emin değilim. Ama yol boyu defalarca askeri güvenlik noktalarında durdurulduk. Birinde bizi aşağıya indirip arayacak bile oldular. Otobüsün ortasında bir sürü insan, özellikle de çocuklar yerlerde yatıyor. Otobüsün arkasında kapı yok. Sadece önünde kapı var. En arkadan en öne gitmek, Çin Seddi'ni yürümekten zor. İnsanların ne tepki vereceğini de tahmin edemiyoruz. Hepsi sürekli arkasını dönüp bize bakıyor. İnci saçlarını zaten hep kapalı tutuyor. Ama yanımızda Çek Cumhuriyeti'nden bir çift var. Kız sadece bir şapka takmış ve sarı saçları kenarlarından sarkıyor. Neyse İnci uyardı da topuz yapıp kaldırdı büyük bölümünü. Pasaportları istiyor şoför, her seferinde "askerler soracak" diyor ama ben güvenmediğimden vermiyorum. Alınıyor buna adam.

Kaçırılma vesaire senaryolarını kafamızdan atmak için Çek arkadaşlarımızın (hemen arkadaş olduk, çünkü burada tek yabancı biziz) elindeki Pakistan kitabına yoğunlaşıyoruz. Dışarıda gerçek bir çöl var. Dünyanın en büyük çölllerinden olan Taftan'ı geçiyoruz. Burası Afgan sınırına çok yakın. Burada devletin tam bir kontrolü olmadığını biliyoruz.

Tüm gece yerimizde zıplayıp durarak geçti yolculuk. Kafamı defalarca tavana vurdum. Koltuktan defalarca havalandı bedenim. Bir yerden sonra sinirlerim bozuldu, her zıpladığımda gülmeye başladım. Otobüsün önü çukura girince hazırlanmaya başladık "Hah şimdi zıplayacağız" diye. Gece karşıdan gelen araçların ışıkları sadece iyice yaklaştıklarında seçiliyor. Korkunç bir toz fırtınası. Otobüslerin çıkardığı toz yanında çöl rüzgârı da ortalığı kasıp kavuruyor. Otobüsün içi, ağızımız burnumuz tozla doldu.

Pakistan, Dina

Dünyanın en eğlenceli ulaşım aracı, dünyanın en renkli otobüsünün önünde.

Quetta'ya sabaha karşı beşte iniyoruz. Evinde kalacağımız Fatih hocamı arıyorum. Ancak bir türlü ulaşamıyorum. Telefon şirketine tekrar tekrar küfür ederek, Fatih'le tanışmamızı sağlayan arkadaşım Salih'i arıyorum. Ben Salih'i Türkiye'de sanırken meğer o umre için Arabistan'a gitmiş. Burada sabah beşte orada daha erken olmalı. Ben Arabistan'daki Salih'le, Salih de Arabistan'dan Pakistan'daki Fatih'le konuşuyor. Küresel bir iletişim ağı kuruyoruz böylece. Fatih gelene kadar bomboş sokakta bekliyoruz. Bisikletler ve çantalar iniyor otobüsün tavanından. Bir kenara yığıyoruz. Ben fotoğraf makinesi, video kamera, gps ve benzeri elektronik aletlerle pasaportları alıyorum yanıma. Rahat davranmaya çalışıyoruz ama adını duymadığım bu şehirde sabahın köründe bu biraz zor oluyor. Çek çift de yanımızda. Onlar da aval aval bakıyorlar. Sanırım içgüdüsel olarak bir arada duruyoruz. Otobüste tanıştığımız ve molada biraz sohbet ettiğimiz İngilizce bilen Ali isimli Pakistanlı arkadaş da bizimle bekliyor. O da bunu içgüdüsel olarak yapıyor. Başımıza üşüşen taşıyıcıları, dilencileri uzaklaştırıyor kendi dilinde söylediği sert kelimelerle. "Arkadaşım olduğunuzu söyledim, korkmayın" diyor. Yok canım neden korkalım ki?

Aslında burası bir otogar falan değil. Otobüs alelade bir caddede durmuş. Ama satıcılar, taşıyıcılar, belki de kötü niyetli kişilerin hepsi de burada beklediğine göre araçlar her zaman burada duruyor olmalı. Otobüs gidiyor, hava yeni yeni aydınlanmaya başlıyor. Son took took ile Ali de gidiyor. Bize numarasını bırakıyor. Gitmeden önce Fatih'i arayarak yolda ve yakında olduğunu teyit ediyor. O kendi telefonundan buradaki hatları arayabiliyor.

O da gidince dört yabancıyız... Toz, toprak, pislik içindeki kaldırımda öylece kalıyoruz. Gece bitiyor, güneş doğuyor dağların arkasında. Çok arabesk olacak ama Fatih de güneş gibi doğuyor ufuktan. Sonunda geldi. Kurtarıcı gibi. Beklediğimiz süre çok olmamasına rağmen, sanki Arabistan'dan gelmiş kadar uzun geliyor bize.

HİNDİSTAN, 7 AĞUSTOS

İyi bir oteldeyiz bu gece. Akşamları kalacak yer ve yemek sorununu hallettikten sonra ilk işimiz Türkiye'deki ailelerimizle konuşmak. Gelen ilk telefon faturasından sonra zorunlu olmadıkça yanımızdaki Türkiye hattını kullanmıyoruz. 1500 lirayı buldu faturalarımız. Hem şöyle doğru düzgün konuşmuş da değiliz. Neyse, bir tecrübe daha oldu işte. Her yıl yaz tatillerimizde iki ay dışarıda olacağımıza göre bunlara dikkat etmeyi öğrenmemiz lazım.

Otel temiz, yemekler doyurucu ve az acılı. Hatta odadan telefonla da konuşabiliyoruz. Türkiye'yle saat farkı üç saatin üzerinde olduğu için burada yerleşme işleri bittiğinde ve yatma vakti geldiğinde Türkiye'de ancak akşam saatleri oluyor. Yatmadan önce ailelerimizle konuşuyoruz, kırk kere "İyiiz merak etmeyin, her şey yolunda" dememize rağmen kimseyi tamamen teskin edemesek de onlara nispeten huzurlu bir uyku hediye etmiş oluyoruz. Maddi olarak külfetli olsa da bunu yapmaya mecburuz.

Benim akşamüstü işleri dediğim; otel bul, yemek ye, bisikletleri güvenli bir yere al, sabah gidilecek yeri ve yolunu araştır, hava durumunu öğren, günlüğünü yaz, ilaçları kullan, lastikleri yama, sarsıntıdan gevşeyen vidaları sık vs. İşlerimiz bittikten sonra PCO yazan yerlerden Türkiye'yle konuşuyoruz. Bunlar bizdeki kontrollü telefonculara benzeyen dükkânlar.

Unutmadan bir de sabah işleri var: Yataktan kalk (en zoru bu), nerede olduğuna hayret et (en eğlencelisi bu) ve defalarca yüzünü yıka, bagajları indir (en ağır bu), bisikletleri çıkart, bagajları tak (en uzun süreni bu), içecek su stokla, kahvaltı yapmaya çalış (bu da çok zor).

PCO'lardan en pahalı konuşulan ülke Türkiye. Kanada, İzlanda, Avustralya bile daha ucuz. İnsan uzakta olunca daha çok konuşmak istiyor ailesi ve dostlarıyla. Bütçemizden iletişime ciddi bir pay ayırmaya başladık. Güya çok ucuza konuşacaktık. Yalan. Hikâye çıktı hepsi. Reklamlarda bahsettiği gibi iki yeni hat almış, birisini Türkiye'de bırakmıştık. Hatlar ikiz olacak ve Türkiye'dekiler bizi ucuza arayacaklardı. Ama nedense biz arayınca her seferinde konuşabildiğimiz telefonlar, Türkiye'den bizi arayınca (bedava olan yön) sadece birkaç kere çalıştı. Dönünce hesaplaşacağız. Burada bunlarla uğraşmak istemiyorum. Keşke yazmasaydım.

Konuştukça özlem artıyor. Gördüğümüz yaşadığımız her şeyi anlatmak istiyoruz. Daha çok biz konuşuyoruz. Bazen monoloğa dönüşüyor sohbet. Sel haberleri Türkiye'de de verilmiş. Ailelerimiz haklı olarak endişeleniyorlar. Bugün de konuşmayı verelim demedik, diyemiyoruz.

Hatta bugün daha bile uzun konuştuk. Bu güzel otelin belki de en güzel yanı, sokağa çıkmaya gerek kalmadan kendi odamızdan PCO fiyatına konuşabilmek. İstedığımız numarayı odamızdaki telefonda çevirip konuştuk. Sabah çıkarken de parasını vereceğiz. Dünyanın diğer kısmında normal olan bu işlem burada büyük lüks. Giyinmek, değerli eşyaları sırt çantasına koymak, otelden çıkıp telefon ofisi aramak zorunda kalmadık. Ne tutacak önemsemedik. Aileler dışında birkaç dostu da aradık. Türkiye'de her şey yolunda.

Odadan, yattığım yerden telefon edebilme fikrini ilk duyduğumda aklıma bir muziplik geldi. Şimdi şu notları yazdıktan sonra, şu anda gecenin bir yarısı yaşanan Türkiye'den bir numarayı rastgele arasam, konuşsam.

Uykulu bir ses, "Alo!"

"Alo merhaba. Biz Türkiye'den bisikletle yola çıkmış bir çiftiz, sizi Hindistan'dan arıyoruz.

Nasılsınız, iyi misiniz?” “...”

Konuşmayı aklımdan devam ettirip gülüyorum. Kim çıkardı karşımıza?

Ne derdi, ne tepki gösterirdi?

Kalemi bırakıp telefona uzanıyor elim...

NEPAL, 20 AĞUSTOS

Hayatımızın zirvesi olacak bir yolculuk yaptık. Hatırladıkça şaşıyorum her anına. Belki şimdi dünyanın zirvesini de uzaktan görebileceğiz.

Bütün gün dağcılık malzemesi satan yerleri gezdik. Bütçemiz sınırlı, almak istediğimiz malzeme ise çok fazla. Burası da bu işin merkezi. Karar vermek çok zor. Çok fazla ürün var, çoğunluğu da çok iyi taklit edilmiş sahte ürünlerden oluşuyor.

Farkında olmadan çok yorulmuşuz. Gece olmasına rağmen dışarıda bangır bangır müzik çalmaya devam ediyor. Günlerce çalsa bıkmayacağım kadar güzel aslında, şikâyetçi değilim. Bu ezgileri Katmandu'nun tüm sokaklarında duymanız mümkün. Yalnız bu kadar yüksek ses kullanılması hoş değil. Sonuçta bunlar kutsal ayinlerde, Budist manastırlarında çalınıyor mu?

Yine de bu yorgunluğun üstüne ninni gibi geliyor. Nemli havadan dolayı camları kapatmak mümkün değil. Müzik kapanana kadar duymaya devam edeceğiz. Yarın yine alışveriş var. Erken yatmalıyım. Defterin sayfaları da azalıyor. Artık daha az yazmalıyım.

Yazmaktan da yoruldum. İyi geceler Katmandu.

**Nepal, Katmandu
Boudhanath Stupası.**

Nepal, Katmandu
Swayambhunath Stupasında rüzgârla dans eden
dua bayrakları belki de Tibet'in özgürlüğü için dalgalanıyor.

5 İNANÇ

TÜRKİYE, 1 TEMMUZ

Bursa'daki dostumuz Canan'ın esprisine ne kadar da çok gülmüştük.

“Yola çıkanın ardından su dökülür, maşallah sizinki yolculuk değil serüven, arkamızdan damacana, hatta yetmezse su tankeri boşaltacağım” demişti.

Yolculuk vakti yaklaşıyor, Canan'ı gördükçe takılıyoruz. “Ne oldu itfaiyeyi ayarlayabildin mi?” diye.

Gözümde büyüyor yol. Bazen Akdeniz ve Karadeniz turumuzdan daha farklı ve çok daha zor olacak gibi geliyor. Bazen korkuyorum. “Gidip, geleceğiz” diyemiyorum basitçe. Öyle olmayacak çünkü.

Bazen kendimizi arkamızdan dökülecek bir bardak suyla binlerce kilometre sürüklenecek kum taneleri gibi zayıf, bazen de gök delinse, yağmur sel olup aksa da gıdım dahi kıpırdamayacak bir kaya gibi güçlü hissediyoruz.

İRAN, 20 TEMMUZ

Gündüz İnci'yle ziyaret etmeye vakit bulamadığımız Humeyni Camii'nin yanından gece otobüsle geçiyoruz. Defterim nerede bilmiyorum. Bagaja koyduğumuz çantada olmalı. Bunları cebimde bulduğum bir kâğıdın arkasına çiziktiriyorum. Anlatıldığı gibi gece çok ihtişamlı. Gündüz halini sadece fotoğraflardan görmüştük. Yine de diyebilirim ki bence de gece daha ihtişamlı. Caminin arka planına fon oluşturan derin siyah boşluk, yükselen ışık sütunları camiyi daha heybetli gösteriyor olabilir.

Humeyni'nin İran'daki etkisini, yaptıklarına dışarıdan bakarak yorumlamak kolay değil. Devrim öncesi sokağa çıkma yasağı ilan edildiği ve vur emri verildiğinde "Evde durmak haram" fetvasını vererek milyonları çatılara çıkartabilen çok etkili bir kişi.

Başkasının kutsallarına laf söylememeyi öğrendik. Yolun öğrettiklerinden biri de bu.

İranlılar muhteşem bir camiyle ona duydukları saygıyı vurgulamak ve Şah yönetiminden kurtulmalarına teşekkür etmek istemişler.

İsfahan otobüsündeyiz. Otobüs buradan geçerken biraz yavaşlıyor sanki. İçerdeki herkes dua okuyor. Uzaklaşana kadar, hatta görünmeyene kadar devam ediyorlar okumaya. Işıtlılar içindeki mezar çok uzaktan dahi seçiliyor. Bir gün gündüz vakti gelmeyi, içine girmeyi, ziyaret edenleri ve daha bir dolu detayı görmeyi çok istiyoruz.

PAKİSTAN, 30 TEMMUZ

Soner'in duaları tuttu. Hava güzel ve düne göre daha az sıcak gibi.

Yollar da daha az tozlu. Bir benzin istasyonundayız. Ben her zamanki gibi küçük not defterine birkaç cümle yazıyorum ve geçmiş günlerde yazılmış notları okuyup unutulmuş bazı noktalar varsa onların üzerinden geçiyorum.

Konuğu olduğumuz komiserin annesi ve babası bizi uğurlamak için diğer eve kadar geldiler. Ailenin tüm fertleri sevgilerini göstermek için bize birer hediye verdiler. Seyid komiserin küçük kızları Azime ve Fatma ise birer öpücükle yolculadı bizi ki aslında en unutulmaz hediye buydu.

Ailenin armağan ettiği camdan biblo ve fotoğraf çerçevesi gibi hediyeleri dönüşe kadar yanımızda taşımamız mümkün değil. Hediyeleri, zorla kapattığımız çantaların üzerine lastik bantla tutturabildik ve biz de tanımadığımız kişilere hediye etmek zorunda kaldık. Gerçekten üzgünüz. Sadece babaannenin verdiği hediyeyi sakladık. Bu sevimli aile hem de hayatımız boyunca aklımızda kalacak.

Bizdeki âdetler uyarınca ellerini öptüğümüz büyükler bizi alnımızdan öptü. Küçük çocuklar da yanaklarımızdan. Bu manevi hediyeler bundan sonraki günlerde bizi bombalardan, lastik patlamalarından, bin bir türlü pislikten, mikroplardan korur mu acaba?

Soner az ileride bisikletin frenlerini kontrol ediyor. Müptelası olduğu içecek Mountain Dew'i bitirdi. Beni notları okuyor sanıyor. Gün boyu en sık kontrol ettiği eşya bu defter: "Defter nerede? Defteri unuttuk mu?" soruları bitmiyor.

Soner'in kutsal metinlerine inceden sızmış oldum böylece.

HİNDİSTAN, 12 AĞUSTOS

İnci ayağındaki dövmesine bakıp durdu gün boyu. Ben de boş omzum yüzünden iç geçirdim. Çünkü dövmem yok. Bir tişörtün üzerinde görüp beğenerek fotoğrafını çektiğim, Gandhi'nin silüetinden oluşan çizimi dövme olarak yapacak birisini bulamadık. Dövmesini yaptıramayınca, tişörtü gördüğüm yere geri gelip ayrıntılı fotoğraflarını çektim ve ileride muhakkak yaptırmak üzere sakladım. Bir gün kalıcı dövme yaptırabileceğim kadar ucuz, yetenekli ve temiz bir yer bulduğumda arşivimden omzuma aktarılacak.

Biz gezginiz. Oraya da bakayım, bunu da çekeyim, şuna da şahit olayım diye önümüze gelen yere daldık hiçbir zaman. Çünkü bu kendi ülkemizde bize karşı yapılsaydı hiç hoşumuza gitmezdi. Bazen bir tapınakta, içeride ibadet eden yerel halktan daha fazla turist görüyoruz Hindistan'da. Turistler çevreye neredeyse yabanice saldırıyorlar. Dokunmadıkları bir şey, çıkmadıkları bir yükseklik, çalmadıkları bir kapı, ellemedikleri yerel bir şey kalmıyor. Onlar bunu yaptığında o "şey" artık yerel ve ilginç olarak kalamıyor zaten. Özellikle İsraili gençler her yerdeler. Yaş ortalamaları çok düşük. Genelde alkollü de oluyorlar. Bir kez askere gitmeden önce, bir kez de askere gittikten sonra geliyorlarmış. Anlatılanlara göre kafalarını boşaltıp İsrail'e geri dönüyorlarmış. Tapınaklara gösterdiğimiz saygıyı her adımda göstermemiz gerektiğini dövme yaptırırken tekrar fark ettik. Bize göre çok normal olan bir şeyin başkasına göre nasıl "kutsal" olduğuna dair çok önemli bir anekdot.

İnci'nin geçici dövmesini (bir çeşit kınayla yapılan bir aylık dövme) yapan genç çok sıcakkanlıydı. Güler yüzlü ve sevecen tavırlarıyla başında bir müşteri kalabalığı yaratmayı başarmıştı. Benim Gandhi çizimi için zihni sinir projeleri de üretti ama bir türlü başaramadı.

Normalde dövme yaptıracaklara bir katalog veriyorlar, desenlerinizi oradan seçiyorsunuz. Biz de birkaç desen beğendik. İnci katalog dışında karşı duvardaki bir işareti gösterdi ve " Bundan yapabilir misiniz?" dedi. İnci'nin isteği, dövmesini ayak bileğinden dizine doğru yaptırmaktı. O güleç çocuk birden gerildi, kızdı, elindeki boyayı bıraktı ve alınmış bir sesle "Hayır asla yapamam" dedi. "Asla yapamam" diye tekrarladı. "Çok dikkat edeceğinize ve koruyacağınıza söz verirsiniz belki omzunuza yaparım" dedi. "O benim Tanrım. Ayağınıza çizemem onu."

Beğendiğimiz şekil, bir Güneş illüstrasyonuydu.

Hayır dedik, hayır çizme. Aklıma geldi, "başkalarının kutsallarına laf söyleyen, kendi kutsallarına laf söylenmesine hazır olmalı" diye bir söz var.

Bize göre güneş, ona göre "Tanrı".

Bundan sonra bizim için de kutsal.

NEPAL, 27 AĞUSTOS

Nepalliler için kötü durum diye bir şey yok. Her şeye alışkınlar. Yollarda eylemler devam ediyor, çünkü yeni kralı istemiyorlar.

İşyerlerinin çoğu kapalı. Turistler için durum hiç iç açıcı değil. Ya işyeri sahipleri, onların gelirleri zaten turistlere bağlı. Olaylarda insanlar da ölmeye başlar ve bu haberler dünya yayılırsa Nepal'in ekonomisi çökebilir. Gerçi herhangi bir otel, lokanta sahibiyle konuştuğumuzda bizim kadar öfkeli ve endişeli olmadıklarını görüyoruz.

Sonuçta burası gelişmekte olan bir ülke ve neredeyse tek geliri turizm. Biz de kalan şu kısa sürede paramızı harcıyıp dönmeyecek miyiz?

Nepal'de genel bir "Bu da geçer yahu!" durumu var.

İnsanlar huşu içinde bekliyor. Kadercilik diyeceğim ama tam olarak bu değil sanki. Bir şekilde hamken pişmiş olma durumu sanki. Kötülük görünce kafalarını çeviriyorlar, olumsuzluklardan bahsedince, şikâyette bulununca, ya konuyu değiştiriyorlar ya hiç cevap vermiyorlar ya da dinliyormuş gibi yapıp dinlemiyorlar.

Halbuki biz bir sorunu konuşarak, yazarak, herkesin fikir beyan etmesiyle ve ancak uzun tartışmalardan sonra halledebileceğiz sanıyoruz.

Onlarsa zamana bırakarak, doğal akışı içinde çözüyor problemleri. Biz tartışıp didişerek, gerilip kavga ederek, belki de yine aynı süre içinde çözüyoruz. İkisi de aynı kapıya çıkıyor. Grip gibi diyebiliriz. İlaçla bir hafta, ilaçsız 7 gün. İlaçların yol açtığı tembellik ve yan etkiler de cabası.

Su akar yatağını bulur dediğimiz şey bu anlayışın Anadolu uygulaması olmasın?

5 İKLİM

TÜRKİYE, 3 TEMMUZ

3 Temmuz olmasına rağmen yola çıkabilmiş değiliz. 1 Temmuzda pedalların dönmesini planlamıştık. Bisikletlerin gecikmesi yüzünden hâlâ buradayız. Bursa'dayız.

Bu gece sıcaklık 20 derecenin üzerindeydi. Gündüz 38 dereceye geldi dayandı. İran nasıl olacak acaba? Amaçlarımızdan biri de küresel iklim değişikliğine karşı bir farkındalık yaratmak olduğu için sıcaklar da daha bir azgın saldıracak sanırım üzerimize. Güneye doğru yol aldıkça, ağustos yaklaştıkça sıcaklık giderek artacak.

Dün üç çeşit güneş kremi satın aldık. Eczacı bu kadar çok almamızın sebebini sorunca İnci anlatmış. İnanmamışlar başta. Sonra büyük bir indirim ve ısı yalıtımlı bir çantayla turumuza ufak bir katkı sağlamak istemişler. Özel bir yüz kremi de ücretsiz vermişler. Turu ilk kez duyan bir kişide böyle bir etki yaratabilmek daha yapılmamış bir yolculuk için gerçekten sevindirici. Doğanın içinde onun bir parçası olmak için pedal basarken güneşten korkmak ne ironik.

İnci'yle dağa çıktığımızda, özellikle en çok etkilenecek yerler olan ense, kulak ve burnumuz için tüm tedbirleri alırız. Uzun kollu giyeriz, siperli şapka takarız. Fakat bisiklet kullanırken amele yanıklarımız olacak, kaçarı yok.

Neler yazıyorum bu deftere. Sonradan göz gezdirince kızıyorum kendime. Hayatımızın yolculuğunda yaşayacağımız olağanüstü anları yazmak için alınmış bu deftere burada oturmuş neler yazıyorum.

Tac Mahal, Persepolis, Himalayalar...

İRAN, 13 TEMMUZ

Defteri ülke ülke bölmem pek iyi fikir değildi. Ayırdığım her sayfanın başına ülke adı yazmak da öyle. Bugün kızıp İran'a ayırdığım tüm sayfaların ilk satırına sadece tek kelime olarak sıcak sıcak sıcak yazdım durdum. İran sayfalarının hepsinin başında "Sıcak" yazıyor artık. Henüz gelmediğimiz günlerin sayfalarında bile.

İran'la ilgili ilk yazacağım kelime sıcak olacak şüphesiz diye düşündüm. Yazdım tüm sayfalara. Biraz rahatladım.

Bugün aklımıza gelen soru şu: Acaba bu İranlılar ne yer, ne içer, koca ülke neyle beslenir? Bu kurak topraklar günlerdir devam ediyor. Neredeyse vadi içlerinde kalmış daracık alanlar hariç ot görmedik. Sarı, garip bir toprak rengi her yerde hâkim, tam anlamıyla bozkır üzerinde seyahat ediyoruz. Sıcak daha da çekilmez oluyor böyle olunca. Göçebe devletlerin hâkim olduğu dönemde herhalde bu bölge iklim açısından daha uygundu. Yoksa devasa büyüklükteki sürüler nasıl beslenmiş olabilir ki? Uzun süredir

yağmur yağmadığı için rüzgârda savrulup duruyor tozlar dört bir yana.

Daha ileride çölden geçeceğiz. Taftan Çölü çok daha güneyde. Başımıza gelecekleri Allah bilir.

Korkarım ki birkaç on yıl içinde burada gerçek manada başka bir çöl ortaya çıkabilir. Araştırdığım kadarıyla Tahran'dan sonrası da ciddi oranda kurak, buralarda bisiklet sürmeyeceğiz. Zaten buna zamanımız da yok.

Hazar kıyılarına varıncaya kadar yeşile hasret kalacağız.

PAKİSTAN, 25 TEMMUZ

İnci ilk kez bir şeyden bu kadar çok şikâyet ettiğimi duyuyor. Özellikle aramın çok iyi olduğu sıcaktan yakınıp duruyorum. Genel şartlardan, bir yemeğin tadından, bir giysimin solmasından, bir eşyamanın kırılıp bozulmasından ya da kaybolmasından hiç şikâyet etmem. Bir çeşit yutan elemanım bu dünyada.

Pakistan hem sıcak hem de nemli. Kıyafetimi sanki yeni yıkamışım da sıkıyormuşum gibi... Çektiğimiz videoları görmeniz gerek. Ben bile şikâyet ediyorsam İnci daha da zorlanıyor olmalı. İran'da giymeye başladığı, dizlerine kadar uzanan ve vücut hatlarını belli etmeyen uzun kıyafeti hâlâ üzerinde. Yasal zorunluluk olmamasına rağmen bu şekilde devam etmek bizim için daha faydalı olacak.

Buradaki 120 milyon insanın sefaleti aklımdan çıkmıyor. Fransa'da şarap üreticilerinin şikâyetlerini okumuştum. Sıcaklık her yıl daha kuzeye yayılmaya başladığından dolayı yaşlı üreticiler, ürün toplama döneminin ve ürünlerinin kalitesinin değiştiğinden bahsediyorlardı. Pakistan'ın bulunduğu enlemlerde durum ne olacak acaba? Daha sıcak daha nemli mi, daha sıcak daha kurak mı?

Himalayalar'dan gelen nehirler daha mı gür akacak, yoksa kuruyacak mı? Çamur akan bu nehirlerden anlaşılıyor ki, Pakistan erozyon konusunda bizden daha iyi durumda değil. Gidişat sürdükçe, ki sürecektir, fakirlik ve sefalet uzun süre Pakistan gündeminden çıkmayacaktır.

Toprak rengindeki bu ülkede kalemim yeşil yazsın artık. Güzel ve olumlu şeyler.

Türkiye'ye dönünce yine hiçbir şeyden şikâyet etmeyeceğim, söz veriyorum. Yutan eleman olmaya devam edeceğim.

HİNDİSTAN, 3 AĞUSTOS

Teoman'ın bir şarkısı dilimdeydi bütün gün. Sözlerini değil sadece nakaratını biraz değiştirdim. Paramparça / Sırılsıklam. Bugün bulduğumuz güzel otelin duşunda başladım söylemeye. Çadırda kalmak, evet güzel. Fakat insan bazen rahat ve büyük bir yatağı özlemiyor değil. Şarkı nereden çıktı peki? Sürpriz, yine yağmur yağdı. Bazen bir önceki günün notlarına karbon kâğıdı koysam olacakmış gibi geçiyor günler. Bir gün yayınlanma ihtimali olan bu notlarım, Hindistan'a ayırdığım sayfalara her gün aynı şeyleri yazdığım için basılmayacak diye korkuyorum.

Bugün yine ıslandık. Ama ben çok mutluyum. İnci her yağmur yağdığına şarkı söylemeye başladığım için tozuttuğumu düşünmeye başladı. Deliliğe vurdum diyelim. Nereden mi belli? İnek görünce irkiliyorum hâlâ, aman kazara çarpıp bir de hapse girmeyelim. Fare tapınağında farelerle aynı kaptan yemek de yemediğime göre aklım hâlâ yerimde.

Nasıl gülmeyeyim? Pakistan'daki bomba olayından sonra "Ne şans" deyip durmuştuk. Türkiye – Pakistan – bisiklet – bomba kelimelerini arka arkaya koyunca ne alakası var? Nasıl gelip burada bu olaya denk gelebildik ki? Hani yolculuk böyle bitseydi öteki dünyaya gitmek bir yana, arkamızdan "Yaa gördünüz mü biz söylemiştik, dinlemediler" denmesine daha çok üzülürdük.

Elbette birkaç dost da "Yahu hayalleri uğruna pedal çevirirken ayrıldılar hayattan, FB, GS şampiyon oldu diye balkonda otururken vurulmaktan iyidir" diyeceklerdi elbet. Sağ olsunlar bunu diyecek bir kaç kişi bıraktık geride. Ama "Biz söylemiştik" grubu muhakkak yüzde 98 oranını yakalayacaktır.

İşte şimdi yine "Ne alakası var, ne şans?" lafları ağzımdan düşmüyor. Hindistan'daki otellerde televizyon bulmak mümkün, bizdeki gibi bol miktarda haber kanalı var. Çoğu İngilizce yayın yapıyor. Şu anda da karşımda biri açık. Haber kanallarını izliyorum, Hint filmleri hâlâ tebessüm ettiriyor. İlginç olan tıpkı filmlerdeki gibi reklamlarda da herkes birden dans etmeye başlıyor.

Pakistan'daki şanssız olaydan sonra, artık şansımızın döndüğüne inanıyoruz. Amritsar'dan giriş yaptığımızda, orta bölgeleri, biz Delhi ye yaklaştığımızda ise kuzey kentlerini sel vurdu. Bizi ıska geçti.

Muson mevsiminin tam ortasındayız. Amritsar'da havanın gün ortasında nasıl kahverengiye döndüğünü, yağışın tam bir cephe halinde adım adım ilerleyip şehri yutmasını ve beş on dakika içinde yerlerde birikerek yükselen akıl almaz su kütesini otelin camından izleme şansımız olmuştu. Kesinlikle bizdeki yağışa benzemiyor, yağış yerden göğe doğru bir duvar gibi yaklaşıyor. Sonra yağdıkça yağıyor durmamacasına. Yüzgeçlerimizle pedal çevirmeye başlarız birkaç güne kadar.

Hindistan Varanasi
Muson yağmurlarına rağmen devam eden günlük hayat.

Ancak yolları kapatan, hayatı tamamen felç eden selden bir şekilde sıyrıldık. Rotamızdaki her yeri sel vurdu, ama ya biz gitmeden önce ya da gittikten sonra... Hindistan'ın coğrafi büyüklüğünü göz önüne alınca sel felaketinden etkilenen alanların, önünden ya da arkasından geçmiş olduk.

Hint Okyanusu'ndan gelen nemli hava, Tibet platosundan gelen kuru hava ve Himalaya yükseltilerinin etkisiyle bu bölgeye hem ölüm, hem hayat getiren yağmur, Muson.

“Ölümü gösterip sıtmaya razı etmek” denir ya, işte Türkiye'deki sel haberlerini gördükçe ıslanmamıza kızamıyoruz. Çok ıslanmamıza rağmen hava asla soğuk değil. Ölümlere yol açan ve “Gök delindi” denilen yağışlar bir şekilde bize denk gelmiyor. Ne şans!

Sırılsıklamız, bisiklete sıırılsıklam aşığız, birbirimize sıırılsıklam aşığız.

“Sırılsıklam” olmak çok güzel.

Hindistan, Delhi
Büyük Ruh, Büyük Öğretmen, Mahatma Gandhi.

NEPAL, 25 AĞUSTOS

Himalayalar'ı görmek için Nagarkot'tayız. Nagarkot, Himalaya yolcuları için önemli bir durak. Bir gökdelene uzaktan bakmak gibi. Himalayaları görmek için hem büyük şehirlere yakın hem de panoramik görüntü sunan bir yer burası. Biz ikinci denememizi yapıyoruz. Kırk kilometre bir sağa bir sola dönen dik yokuşlardan zar zor çıktık buraya kadar. Keşke zaman olsaydı buraları bisikletle çıksaydık. En azından bu müthiş inişi yapabilseydik. Bir gün Everest ana kampına kadar bisikletle gitme hayalimiz devam ediyor. Zaman ve maddi kaynak, denklemin en önemli eksik parçaları.

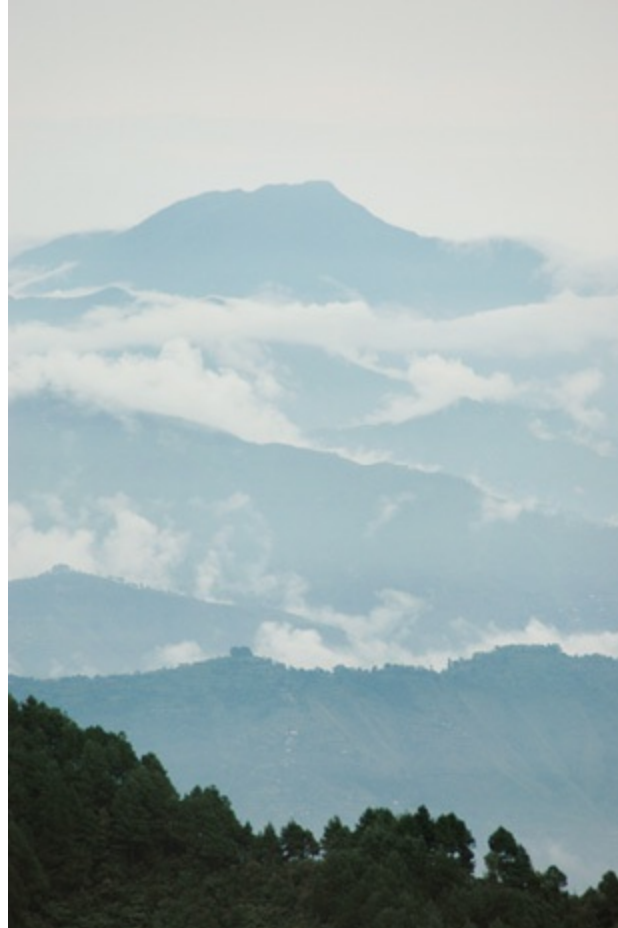
Everest ileride bir yerlerde. Az önce baktığım balkondan hava açık olsa belki görünecek. Görmesem de hissediyorum desem abarttığım düşünülebilir ancak hislerime tercüman olurdu bu sözler.

Ne çelişki, az ötede 8000 metrelik dağlar var ve o zirvelerde oksijen oranı neredeyse üçte bir oranında daha az. Buradan kuş uçuşu en fazla 100 km kadar olmalı.

Burada ise oksijen çok fazla. Derin derin içimize çekiyoruz. Uzakta yüksek irtifada olan bir dağcının da ruhuna değsin diye. Bir gün, 8000'lik bir dağ deneme fırsatım olursa (ne kadar zor olduğunu çok iyi biliyorum) bu dağ sadece hissettiğim fakat tam açıklayamadığım bir sebepten dolayı Manaslu Dağı olacak. Dünyadaki en yüksek yedinci dağ. Yedinin gizeminden olabilir. Yedi davranışın toplamından oluşan şövalye ahlakı, İslam medreselerinde ders olan yedi ilim. Bir gün yeterli tecrübe, zaman ve parayı birleştirdiğimde Manaslu'ya gideceğim.

Sadece Manaslu.

Himalayalar'a doğru giden dağcılar burada ciğerlerini doya doya oksijenle dolduruyorlar mı acaba?

Nepal, Gorakpur

Hayallerimiz belki de bir sonraki tepenin arkasında bekliyordur.

5 GİYSİ

TÜRKİYE, 4 TEMMUZ

Karaköy’de aşılarımızı tamamladık. HSSGM’de yani Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünde sarı humma aşısı olduk. İleride olacağımız birkaç aşıyla beraber toplam 13 iğne yiyeceğiz. Buradan sonra Eminönü’ne geçip kıyafet baktık. İnci dizlerine kadar uzanan birkaç bluz, ben de kısa, yakasız birkaç gömlek aldım. Karaköy’den Eminönü’ne yürüyerek geçtik. Eminönü’nü her gördüğümde olduğu gibi gülümsemeye başladım. İnci neye güldüğümü bildiği için benim kadar olmasa da o da gülümsedi. Her zamanki kahkaha sebebim geldi aklıma. Bu anekdot olmasa, belki de adım atamam Eminönü’ne. Hayatımda oradaki karmaşa ve keşmekeş kadar itici gelen çok az şey vardır.

Bizim Osman Can, Erzurum’a gitmek için ucuz uçak bileti aradığından bahsediyormuş evde. Yaşlı anneannesi “Eminönü’nde vardır o aradığından, Tahtakale’ye baksana a oğlum” deyivermiş. İşte budur Eminönü.

Haliç Köprüsü’nde durup boğaza baktık.

Bir turist olsaydım ne kadar heyecanlı olacağımı düşündüm. Burada yedi yıl yaşadktan sonra İstanbul, beni hiç ama hiç heyecanlandır(a)mıyor. İstanbul’la ilgili hoş olmayan anılarımı unutup tarihi yarımada da kendimi turist gibi hissetmeye çalıştım elimden geldiğince. Yeni aldığım Doğu motifleriyle bezenmiş gömleği giydim. Yolculuğun havasına sokmaya çalışıyorum kendimi.

Sanki keramet onda da, Nasrettin Hoca misali “Sür gömleğim, haydi pedalla” diyebilecekmişim gibi.

İRAN, 21 TEMMUZ

Yolculuğun videolarını kaydetmek için kullandığımız kameranın ufak DVD'leri tükenmek üzere. Mini DVD'leri yeniden kullanabilmek için kayıtları normal DVD'lere aktarmamız gerekli. Araya taraya sonunda bulduk bir yer. Aktarım yapılırken başında beklememize gerek yok. İnci'yle çevrede dolaşıyoruz. Burası iki büyük caddenin kesiştiği bir yer. Tahran'ın tam olarak neresine düşüyor, çok farkında değiliz. Serserice dolaşıyoruz.

Mağaza sayısı ve ürün çeşitliliğini gördükçe kafamızdaki bir kalıp daha kırılıyor. Telefon, LCD televizyon, güneş gözlüğü modelleri çok fazla ve uygun fiyatlı. Kadın ayakkabı ve çanta mağazaları gözden kaçmayacak kadar fazla. Bu konuda sınır tanımıyorlar diyebilirim. Vitrinleri son derece güzel düzenlenmiş bu mağazalarda, herhalde Batı'da ne bulabiliyorsanız aynısını bulmak mümkün. Çok şaşırtıcı.

Ben "Ne oluyor yahu, burası da neresi?" diyecekken İnci'nin açıklaması taşların yerine oturmasını sağlıyor. İranlı kadınlar aksesuar olarak çanta, ayakkabı ve gözlükten başka bir şey kullanamıyorlar. Bu sebeple bu konularda kelimenin tam anlamıyla coşmuşlar.

Ben kendime bir bel çantası ve yolda düşürdüğüm yağmurluğumun yerine yağmurluk aldım. İnci'nin akli, hem bol hem de ucuz olan, pek çoğu da gayet kaliteli ayakkabılarda kalsa da yolculuğun devamında taşımamız mümkün olmadığı için hiç ayakkabı alamadık. Fakat bu durum, İnci, İran'ın ünlü eşarplarından almadı demek değil elbette.

Hem de tüy kadar hafif.

PAKİSTAN, 29 TEMMUZ

Keşke Pakistan'da daha güzel anılar biriktirebilseydik. Burası biraz daha katlanılabilir bir yer olsaydı, keşke İslamabat'ta intihar bombacısıyla kesişmeseydi yolumuz. Pakistanlıların neredeyse hepsinin üzerinde gördüğüm kıyafetlerden alabilsem ya da en azından bir mağazada deneme şansım olsaydı. Seyid'in kardeşinin üzerinde vardı aslında, istemek gelmedi aklıma. Birkaç foto çektirirdim hiç değilse.

Bu kadar toz toprağın içinde bembeyaz giymek konusunda nasıl bu kadar hassas olabiliyorlar, sürekli bunu düşünüyorum. Renklerin statüyle ilgili bir durumu olsa gerek. Daha gri ve daha koyu renk giyenlerin geliri daha düşük. Çünkü daha gri renk bir kıyafet daha uzun süre yıkanmadan giyilebilir. Beyaz kıyafetin belki de her gün değiştirilmesi gerekir. Ayrıca ütü derdi de var.

İnci, buraya gelmeden de sürekli bahsettiğim bu hevesimi bildiği için sürekli dalga geçiyor. Bir diğer hevesim de yerel kıyafet dışında, Pakistan ordusundaki askerlerin kıyafetini giymek. İnci "Sen burada olsan asla beyaz giyemezdin" diyor. Çünkü bu kadar uzun paçalı pantolonları ve bu kadar uzun etekli giysileri dakikasında hallederdim gerçekten de. En merak ettiğim de acaba bisiklet kullanırken ne olurdu halim. İçi, dışı, altı, üstü siyah olurdu kıyafetlerimin. Yağ, kir ve çamurdan yeni bir renk kartelası oluşurdu.

Ee, o zaman da statü yerlerde sürünecek. Yok yahu, vallahi kast mast umurumda değil. Bir gün muhakkak deneyeceğim bunlardan. İşte buraya yazıyorum.

HİNDİSTAN, 30 AĞUSTOS

Gerçek bir Sadhu göremeden eve dönmüş olacağız sanırım. Nepal ve Hindistan'da sadece turistlerle fotoğraf çektirmeye yarayan Sadhu benzeri insanlar gördük, ancak bunlar Sadhu muydu tam anlayamadık. Sadhular arayış içinde olan, dünyadan ve dünya malından vazgeçmiş dervişler. Aralarında saçlarını hiç yıkamayanlar var. Bu halde ve yarı çıplak gezen herkes Sadhu mu? Elbette hayır. Bu durum biraz da sektör olmuş durumda, dilenciler de bu şekilde geziyorlar. Bugün dış görünüş olarak Sadhu'ya benzeyen bir kişiyi polis sopayla vurarak yanımdan uzaklaştırdı. Bağırarak sahtekâr olduğunu söyledi. Gerçek bir Sadhu'ya değil vurmayı, bunu aklımdan geçirebileceğini bile sanmıyorum. Nerede bir derbeder adam görsek Sadhu mu diye bakıyoruz. Ama çoğunun bu şekilde gezmelerinin sebebi din dışı nedenler gibi görünüyor.

Hindistan'da bile kıyafet bulmanın çok sorun olacağını sanmadığımdan bunların çoğunun dilenci olduğunu veya akli dengelerinin yerinde olmadığını çıkarsamak yanlış olmaz. Kıyafet dediğim, belden aşağısını örten, oradan omuzlara doğru atılmış uzun bir kumaştan ibaret. Bu hali hiç gözümün önünden gitmeyen Büyük Ruh Mahatma Gandhi'nin giyinişi hep aklımda kalmıştır. Asası ve sandaletleriyle İngiltere'ye isyan eden büyük kahraman.

Kadınlara gelince, onların kıyafetleri de ilginç. Özellikle yaşları ilerlemiş kadınlar çok renkli. Buradaki kadınlar da genellikle bel bölgeleri açıkta geziyorlar. Yaşlı kadınlarda da durum değişmiyor. Bu kadar sıcak ve nemli bir iklimde başka bir şey giymelerini beklemek de zaten abes.

Nepal, Katmandu.
Gerçek Sadhu mu, yoksa bir fotoğraf objesi mi?

NEPAL, 26 TEMMUZ

Dağcılık malzemelerimizi almayı bitirdik. Eğer renk seçenekleri arasında turuncu varsa muhakkak turuncu renk aldık. Dağda görünebilirlik çok önemli. Buradaki hâkim renk turuncu zaten. Özellikle Budist rahiplerin, yani Monkların giysileri hayranlık uyandırıcı. Bordo rengindeki uzun elbiseleri içinde, henüz çocuk yaşta rahiplik okulu öğrencileri görüyoruz. Çocuk halleriyle de son derece saygıdeğer görünüyorlar.

Buda Öğretisinde dört temel gerçek var. 1- Yaşamda ıstırap mevcuttur. 2- Bu acının nedenleri bellidir. 3- Bu nedenler ortadan kaldırılırsa ıstırap ortadan kalkar. 4 -İstırabı ortadan kaldıracak yol ve yöntem öğrenilebilir.

Buradaki eğitim günlük ritüeller, kutsal kitap Pali - Kanon'u okumaları, kutsal günlerde yapılan daha büyük törenler, bayramlar ve şenlikler şeklinde devam ediyor. Gençler her yerde olgun bir ifadeyle dolaşıyor, yaşı küçük olanlar her zaman çok neşeli. Ziyaret ettiğimiz tüm tapınaklarda elimizden geldiği kadar hediyeye bırakıyoruz yardım sandıklarına. Belki de bir sonraki Dalai Lama'nın turuncu, bordo kıyafetlerinde bizim de maddi katkımız olacak.

5 OTEL

TÜRKİYE, 4 TEMMUZ

Bilgisayar başında uyuyacak kadar yorgunum. İstanbul'a git gel, koşturmaca. Böyle büyük bir faaliyet öncesinde dinlenmiş olarak yola çıkmak gibi bir lüks yok zaten. Yani yokmuş. Aylar öncesinden hazırlanmaya başladığımız halde hâlâ yapacak şeyler var. Bunun sebebi ayrıntılar elbette. "Kervan yolda düzülür" mantığıyla hareket edemeyiz.

İRAN, 8 TEMMUZ

Tuvalet odanın dışında. Duş var ama yerler yosun tutmuş neredeyse. İğrenmeden ve bir yere tutunmadan basmak mümkün değil. Deterjan nedir bilemez mi bu insanlar? Su var ama kafayı yıkayacak kadar güvenemiyoruz ilk günkü tedirginlikle. Elimi yüzümü bile yıkamıyorum ben. Islak mendille idare ediyoruz. Bir poşeti kesip yere yadıktan sonra, üzerimizdeki tozdan topraktan arınmak için girip çıkıyoruz suyun altına, kaçarcasına.

Uyku tulumlarımızı serip hiçbir yere dokunmadan yatıyoruz. İnci'nin evden getirdiği yastık kılıflarımız da, evimizden uzaktaki bu dört duvarı bizim için katlanılır kılıyor. Evimiz gibi kokuyor bir süre sonra burası. Evimiz burnumuzda tütecek iki ay boyunca.

İlk gün için, zor bir başlangıç oluyor bize bu otel. Fakat yolda olmanın büyüü, hayal edilemeyecek şartları dahi katlanılır kılıyor. Her engel turda olduğumuzu hatırlatıyor. Baş etmeyi öğretiyor. Yolun öğretisi dedikleri bu olsa gerek.

Daha kötülerini için hazır olmalıyız. Hazırız.

PAKİSTAN, 28 TEMMUZ

Yazacak farklı bir şey yok diye başlayayım bir Pakistan akşamından. Yine lastik onardım. Korkunç bir gürültüyle çalışan ve sesinin yüzde biri nispetinde serinlik veren klima ferahlık vermek yerine, tavandaki onlarca örümcek ağını havalandıracak hafif bir esinti oluşturabiliyor sadece. Banyo tavanı da örümcek kolonisiyle kaplı. Uzun zamandır otelin bu odasında kimse kalmamış sanırım. Haşerelerle fazla muhatap olmadan hızlı bir duş alıp bisküviyle karnımızı doyuruyoruz.

Yazmaya ara veriyorum. Çünkü alt katlardan sesler gelmeye başlıyor. Bizi neden 5. kata çıkardıklarını da öğrenmiş oluyoruz böylece. Bisikletleri kendileri taşımaları belki de bu otelde kalmayacaktık. Önce diğer katlar dolu sandık. Sonra daha güvenilir olsun diye üst kata yerleştirdiklerini düşündüm. Kimse de açıklamadı. Şimdi aşağıya bakınca anlıyorum ki, görevlinin ne dediğini anlamamışım ve boşuna kızıp küfretmişim adama içimden.

Meğer aşağı katlarda düğün yapılacaktı. Bizdeki gibi geniş salonda düğün yapmak mantığı herhalde olmadığı için ve kadınlar ile erkekler ayrı eğleneceğinden, her kattaki geniş sahanlıkları düğün yapmak için kullanıyorlar anlaşılır.

Kadın, erkek ve çocuklara ayrılan farklı katların her birinden müzik sesi duyuluyor. Ama bir müzik grubu görmedim ortalarda. Ses merkezi bir hoparlör sisteminden veriliyor ya da konukların bir bölümü gibi orkestra da herhangi bir odaya girmiş orada çalışıyor olabilir.

Alışveriş ve bazı başka şeyler için bu hengamenin ortasından birkaç kez geçmek zorunda kalıyorum. Merdivenler de otelin tamamı gibi dolu. Beni çok fark etmiyorlar. Fotoğraf çekmek için tekrar inip inmeyi konuştuk İnci'yle. Ama verilecek tepkiyi bilemediğimiz için vazgeçtik. Müzik bazen Batı ezgilerine yaklaşırsa da, Hint müziğini andıran Pakistan yerel müzikleri daha çok geliyor kulağımıza. Bir ara biz bile oynamaya başlıyoruz odamızda. Pakistanlılar nasıl dans eder bilmediğimiz için, Hintliler gibi kollarımızı iki yana açarak. Uyumamız lazım, acaba bu gürültü kaçta bitecek? Başkasının, hele ki hiç tanımadığın bir ülkede, yüzünü bile görmeyeceğin insanların düğününde eğlenmek daha bir eğlenceli.

HİNDİSTAN, 13 AĞUSTOS

Harika bir oteldeyiz. İlk kez çalışan herkesin üniforması olduğunu görüyorum. Resepsiyondaki görevliler tıraşlı. Bu aslında benim için medeniyet demek değil ama genel geçer kanı bu yönde. Oda kapılarının anahtarı kart şeklinde, kapıdan girince duvardaki yuvaya takılıyor ve odaya elektrik gelmiş oluyor. Evet, denilebilir ki bu dediğimiz Türkiye’de çok uzun süredir var. Doğru. Fakat yol boyu kapının arkasına güvenli olsun diye bisiklet dayadığımız otel odalarından sonra bize çok lüks geliyor. Muson mevsiminde olduğumuz için lüks otellerde bile uygun fiyatla yer bulmak mümkün.

Oda çok geniş bir salona açılıyor. Perdesinden çarşafına, banyosundan yer döşemesine ve klimasına kadar burası gerçekten 4 yıldızlı. Çantaları üç görevli birden taşıyor yukarıya kadar. Biri odanın özelliklerini anlatıyor. Birkaç görevli de bisikletleri taşıyor. Beni çağırıp yerini gösteriyorlar ve güvenli olduğunu teyit ediyorum. İstersem kilitleyebileceğimi anlatıyorlar.

Haftalardır ilk kez temizlik ve hijyen duygusunu yeniden yaşıyorum. Planlarımızı değiştirip burada daha fazla mı kalsak diye konuşuyoruz. Bunu çok istesek de ikimiz de hem bu rahata alışmamamız gerektiğini, hem de günlerimizin giderek azaldığını biliyoruz. Sanırım kalıp kalacağımız en iyi otelden yarın sabah ayrılıyoruz.

14 AĞUSTOS

Sabah genelde not yazmıyorum. Ancak sabah kahvaltı masasında gördüklerimizi kısa da olsa yazmalıyım. Güzel bir kahvaltı sipariş ettik. Masanın üzerinde gazete kupürleri kolajından oluşturulmuş bir desen var. Küçük sütunlar halinde birbiri üzerine rastgele serpilmiş gibi görünüyorlar. Her zamanki gibi geç gelen siparişi beklerken masaya göz gezdiriyoruz. Kolaj içinde yer alan “Kamal Atatürk” kelimeleri gözünden kaçmıyor İnci’nin. Kolaj olduğu için devamını başka bir yazı kapatıyor. Hemen yukarı çıkıp odadan fotoğraf makinesi getiriyorum. Bu ilginç tesadüfü belgeliyorum. Getirmişken çevreyi de fotoğraflıyorum. Tekrar yazıyorum, burası kalıp kalacağımız en iyi otel.

Pazarlık için çok iyi bir koz var artık elimde. Hatıra olsun diye kaldığımız otellerin faturalarını, ziyaret ettiğimiz müzelerin biletlerini ve bazı ufak özel hatıraları bu günlüğün içinde saklıyoruz. Külüstür bir otelde görevli fahiş fiyat çekince üşenmeyip ön bagajı açıyorum ve Jewel Otel'in faturasını çıkartıp karşı saldırıya geçiyorum. Çoğu yerde bisikletlerimizi gören görevlilerden çok güzel indirimler aldık. Bu seferki görevli normalin çok üstünde istiyor. Türkiye'yle kıyaslarsak ödediğimiz paralar çok az gerçekten. Ama burası için yüksek olan bu fiyatları duyunca insan enayi yerine konmak istemiyor. O yüzden atış serbest diyorum. Makbuzu elimde saklayarak konuşuyorum görevliyle. Adama önce Jewel Otel'i soruyorum, bildiğini söylüyor, buradan güzel mi diyorum (işte bu tuzak soru) "Evet" diyor. İşte al bakalım sana dün Jewel otelde kaldığımız fiyat diyorum nakavt olacakları beklentisiyle. Bu fiyata kaldığımızı inanamıyorlar. Ben de sizin fiyatınıza inanamıyorum diyorum. Laf ağızlarına tıklıyor. Tabii ki Hint İngilizcesi konuşan birisi için bu tıkaç pek işe yaramıyor. Dakikada 300 kelime konuşabilen bu insanlar hâlâ kendi fiyatlarında ısrar ediyorlar. "Sabah kalktığınızda o oteldekinden daha iyi hissedeceksiniz" diyorlar. Ya da ben öyle bir şey anlıyorum. Resepsiyon masasına onların ve benim söylediğim fiyatın yaklaşık ortası kadar bir miktar bırakıyorum ve pasaportları da yanına bırakıyorum. Pazarlığın memleketinden geliyorum kardeşim ben. Bakıyorum paşa paşa geliyor arkamdan anahtarlarla. Burası için yine de fazla ama ne yapalım artık.

Hindistan Karnel.

Yavaş servis sayesinde fark ettiğimiz hoş bir sürpriz.

NEPAL, 25 AĞUSTOS

İnci'yle birlikte dağa gittiğimizde, kamp yaptığımızda, tavanından su damlayan çadırın, kundağa sarılmış bebek gibi hissettiren tulumun içinde, evdeki yatağınızla kıyaslayınca Hint fakirlerinin çivili yatağına benzeyen matın üzerinde, -20 derecelere varan düşük sıcaklıklarda, rakımdan dolayı azalmış oksijene rağmen mışıl mışıl uyuruz. Evde daha tedirgin ve zor uykuya dalarım. Dağ=huzur, dağ=konfor, (yukarıda yazdığım olumsuz sayılabilecek bu kadar sebebe rağmen) dağ=benim için güzel bir uyku demektir. Elbette bu psikolojik bir etki. Fiziksel olarak gerçekten rahatsız edicidir çadır hayatı.

Rahat uyumamın sebebi doğanın kucağında ve dağın yamaçlarına sığınmış olmanın verdiği güven duygusu olsa gerek. İstanbul'dan Bursa'ya taşınca bile uyku kalitemiz belirgin olarak artmıştı. Uludağ'ın etkisi diye düşünmüştük.

Bugün de mışıl mışıl uyudum ve harika uyandım. Gayet dingin ve huzurluyum. Maraton koşabilecek gibi hissediyorum. Himalayalar'ın yamaçlarındayız, göremesek de dünyanın en yüksek dağları az ötemizde. Bu ulu dağlara sığınmış durumda uyuduk dün gece. Kötü uyumak mümkün mü?

Bir de çadırımızda olabilseydik. Başka sefere. Muhakkak.

5 TEKNİK SORUN

TÜRKİYE, 6 TEMMUZ

Bu kadar çok pedal çevirmiş bir çift olarak kilitli pedal sistemi olan Spd'ye geçiş için geç kalmış sayılabiliriz. Bunun sebebi benim malzeme konusunda muhafazakâr olmam.

Neredeyse hiçbir bisikletimin—bozulan parçaları hariç—hiçbir yerini değiştirmem. Modifikasyon denen şey bana çok uzak. İlk bisikletlerimizi aldığımızda spdsiz almıştık. Akdeniz ve Karadeniz ile Bursa çevresinde yaptığımız bütün turları spdsiz gerçekleştirdik.

Şimdi bu çok uzun yol için spd almak zorundayız.

Bisikletler elimize geç geldiği için, şu birkaç günde ilk denememizi yapıp spd kullanacak mıyız, kullanmayacak mıyız karar vermek zorundaydık. Bu karar geri dönüşü olmayacak sonuçlara yol açabilir. Peki, kararımızı verdik mi? Sanırım evet. Bugün ilk denememizi yaptık. Her şey yolunda gitti. Mahalle arasında defalarca tak çıkar tak çıkar denedik. Araba kullanmayı öğrenirken yapılan hatada olduğu gibi, sürüp gitmedik kilometrelerce. Belki her on metrede bir durduk kalktık. Spd'yi çıkartmak bir refleks haline gelmeli. Yoksa unutup düşmek işten bile değil.

Anlatılan kadar zor değilmiş diye geçti içimizden. Maalesef pek çok tanıdığım, öğrenirken düşmüştü. Ben birkaç kere duvara tutunmak zorunda kaldımsa da düşmedik. Spd'yi çıkaramamak ve bile bile düşmek garip. Alışkanlıklar işte. Ayağımızı yana doğru belli bir açıyla çekmeyi öğrenmek gerekiyor. Telaşlandıkça ayağımızı çıkaramıyorsunuz ve kaçınılmaz son geliyor. Düşme tehlikesi beyninizde alarm zillerini çaldırıldığında, ilk tepkiniz ayağınızı yukarı doğru kaldırmak oluyor ki bu çok doğal. Sistemi bir refleks haline getirmek gerekiyor.

Kararımız kesin, Hindistan'a spd ile gidiyoruz. Düşer miyiz bilmiyorum. Düşerse de düşeriz ne yapalım.

Nerede düşeriz onu az biraz tahmin edebiliyorum. Mesela Tac Mahal'i, Altın Tapınak'ı, Himalayalar'ı ilk gördüğümüz anlar. İşte o anlar gerçekten çok güzel ama şu spd meselesinden bakarsak da çok tehlikeli anlar. Ağzımız şaşkınlıktan bir karış açıkken, yıllarca rüyalarımızı süsleyen bu anıt eserlere, doğa harikalarına kavuştuğumuzda ayakta spd var mı yok mu, aklımıza geleceğini sanmıyorum.

8 TEMMUZ

Bu kadar çok ön hazırlık yapılması gereken bir yolculukta bazı önemli işlerin, yola çıkılacak sabaha kadar, doğru düzgün uyunmamış birkaç geceden sonra bile, son ana sıkıştırılması garip karşılanabilir. Bu işlerden birisi de bisikletlerimizin ayaklıkları. Doğubeyazıt'ta bisikletçileri sırayla gezerken ben de kendime kızarak böyle düşündüm. Üç sayfa kadar süren malzeme listemizin neredeyse hepsini tamamlamış, yapılacaklar listemizin büyük bölümünün üzerini çizmiş olsak da, ayaklık gibi önemli bir konu bir şekilde son günlere, hatta yolculuğun başladığı güne kaldı. Fahiş fiyata da olsa ayaklık buluyoruz Doğubeyazıt'ta. Yabancı olduğumuz ve acil ihtiyacımız olduğu sanıyorum çok belli. "Oluru nedir, son fiyat mı?" diye soramıyorum. Adam benden daha inandırıcı, "Vallahi kurtarmıyor" cümlesine karşı yapacak bir şeyim yok. Büyük usta Nurettin Topçu gibi ben de "Etiketsizliğin büyük ahlaksızlık" olduğunu düşünüyorum. Ama ne fayda, aldatılıyorum çoğunlukla.

Bisikletlerin ağırlıklarından dolayı, kadronun ortasına takılacak bir ayaklık gerekli bize. Ön ve arkada çantalar olduğu için, arkaya takılacak bir ayaklık dengeyi tam sağlamıyor. Kadronun ortasına bir şey monte etmek ise problemlidir.

Bisikletçi, ön aktarıcıyı (vites) söküp ayaklığı taktıktan sonra tekrar monte etmeyi öneriyor. Hatta önermeden doğrudan işe girişiyor. Zar zor engelliyorum adamı. Sonunda kendi alyen takımıyla kendi başıma uğraşarak takıyorum ayaklıkları.

Bir çizik daha attık. Kadroya değil canım, artık paçavraya dönmüş listeye.

İRAN, 11 TEMMUZ

Yolculuğumuzun dördüncü gününden itibaren, ıssız İran bozkırında dayanılmaz bir konuğumuz var artık yanımızda. Bir ses “...” Bu ses sürekli bizimle artık. İssız yollarda duya duya beynimize çakıldı kaldı. Ayna koldan gelen çıldırtıcı gıcırta sesinden bahsediyorum. Benzinin çok ucuz olduğu İran’da araba sayısı aslında çok değil gibi. Bir bisikletçinin hiç istemeyeceği bir şeyi dilemekten korkuyorum. Sürekli araba geçsin de duymayayım artık bu sesi. Sanki ayna kol (pedal) altımda her pedalda kırılıp kalacakmış gibi geliyor. Bu kadar uzun ve ayrıntılı hazırladığım yolculuk planına bir sabotaj gibi geliyor bana bu ses. Eğer orta göbekten geliyorsa büyük ihtimalle burada onarmamız ya da yedeğini bulmamız mümkün olmaz. Öyleyse bu, ya turun bittiği ya da uzun bir ara vermemiz gerekeceği anlamına gelir ki düşünmesi bile ürpertici. Ürkek ve tedirgin Tebriz’e kadar devam ediyoruz. Yolda önce yanımızdaki aletlerimizle birkaç yerini sıkma denemesinde bulunmuştum. Hatta birkaç araç tamirhanesinde de büyük anahtarlar ve lokma takımlarıyla uğraştık tamirci dostlarla. Kısa sürede etrafımızın ne kadar kalabalıklaştığından bahsetmeme gerek yok sanıyorum. Yolda gördüğüm birkaç bisikletçiye bazen ben derdimi anlatamadım. Bazen de onlar benim yapabildiğimden daha fazlasını yapacak kadar bilgiye ve alete sahip değillerdi. Aslında onlara göre arka lastiği kaldırıp elleriyle çevirdiklerinde hiçbir ses çıkarmayan hatta bisiklet üzerinde bile fazla yüklenilmediğinde sessiz olan bu parça için yapılabilecek tek yorum “Mükemmel çalıştığı” idi. Tebriz’deki boş günümüzde bu işi halletmeliyim

12 TEMMUZ

Farsçada İnci anlamına gelen Morvarid Otel'deki görevlinin ve şehir haritasının yardımıyla bisikletçilerin yoğun olduğu bir mevki buluyorum. Yan yana birkaç bisikletçi var. Mağazanın önünde en çok bisikletçi olan ve vitrininde yeni parçalar ve kadrolar bulunan bir bisikletçiye giriyorum. Pedaldan ses geldiğini anlatmam zor olmuyor. Fakat bisikleti askıya alarak sesi duymaya çalışan ustanın işi, hem pedalda yük olmadığı için hem de şehir içi trafikte gürültüden dolayı çok kolay değil. Sonunda kalfa bisiklete kendisi biniyor ve bir tur atmak için çıkıyor dükkândan. Sesi duymak için bozkıra doğru çıkmasını şimdi. Bu sırada ustayla konuşmaya başlıyoruz. Kimsin nereden falan derken üzerimdeki Aslı Bisiklet giysisini soruyor. "Nereden aldın, neden giyiyorsun?" diyor. Ben de sponsorumuz olduğunu söylüyorum. Bu sırada çırak geliyor ve ben onun yanına çıkıyorum. Kalfa bisikletin derdini bulduğunu, derman olacağını söylüyor. O bisikletin pedalını sökerken beni içeri çağırıyorlar. İşyeri sahibi elime telefonu uzatıyor. Şaşkınım. Kimle ve neden konuşacağım ki! Bin türlü şey geliyor aklıma. Hiçbiri tutmuyor. Alıyorum telefonu. Zerrece tahmin etmediğim birisinin dost sesi var karşımda. Karşımdaki kendini tanıttığında küçük dükkânı dolduracak bir kahkaha atıyorum. Aslı Bisiklet'ten Sinan Bey karşımdaki. Bize olağanüstü yardımları dokunan firma sahiplerinden Sacit Emanet'e selam söylüyorum. Meğer Aslı Bisiklet Ortadoğu'da da toptancılık yapıyormuş. İstanbul'a selamlarımızı iletip iyi durumda olduğumuzu bildirmiş oluyoruz.

Muhabbet gitgide ilerliyor. Ben pedalı falan unutuyorum. Spd pedal tamamen söküldükten ve tamir edildikten sonra yerine takılıyor. Pedal ve göbekte büyük bir problem olmadığını duymak sevindirici. Keşke fotoğraf makinem yanımda olsaydı.

Demli birkaç çay ve yolculuğumuzla ilgili uzun bir sohbetten sonra kalkmak zorunda kalıyorum. Hoşbeşten sonra servis ücreti de ödemedem ayrılıyorum işyerinden. Dostlarımızın dostlarına ne kadar teşekkür etsek azdır.

14 TEMMUZ

Kelin merhemi olsa başına sürermiş derler. Doğru bir benzetme olmadı farkındayım. Akılsız başın derdini ense çeker diye biraz dolaştırıp söylersem iyice karıştırmış olacağım lafı. Durumumu tam anlatan bir atasözü muhakkak varsa da şu anda aklıma gelmiyor. Bütün gün canım çok yandı ve hâlâ da yanıyor. Kızgınlığım. Kızgınlığım kendime. Yahu yanımızda bilmem hangi ünlü markanın üç dört çeşit güneş kremi var. Hepsi de İsviçre laboratuvarlarında geliştirilmiş. İsviçre’de hiç ev yok zaten. Hepsi ya banka, ya laboratuvar ya çikolatacı ya da son seçenek olarak saatçi. Neyse. Eee tabii sürmeyince işe yaramıyor çantanın içinde duran krem. Üstelik bu ikinci unutuşum. Bilmem kaç faktör olsa da çantanın içindeyken koruma özelliği yok. Efsun ya da muska değil neticede. Burnuma, elmacık kemiklerime, alınma kulaklarıma bile sürdüm. Fakat ensemi unutmuşum sabah çıkarken. Bütün gün yandıktan sonra şimdi akşam “Canın nerede?” deseler, “Ensemde” diyecek durumdayım. Bir de bugün daha fazla gidelim diye öğlen saatlerinde de yol almaya devam ettik ki, bu da enseyi yakan son damla oldu benim için.

İşte sonunda tutturdum atasözünü. Meğer bütün gün “Ensemde boza pişmiş”. Annem olsaydı “Yoğurt sürelim” derdi şimdi. Küçüklüğüm Adana Ceyhan’da geçti benim. Su kanallarında yüzeceğiz diye az kızarmadık yaz tatillerinde. Krem falan yok tabii o devirlerde. Az yoğurt sürülmedi vücuduma, koca karı ilacı misali.

Ah ahh şimdi bulsak da yesem, aman yahu ne yemesi? Sürsem.

PAKİSTAN, 26 TEMMUZ

Bu konuyu ilk kez not alıyorum. Ama sanırım son olmayacak. Lastik patlakları. Lastik patlaklarımız katlanılabilecek sayıyı geçti. O kadar sinir bozucu ki yapacak bir şey yok elimde. Yazacak bir şey de yok. Sorunu bilinçaltıma itip yok etmeye veya bilmediğim psikolojik savunma mekanizmalarıyla bastırmaya çalışıyor olmalıyım. Çünkü yazmazsam patlamaz belki beklentisine bile girdim bir ara. Aklıma geldikçe delirecek gibi oluyorum.

Sanki sadece lastikler patlamıyor altımda, yolculuk patlıyor.

Sanki lastikler sönmüyor balon gibi, umutlarımız sönmüyor.

Sevgili Dr. Mesut Girgiç Hocamın Konya'dan gönderdiği Shawalbe Marathon bile dayanamıyor artık. Zaten dış lastikler marathon olmasaydı bu yolculuk çoktan bitmişti.

Neredeyse yol olmayan yerlerden geçmemiz, iç lastiklerin çok kalitesiz çıkması, benim ağırlığım ve yüklerin yaptığı basınç yanında yollardaki her türlü çivi, cam, keskin çakıl vb. bulunması sebebiyle, patlamış mısır hızıyla patlıyor lastiklerimiz.

Bu gece burada hiç hatırlamak istemeyeceğim bu konuyu neden yazıyorum peki. Bugün bir lastikçi tamiratu yaptıktan sonra her ne yaptım para almadı benden. Hâlbuki kocaman bir sıcak yama yapmış ve belki de on dakika uğraşmıştı bisiklet için. Çok fakir olmasına rağmen parayı kabul ettiremedim adama.

Şimdi yatmadan önce düşününce, adını bile bilmediğim bu adamın yaptığı yama sadece bisiklete yapılmadı. Yolculuğumuzda büyük delikler açan, zevkimizi baltalayan, gün boyu ne zaman patlayacak acaba stresi yaşatan lastik patlaklarıyla ilgili endişenin de azaldığını hissediyoruz.

İç ve dış lastiklerin yettiği yere kadar süreceğiz.

1 AĞUSTOS

Lahore çekilmez bir yer derken daha beterine denk geldik. İki metre boyundaki özel seçilmiş çakı gibi askerlerle sınırda sürekli birbirine caka satan iki ülke olan Pakistan ve Hindistan, aslında bir barış antlaşması yapmadıkları için kâğıt üzerinde hâlâ savaş halindedir. İki ülke de nükleer silaha sahip olduğuna göre, kazananı olmayacak bir savaşa girmek için deli olmaları gerek. Ama sınır boyunca birbirlerine eflenmeleri devam ediyor. Pakistan altta kalmamak istemiş olacak ki, Lahore'dan sınıra kadar olan yolların hepsini yenilemeye başlamış. Bunu göstermek için bütün güçleriyle sınır bölgesinde yeni inşaatlar, yollar yapma derdindedir. Eee bizdeki de şans işte. Koca Pakistan devletinin ulaştırma bakanlığı, devasa inşaat araçları ve kamyonlarıyla; sıcak havada, kuru topraktan kaldırdıkları tonlarca toz, toprak ve çamuru bizim bu yolculuğa çıkmamıza denk getirecek kadar nazik ve düşünceli. Böylece bir inşaat ormanının içinde kalıyoruz.

Sayısız çukurla dolu, bazen yolun bile olmadığı, koca kamyonlar ve iş makineleri tarafından işgal edilmiş bir sırat köprüsünde buluyoruz kendimizi.

Onlar birilerine ne kadar modern, gelişmiş, ileri olduklarını göstermeye çalışıyorlar. Ancak biz yollarda, mağara devri adamlarının şartlarında yolculuk yapıyoruz. Denklem çok basit. Matematiksel bir teorem gibi işliyor süreç; İnşaatlar sonucu oluşan toz + havadaki nem + inanılmaz terleyen bisikletçiler + terleyince vücudumuza yapışan tişört = çamura bulanmış İnci ve Soner.

Sınırdan önceki köyler balçık tarlasına dönmüş, havada yoğun bir toz ve toprak süprütüsü var. Biraz yağmur yağdığında oluşacak manzarayı tahmin etmek için medyum olmaya gerek yok.

Bu yolsuz kasabalardan birinde İnci'ye çarpmışlar bugün. Hatta bisikleti yana yatırmak zorunda kalmış ve üzerinden zor atmış kendini. Gözüm sürekli arkada olmasına rağmen görmemiş ve kaçırmışım bu anı. Çarpan took took da zaten durmamış. Kimse de yardıma gelmemiş. İnci kısa sürede diğer took tooklar tarafından ezilmemek için, bozkırdaki kurt sürüsünden kaçan tavşan gibi hızla fırlamış düştüğü yerden. Bisikleti yerinden kaldırıp, arkama bakmadığım süre içinde yeniden sürmeye devam edivermiş. Biraz daha uzaklaşmış olsam neredeyse telsizi açacaktı. Öfkelenir ve olay çıkarırım diye endişe etmiş. Gerçekten de çıkarırdım.

Çamur içindeki halimle amma korkuturdum şoförü. Pakistan'da biriktirdiğim tüm stresi o took took şoföründen çıkarırdım herhalde. Canım karıcığım, düştüğüne mi yansın kavga çıkacağına mı?

Kavga dövüş önemli değil artık, kimin gücü kime yeterse. Hem bugün akşam olmadan Hindistan'a geçmiş olacağız. Takip etseler sınırın öte yanından nanik yapmayı ne kadar çok isterdim. Hindistan'la diplomatik ilişkileri olmadığına göre geri de isteyemezler. Bizim yüzümüzden 3. Dünya Savaşı çıkaracak değil ya.

Ayrıca akşama düş alacağımız ve üzerimizdeki toz ve çamur akıp gideceği için polise vereceği eşkal tarifi de kesinlikle tutmazdı. Akşam temizlenince ben bile kendimi tanıyamıyorum ki!

HİNDİSTAN, 6 AĞUSTOS

Doğubeyazıt'dan aldığım alüminyum ayaklar kırıldı. Tur için kullanılacak malzemeler, özellikle fakir ve geri kalmış ülkelere gidiliyorsa çelik olmalı kuralını uygulayamadık. Şimdi zor durumdayız. Çeliği her yerde kaynak yaptırmak mümkün. Fakat alüminyum öyle değil. Gerekirse çelik bir kadro bile kaynakla tekrar kullanılacak hale getirilebilir. Bugün, dünyanın her ülkesinde, küçük bir kasabada bile kaynak makinesi bulmak mümkün. Büyük şehirlerde lastik ararken bir yandan da kaynakçı bakıyorum. Sokaklar zaten pis ve bakımsız, sanayi bölgesine benzeyen yerlere doğru yaklaştıkça durum daha vahim bir hal alıyor. 13 tane aşı olmamızın güvencesi var içimizde. Yoksa buralarda böyle rahatça dolaşamayız. Türkiye'den aşına olduğumuz bir sanayi çalışanı tipi vardır ya aklımızda; yağ bulaşmış kıyafetler, karışık saç sakal, yıpranmış eller. Tarif edecek olsak, Hindistan'da da hiç değişmiyor sanayi çalışanı profili.

Kaynak makinesi veya demirci gördüğümde, elimdeki iki parçaya ayrılmış ayaklığı göstererek bir yandan da yerde duran makineyi işaret ederek, iki parçayı birbirine vurmaya başlıyorum. Bence, "kaynak yaptırmak istediğimi" gayet güzel anlatıyorum. Fakat onlar tarzanca bile sayılamayacak bu yöntemden ne anlıyorlar? Bilmiyorum. Alüminyumu kaynak yapabilecek makinenin nasıl bir şey olduğu konusunda maalesef bir fikrim yok. Herkesin bildiği şu büyükçe bir küpe benzeyen, klasik kaynak makinesi gibi midir? Bilmediğimden, metal işi yaptığını önündeki molozlardan anladığım her dükkâna soruyorum. Sorduğum her dükkânda başıma onlarca kişi toplanıyor. İşyerindeki herkes parçaları eline alıp elden ele sırayla dolaştırıyor. Parçalara dokunmayan çocuk yaşta tek bir çırak dahi kalmıyor. Dönüp dolaşıp bana geri geldiğinde anlıyorum ki burada yapılamayacak bu iş. Yeni bir işyeri aramaya başlıyorum. Hintlilerin yardım çabaları kafamı karıştırmaktan öte işe yaramıyor. "Okey okey" diyerek tarif ettikleri yöne doğru uzaklaşıyorum. Alüminyum parçalar böyle giderse birbirine vurmaktan aşınacak ama ben kaynakçı bulamayacağım sanırım.

Pakistan Lahore
Kronik astımı olan İnci ve Soner için zor günler.

11 AĞUSTOS

Pakistan’da adı *rikşayken*, Hindistan’da *took took* denmeye başlayan, üç tekerlekli motor taksiler, karınca misali her yerdeler. Her şeyi taşıyorlar. Okul servisi olarak bile çalışıyorlar. Burada bisiklete daha çok benzeyen, motorsuz ve pedal gücüyle ilerleyenler çok daha yaygın

Pakistan’da ise motorlu olanları fazlaydı. Sürücülerin atılganlığı, minik bedenlerine rağmen 2 kişiyi çok rahat taşımaları, 3 kişinin sığabileceği kadar büyük olan arka oturakları, yolun sağına soluna doğru defalarca, bizim tabirimizle makas atmaları görülmeye değer. Milyonlarcası çekirge misali etrafta dolaşıyorlar.

Bisiklet üzerindeyken defalarca çarpıştığımız rikşalardan birisi bugün sandaletli ayağımın üzerinden geçiverdi. Bu motorlu olanlardan birisiydi. İçinde sürücü haricinde 3 kişi daha vardı. Spd sandaletin altı çok sert olduğundan ve kıvrılmadığından parmaklarım çok acıdı. Hızlıca geçtiği için kurtardım belki de.

“Rikşa terörü” olarak rehber kitaplarda bahsedilen şeye rastlamış olduk böylece.

Ben de rikşa terörünü yaşadıkça not etmeye devam etmeliyim. Bunları not almayı unutursam eğer, ben de başka gezginlerin bize anlattığı gibi sevimli sevimli anlatabilirim, annelerini arıyormuş gibi çılgınca koşturan ve minik civcivlere benzeyen bu devasa sürüyü.

Hindistan, Delhi
Lastik avcısı İndiana Soner.

NEPAL, 18 AĞUSTOS

Arada sırada başıma bela olan diz ağrım tekrar başladı. Yanımda yeteri kadar ağrı kesici vardı. Ancak antinflamatuar ilaçları Agra'da bırakmıştık. Ne de olsa bisiklet sürmeyecektik birkaç gün. Yüzlerce malzemedan oluşan listede her neyi yanımıza almamışsak, o lazım oluyordu. Bu sebeple biraz ilaç aradım. Sekmeye ve merdiven inerken zorlanmaya başlayınca doğal bir ilaç olan ve Himalayalar'da yetişen otlardan yapılmış bir krem satın aldık. Alternatif tıbbı çok inanmam. Ancak yine de eczane eczane bildiğim bir ilaç var mı diye aramaktansa denemek istedim. Hemen orada pantolonu hızlıca şort haline getirmeye yarayan fermuar kısmından açarak geniş bir alana sürdüm kremi.

Ya psikolojik olarak ya da gerçekten içindeki etken madde sebebi ile önce azaldı şimdi de geçti. Bir gün, bir dağdan inerken ya da başka bir ülkede pedal çevirirken geri gelmek üzere elbette.

Ağrı geçmiş olmasına rağmen, dönmeden önce, en az iki tüp daha almalıyım bu merhemden. Dünyanın başka bir ücra yerinde tekrar lazım olabilir.

19 AĞUSTOS

Katmandu'dan Pokhara'ya geçtik. Tepelerin arasında gizlenmiş, çevresindeki tapınaklara selam durmuş, renkli giysileriyle karşı kıyıya yolcu taşıyan kadın sandalcıların kürek izlerinin arasına, Himalayalar'dan gelerek birikmiş bu sihirli sulara, çok uzun süredir yanımızda taşıdığımız kutsal emanetleri armağan ettik. Bu ufak ritüel bedenlerimiz için biten yolculuğun, ruhumuz için de bitmesi anlamına geliyor. Biraz daha büyüyoruz ve bir şeyleri aşip geride bırakıyoruz. Bu anlatılabilecek bir şey değil. Açıklamak zor.

Kafamda bin türlü düşünce dolaşırken, ilk günden bu yana bir türlü alışamadığım alüminyum ayaklığı tamir imkânı kalmayınca Hindistan'da bir yerlerde attığım geliyor aklıma. Nereden nereye diye düşünüyorum; Doğubeyazıt'ta bir bisikletçiden alınan parça şimdi, Agra yakınlarındaki bir çöplükte. Belki oradan hurdacılar tarafından alınacak, eritilip yeniden başka bir kalıba dökülecek ve kim bilir hangi ülkeye ihraç edilecek, kim bilir ne iş için kullanılacak, kimlerin eline geçecek, nereleri görecek? Ruhü, hayalleri, duyguları olmayan bu metal parçasının serüvenini düşününce insan olarak bizim hayat döngümüzün nerede başlayıp, nasıl devam edip, nerede biteceğini düşünmeden edemiyorum.

Ne idik, ne olduk, ne olacağız?

Kim bilir?

Hindistan, Delhi
Okul servisini kaçırsanız yürürsünüz.

**Hindistan, Delhi - Agra yolu
Yolların fatihleri took tooklar.**

“İran gibi olur muyuz?” diye tartışıyordu medya bir zamanlar. Yol kalitesi bakımından bakarsak en kısa zamanda “İran olalım” diyesi geliyor insanın. Türkiye’den çıkarken Doğubeyazıt’tan sınıra kadar giden yol, Ağrı Dağı’nın eteklerinden, neredeyse gölgesinin altından geçiyor. Ağrı’yı ilk kez kendi gözlerimizle görüyoruz. Gerçekten çok büyük ve çok heybetli. Saygı uyandırıcı. Yol boyu sert rüzgâr var. Dağın başı kısa sürede dumanlandı.

Sonra tamamen kapandı zirve. Tırmanış yapan birileri varsa, kısa sürede gerçekleşen bu değişim işlerini zorlaştırmış olabilir. Doğubeyazıt’tan sınıra kadar ulaşan yol yenileniyor şu anda. Belki bittiğinde İran yollarına biraz benzemeye başlayabilir. Mevcut şeritlere ek olarak birkaç tane daha yapılıyor. Acaba bisiklet yolları mı diye düşünüyoruz kendi kendimize. Yok. Ben bile buna inanmıyorum. Ancak öyle olmasını umut ediyoruz. Yol, İran yolları kadar kaliteli asfalttan yapılmış olmasa da, Doğu’ya doğru gidiyor ya, önemli olan bu. Çünkü Doğu, iyi ya da kötü yollarıyla bizi bekliyor.

Türkiye, Ağrı
Ağrı ve Küçük Ağrı Dağı. En uzun bisiklet turu bile bir pedalla başlar.

Google Earth’de tepeden gördüğüm yollardan şimdi yatay düzlemde geçiyorum. Kırmızı tepeler diye işaretlediğim yere geldik. Durum böyle olunca ben yine bir dejavu yaşıyorum. Bu durum aslında hazırlık sürecine harcadığım emek için gurur duymamı da sağlıyor. Aylarca uğraştıktan sonra iddia ediyorum ki ben bu yolu ezber biliyorum.

Kıvrıla kıvrıla Maku’ya doğru inen yolumuz şimdi Tebriz’e doğru çıkıyor. Arada geçeceğimiz birkaç dağ daha var.

Aslında otoban daha düşük bir rakımdan geçiyor ancak o yoldan geçmemiz problem yaratabilir ve yol üzerinde ne kadar tesis ya da alışveriş yeri mevcut bilemiyorum. Trafik de cabası. Zaten normal yolların kalitesi de çok güzel. Petrol bu kadar bol olunca adamlar Formula 1 pisti gibi asfalt dökmüşler şehirlerarası yollara.

Benzin karneyle veriliyor burada. Bize sadece yol olsun yeter. Bizim enerjimiz zaten içimizde.

Bugün yine pestilimiz çıktı. Gün boyu deve sırtında olsak daha güzel ve hızlı yolculuk yapacağımız yollarda pedal bastık. Eski zamanlarda Çin’den gelen meşhur mürekkep Batı’da altın değerinde satılırmış. Batılılar ne kadar uğraşırsa uğraşsınlar aynı mürekkebi üretemezlermiş. En sonunda bir kimyacı Çin’e kadar gidip mürekkebin nasıl yapıldığını araştırmış. Görmüş ki kendi yaptıklarından hiç de farklı bir yöntemle yapılmıyor. Mürekkebin sırrını keşfedemediğini düşünmüş. Meğer mürekkebi bu kadar özel yapan, Çin’den Avrupa’ya kadar deve üzerinde yaptığı yolculukta, sallantıdan dolayı meydana gelen başka türlü asla tutturulamayacak kıvamıymış.³

Antalya’da, Manavgat şelalelerinde turistik amaçla hazırlanmış bir deveye binmişim zamanında. Öne arkaya sallanmaktan bir hal olmuşum. Fotoğraf çektiler kendimi zor atmışım aşağıya.

Pakistan’da bisikletle yolculuk yaparken, deve üstündekinden çok sallanıyoruz. Kollarımız dirseklerimiz ağrıyor artık. Yol inşaatlarında beton kıran işçiler kadar darbe alıyor herhalde kollarımız. Zaten bebeklerini sallayarak uyutan bir toplumda herhalde biz de bebekken bolca sallanarak erken alzheimer durumuna yeteri kadar yaklaşmışızdır. Bu yolculuk da tuzu biberi oldu.

Yeteri kadar gri beyin hücresi kaybetmiş olmalıyız. Rönesans hâlâ çok uzak yani bizim için.

Hindistan'da fırsat bulursam bir de file binmek istiyorum. O zaman bir de fil üzerindeki titreşimle karşılaştırırım buradaki yolları.

Hindistan'a varana kadar bizim kafalar da şu meşhur mürekkep gibi ya akıl almaz bir kıvama ulaşır "dahi" oluruz ya da hiç sağlam hücre kalmaz "deli" oluruz.

Hindistan sıcağında, öğlenleri mümkün olduğu kadar mola vererek devam ediyorduk. Fakat Amritsar'a çok geç saatte ulaşmaktan kaynaklanan sıkıntılardan sonra karar aldık ve geceye kalmamak için öğlen molalarımızı kısa tutmaya başladık. Hindistan'da da trafik soldan. Yaklaşık olarak genelde güneydoğuya doğru gittiğimiz için, güneş yükseldiğinde sağımızda kalmaya başlıyor. Ağaçlar ise solumuzda. Yani gölgeden gidemiyoruz. Bu böyle olmayacak deyip bazen karşı şeride geçip tersten gittiğimiz oluyor. Bu yolda uzun süredir sürmemize ve yolun neredeyse tamamına yakınında yol kenarında ağaçlar olmasına rağmen, ağaçlar üzerindeki numaraları yeni fark ettik birkaç gün önce. Her ağacın üzerinde kazınmış numaralar var. Numaralar 3 haneli rakamlara kadar çıkıyor. 4. basamağı görmedik. Herhalde 999'a kadar gidiyordur. Bugün dikkat edeyim, görevim diye uğraştım fakat burası o kadar renkli ve yol boyu dikkati dağıtacak o kadar çok şey var ki. Bir türlü şu rakam olayını tam olarak takip edemiyorum. O kadar çok çeşitli renk, doku, desen, insan, ses oluyor ki çevremizde dikkatimizi bir yere toplamanız çok kolay değil. İnsan pedal çevirmeyi bile unutabilir. Aman gidonu tutmayı unutmayalım da. Gidonu tutmayı unutursam o ağaçların birinin üzerinde bulabilirim kendimi.

Buradaki derbeder ve tembel tembel oturan adamlara dönüşeceğim diye korkuyorum. Türkiye'ye dönüşte "Aylaklığa Övgü" diye bir şeyler de yazabilirim belki. Akşam bedensel yorgunluktan çok beynimde bir ağırlık hissediyorum. İnci'yle birlikte ne yapacağımızı unutmuş vaziyette birbirimize boş boş bakarken yakalıyoruz kendimizi. Bazen, yarımın planlarını bile tamamlamadan zoraki birkaç not alıp beğenmediğim fotoğrafları siliyorum belleklerden. Her gece muhakkak yapılması gereken, elektronik aletleri şarja takmak ve kapıyı son bir kez kontrol etmek gibi işler için bile kendimi zorlamam gerekiyor. Gücümü toplayınca sızmak üzere olduğum yataktan zoraki kalkıyorum. Yaptığım son iş, günü özetleyecek birkaç not karalamak. Tıpkı şimdi yaptığım gibi. Bu İnci'nin göreviydi, ancak o da sandaletlerdeki spd pedal bağlantı parçasındaki vidalara giren çamurları temizlemekle meşgul.

Bazı otel odalarında yatağın başında lamba olmadığı zaman bunu bile yapamıyoruz. Bu sefer de sabah yazmak zorunda kalıyoruz. Elimizde kalem kâğıt uyuduğumuz da oluyor. Yarına bu yorgunlukla hatırlayabilecek miyim bakalım?

Ağaçlardaki numaralara dikkat etmeliyim.

Volkan konisi gibi bir yerden geçerek Katmandu'ya dönüyoruz. Selden dolayı onlarca heyelan var. Belki günler, haftalar geçmiş olmasına rağmen hiçbir düzeltme yapılmamış yollarda. Otobüs tepelerinde yolculuk yapan Nepalliler hallerinden memnun olsalar gerek.

Biz içinde rahat edemezken onlar tozu dumana katan otobüsün üzerinde veya kapısında seyahat etmekte bir sakınca görmüyorlar. Otobüs şirketinin adı "kurşun" olunca bunu normal karşılamak gerekiyor belki de. İki otobüs yaklaştıklarında ve heyelan bölgelerinde mecburen yavaşlayıp birbirlerine yakın geçmek zorunda kaldıklarında otobüs üzerinde bulunanlar şakalaşarak birbirlerine bir şeyler (herhalde meyve) atıyorlar. Yol boyu toprak kaymalarından kalan geniş tortuların, yolun su yüzünden oyulduğu yerlerden de geçiyoruz. Yağış devam etse buradaki yüksek kasalı otobüslerin bile geçemeyeceği kadar derin yarıklar oluşabilir.

Bisiklet getirmememiz konusunda öneride bulunan Samirhan'ı, Agra şehrinde bisikletleri emanet bıraktığımız otelin resepsiyon görevlisi Müslüman genci sürekli anıyoruz. Sağ olsun. Bu yokuşları çıkmak için zaten zamanımız yoktu. Ama bu çok uzun iniş eğlenceli olurdu doğrusu. Nepalliler belki bize de meyve atarlardı.

Nepal, Katmandu
Müsait yerde inelim kaptan.

[3](#) *Soner aynı hikâyeyi İran'da da yazdığının farkında değil.*

5 SINIR

TÜRKİYE — İRAN, 8 TEMMUZ

Ağrı Dağı'nın yamaçlarından ilerleyen yol, ufuktaki küçük tepelere doğru uzanıyor. Tepenin üzerine işlenmiş dev Türk bayrağı uzaktan seçilebiliyor. Güzergâh araştırmalarım sırasında Google Earth programında gördüğüm büyük bayrak bu. Sınır kapısına doğru park etmiş turların arasından geçiyoruz. Her ülke sınırında karşılaşacağımız para simsarları etrafımızı sarıyor. Para değiştirmek için verdikleri fiyat normalin çok çok altından başlıyor. Kesin bir dille reddedip aldırılmaz bir tavırla ilerlemeye başladığımızda, sizi takip eden, hatta yapışan simsarlar, arkanızdan bağırarak ve birbirleriyle de kavgaya tutuşmuş durumda fiyatı giderek yükseltiyorlar. Makul bir seviyeye geldiğinde ise değiştirme işlemini yapıyoruz. Bu işlemi yapmak için resmi bir gişe yok. Bu gibi sınırlardan geçerken, sınırdan sonraki ilk şehre ulaşana kadar kullanmak için az miktarda da olsa para bozdurmak gerekiyor.

Sınıra doğru ilerleyip polis kontrolüne geliyoruz. Polis memuru şaşkın, sınırdan geçen ilk Türk bisikletliler olduğumuzu söylüyor. Bol şanslar diliyor ve işlemlerimizi çabucak yapıyor. Güvenlikle ilgili bir arama yapılmıyor. Sonra her sınırda olduğu gibi bir ara bölgeden geçiyoruz. Burada İnci'nin kıyafetlerini değiştirmesi gerekiyor. Bunu nerede yapacağımıza bakınırken iki kişi yaklaşıyor ve bu değişimin rahat yapılması için bir bina gösteriyorlar. Gösterdikleri binaya girdiğimizde İnci kıyafetlerini düzenlerken, bu iki kişi gümrüksüz sigara alma hakkımız olduğunu ve kendimize almayacaksak hakkımızı onlar için kullanmamızı teklif ediyor. Kabul ediyorum. Benden, duymaktan hoşlandığım Azeri Türkçesiyle canımı bile isteseler veririm herhalde. Yardımlarına karşılık bir jest gibi düşünüyorum. Sigaraları aldığım görevli ise, "Sigaraları ver ama sigara aldığımıza dair belgeyi verme" diye uyarıyor. Biraz ileride duran adamlara sigaraları veriyorum, belgeyi zaten istemiyorlar bile.

Biraz ilerleyince İran'da olacağız. İran sınır binası karşımızda. Buraya bisikletleri çıkartmak biraz problem oluyor. Merdivenlerde bisikletleri taşımak kolay değil. İçeride şaşkınlıkla karşılanıyoruz. "Selamûn Aleyküm" anahtar kelime. Türk olduğumuzu söylemek de sempati yaratıyor. İran'ın milli sporu olarak da bilinen dağcılığın, İran'da çok saygı duyulan bir spor dalı olduğunu hep duymuştuk. Kadın dağcı sayısı da çok çok fazla. Burada dağcılık lisanslarımızı gösteriyoruz ve takdir eden bakışlarla karşılaşıyoruz. Farsça "Kühneverdi" (dağcı) diyerek fısıldaşıyorlar. Polisler damgalarımız vurup iyi dileklerle uğurluyorlar bizi. Gümrük noktasında bavulların açılması için hazırlanmış alana geliyoruz. Damgalarımıza bakıp hiçbir çantamızı açtırmadan geçmemize izin veriyorlar. Çantalar şu an ağzına kadar dolu, belki ilerledikçe ve bazı malzemeleri kullandıkça daha rahatlayacağız.

Bisikletleri merdivenlerden indirdikten sonra İran topraklarındayız. Sınırdaki fotoğraf çektiğimiz konusunda uyarılmıştık. Biraz uzaklaşınca birkaç fotoğraf ve video çekmek için duruyoruz. İran tarafında çok uzun bir tır kuyruğu var. Hem de geliş ve gidiş olarak. Bu sırada nereden geldiğini tam anlayamadığımız düdük sesleri duyuyoruz. Şu askerlerin ve eskiden mahalle bekçilerinin kullandıklarından. Bize çalındığından bile emin değiliz. Ama yine de hemen kamerayı kaldırıyorum. Yokuş aşağı inerken gördüğümüz turların bazıları Türkiye plakalı. Yanlarında bekleyen şoförlere

plakalarını tanıdığım kadarıyla sesleniyorum. Manisa, Kars, Erzurum... Ne kadar şaşırıyorlar anlatamam.

42 Konyam, hemşerim, Hz. Mevlana'nın kardeşlik öğüdünü tuttuk, düştük yollara sonumuz hayrolsun. 01 Adanam, "Gurban olak" sıcağına, nemine, sivrisineğine hepsinin bolca olduğu diyarlara gidiyoruz vay halimize.

25 tabiatının soğuşuna inat insanı sıcak Erzurum'um, dadaş kardeşim, gittiğimiz yönde herkesin sizin kadar misafirperver ve mert olduğunu anlattılar, doğru mu acep?

Bu iç konuşmaları yapa yapa ilerliyorum, yakında hiçbir plaka, hiçbir şehir, diller, kültürler, insanlar tanıdık gelmeyecek bize. Nesnelere, eşyalar değişecek, burası kesin fakat insanlar, davranışlar, duygular aynı kalacak diye umuyoruz.

Vay be! Şaka değil. Artık İran'dayız.

Türkiye - İran sınırı

İpek yolunda artık atlar ve develer görülüyor, fakat “demir atlar” hala mevcut.

İran sınırından önceki son şehir, Zahedan. Dağcı arkadaşımız Rigi'nin yardımıyla bulduğumuz peykanla sınıra doğru gidiyoruz. Taftan çölünün İran tarafındayız. Sınıra kadar 60 km var. Bugün karşı tarafa geçebilmeyi umuyoruz. Toz fırtınaları içinde ulaştığımız sınırda, dış kapıların kapalı olduğunu görüyoruz. Çare yok, yarın geçeceğiz sınırı. Taksici kendi kasabasına gitmemizi ve onun evinde konaklamamızı teklif ediyor. Sabah bizi geri getirecekmiş. Bahsettiği kasabayı bilmediğim gibi, adama da çok güvenmiyorum. Endişe edilecek bir durum yok elbette. Çünkü Rigi burada tanınan bir dağcı, onun arkadaşları olarak her zaman güvendeyiz. Teklifi kabul etmiyoruz. Ana giriş kapısının çevresinden dolaşıp küçük ve gizli diyebileceğim bir kapıdan geçerek, hapishane gibi dışarıya kapatılmış sınır bölgesinin içine giriyoruz. Rüzgâr esmeye devam ediyor. Ortalıkta ikimizin ve yanımızda yürüyen taksicinin dışında sadece kum taneleri var. Bu belki yerli halka göre fırtına değil ama ben konuşmakta ve yürümekte bile zorlanıyorum. Her tarafımıza kum doluyor. Çöl adamlarının neden gözünün, burnunun kapalı olduğu anlaşılıyor. Tüm bunlar yetmezmiş gibi bisikletin arka bagajı da yerinden çıkıyor. Peykana binmemizin sebebi de kadro kulağının yerinden çıkmasıydı. Bir lastikle tutturuyorum. Pakistan tarafına geçiş yapmamızın mümkün olmadığını öğreniyoruz. Zahedan'a geri gitmektense burada kalalım diye düşünüyoruz. Burada inşaat halinde otel-lokanta şeklinde bir yer

varmış. Taksiciyle oraya girip bakıyoruz. Lokantada çalışanlardan birisi Azeri. Gece burada kalmak konusunda konuşuyoruz onunla. Başka hiç müşteri yok. Sanıyorum ki kilometrelerce alan içindeki tek kadın İnci. Kapısı kilitlenebilen bir oda ayarlıyoruz. Dışarı çıkıp taksiciyi gönderiyorum. Bisikletleri de odaya taşıyorum. Lokantada pek bir şey kalmamış. Aslında burası açık bile değil. Sadece reçel buluyorum, biraz da ekmekle mis gibi bir akşam yemeğine dönüşüyor.

Rüzgâr iyice hızlanıyor. Buna fırtına diyebiliriz artık. Odanın penceresinde perde yok, camlara çarşaf geriyoruz. Camlardan kum giriyor içeriye. Her yer kum zaten. Yerdeki halıdan birkaç kilo kum çıkacağına iddiaya girebilirim. Yataklara kendi tulumlarımızı seriyoruz. Pakistan sınırına 100 metre uzakta yarı uyur yarı uyanık bir gece bizi bekliyor. Uyusak iyi olur. Yarın çölden, hem de Afganistan sınırına yakın topraklardan geçiş bizi bekliyor. Uyusak buradaki şartlardan daha kötü bir kâbus görmeyeceğiz zaten.

Sabah uyanıyoruz, rüzgâr durmuş, akşamüstü girdiğimiz bu yer gündüz daha korkunç görünüyor gözüme. Burada kalmak ne akıldı ama. Sabah lokantada çorba buluyoruz. Sonra sınıra ilerliyoruz. Burada çekim yapabilsen harika olurdu. Ama askerler Türkiye-İran sınırındakinden daha sert bakıyorlar. Makinenin olduğu çantaya elimi bile süremiyorum. Çıkış mühürlerimizi alıyoruz. Bisikletleri kontrol binasına sokmamıza gerek yok diyorlar ama sonra nedense vazgeçiyorlar. Biraz tedirgin davranıyor olmalıyız. Aslında kendimizi sıkıkça daha zorlaştırıyoruz işleri. Yine merdiven indir kaldır. Neyse en büyük korkum gerçekleşmiyor. Bazı bisikletçilere, buradan geçerken, bagajlarındaki minik dikiş setlerinin içini dahi açtırmışlar. Kırılan bagajı da onarıyorum bu arada.

Ben bunu yaparken beni kontrol edermiş gibi bakan askerlerden birisi hafif bir selam veriyor. Ben de emin olmasam da başımla selam veriyorum. Bu birkaç askerın yanından geçtikten sonra Pakistan'a geçiyoruz. İran tarafında beton binalar ve en azından tabelalar ile tuvalet vardı. Pakistan tarafında basit bir bina içinde yapılıyor işlemler. Ne bir tabela ne bir işaret var. Çok uzun bir sıraya girmiş Pakistanlılar. Kadın ve erkekler ayrı ayrı olmak üzere. Ama yabancılar için ayrıcalık var. İnci bisikletleri bekliyor. Ben ne-nerede-nasıl bulmacasının içine düşmüş kobay fareleri gibiyim. Bu sırada ellerinde bez torbalar içinde paralarıyla gezinen simsarlara yakalanıyorum. Şu an ortalıktaki tek turist biziz, hepsi peşimde. Bazıları çocuk yaşta... İnci'yle telsizle konuşuyorum. Onu kadınların çoğunlukta olduğu bir yerde bıraktım. Sonunda dağınk binalardan hangisinin işlem yapılacak yer olduğunu çözüyorum.

Tam anlamıyla Doğu'dayız artık. Zaman mekân birbirine girmiş durumda. Her yer kum içinde. Bisikleti ilerletmek çok zor. Türkiye İran sınırı veya bu sınırın İran tarafı gibi değil burası. Dar bir alandan geçerek ilerlemiyorsunuz. Aslında hiç kontrol edilmeden ilerleyebilirsiniz ülkenin içine doğru. İran askerlerinin olduğu kapıdan çıktıktan sonra, istediğiniz yöne doğru yürüyüp gidebilirsiniz. Çitlerle falan ayrılmış sizi bir yere doğru sevk eden düzen yok. İnanılmaz bir karmaşa var sadece. İşlem yapılan yerde, yabancı olduğunu fark ettiğim birisine yaklaşıyorum ve bir Türk genci olduğunu anlıyorum. Arada bir İnci'nin yanına gidip geliyorum. Görevlilerin İngilizcesini anlamak mümkün değil. Diğer Türk arkadaşına da sürekli oturmasını söylüyorlar. Birkaç saattir bekliyormuş ne olduğunu anlamadan. Çok ilginçtir içeride bilgisayarlar ve webcamlar var. Bisikletleri içeri sokamayacağımız için İnci dışarıda bekliyor. Kendi pasaportumdan sonra, İnci'nin pasaportunu uzatıyorum. Görevli sesini yükseltiyor, ne dediğini anlamıyorum. Bekle falan deyip İnci'yi çağırmağa gidiyorum. Ben bisikletleri bekliyorum İnci içeri gidiyor ve çıkıyor. Diğer Türk arkadaş otobüs alanına da gelemediğine göre, sanırım o gün geçemiyor sınırı. Ben biraz ötedeki otobüs gördüğüm yere doğru ilerliyorum kumların içinden. İki Çek genciyle tanışıyoruz. Onların yaptıkları pazarlığa ben de

katılıyorum. Otobüs (kamyondan bozma bir şey) şoförünü fiyat konusunda ikna etmeye çalışıyoruz. Geri dönüyorum, bir süre İnci'yi arıyorum. Bu sırada İnci'yi gümrük binasına çağırılmışlar. Bu da başka bir tek katlı yapı işte. Kumda ilerletmek çok zor olduğu için bisikletleri de askerler taşımış. İşte güzel kıyafetli Pakistan askerleri. Ben de yanlarına gidiyorum. İnci'ye çay ısmarlamışlar. Amaçları biraz sohbet etmek. Hafif yaşlıca olan, göğsünde ve omzunda çok miktarda işaret ve madalyaları bulunan "Amca bey" bizi çok takdir ediyor. İşlemlerimizi hemencecik hallediyorlar.

İşte Pakistan'dayız. Pek de pak görünmeyen Pakistan'da... Her yer toz toprak ve çöp içinde. Pakistan sınırı Pakistan hakkında yeteri kadar fikir veriyor gibi.

PAKİSTAN — HİNDİSTAN, 1 AĞUSTOS

Pakistan'ın Lahore kentindeki karmaşa ve pislik sınıra doğru gittiğimiz saatler içinde, daha da çekilmez hal alıyor. Hindistan'a, sınıra doğru ilerleyen bir yol inşaatının tam ortasındayız. En ücra köy yollarına benzeyen tamamen toprak ve taşlık bir araziden geçiyoruz. Kelimelerin yetersiz kaldığı bir sefalet ve pislik. Bisikleti elinize alıp yürüseniz bile birileri üzerinize doğru geliyor yine de. Şu yol bir bitse, bir bitse... Hindistan'a geçer geçmez, Pakistan'daki kötü anılarımızı, sadece yazmak için hatırlamak üzere zihnimin en derinlerine gömeceğim.

Sınırdan önce birkaç askeri nokta geçiyoruz. Elimizde kalan son Pakistan paralarını değiştirmek isteyen simsarlarla anlaşamıyoruz. Sınırdaki kitap satan adam, birkaç kelime Türkçe biliyor. Bana İstanbul'la ilgili kitaplar gösteriyor. Dayıcım zaten oradan geliyoruz, zor kaçmışız İstanbul'dan ne İstanbul'u yahu. Sonunda Lonely Planet'in Hindistan kitabını elimdeki son Pakistan rupileriyle alıyorum. Gümrük noktasına uğruyoruz. Karşılaştığımız diğer resmi görevliler gibi buradakiler de Türkiye'den olduğumuzu duyunca hızla bürokratik işlemleri yapıyor ve Türkiye'ye olan sevgilerini anlatıyorlar. Burada bir kadın görevli de var. İlk kez üniformalı bir kadın görüyoruz. Sınır kapısı için bir imaj olarak yerleştirilmiş gibi geliyor bize. Bisikletleri gümrük binasından içeriye bile almıyoruz. Pakistan sınırından da çanta açma kapama derdiyle uğraşmadan geçip Hindistan sınırına doğru ilerliyoruz.

Hindistan'ın, Amritsar kentine mi ilerlesek, yoksa buradaki sınır otelinde mi kalsak karar veremiyoruz önce. Sebebi, aslında kâğıt üzerinde hâlâ savaş durumunda olan Pakistan ve Hindistan'ın, burada her gün yapılan sınır kapanış törenlerini izlemek. Karşılıklı bir gövde gösterisine dönüşen bu olayın izlenmesi için iki taraf da neredeyse küçük stadyumlar inşa etmiş. Gözyaşları içinde, karşılıklı bağrışıp, milli marşlarını söyleyip sloganlar atarak yapılan askeri törenler, milli bir şenlik, gövde gösterisi, sidik yarışı havasında geçiyor. Hatta sınır bunun için erken kapatılıyor. Burada kalırsak bu töreni de izlemek istiyoruz. Ama Amritsar'a ulaşıp yarın bu tören için geri de gelebiliriz. Hindistan topraklarına geçelim de bakarız diyoruz. Karşıya bir geçelim de... Pakistan tarafında yarın sabah uyandığımızda neyle karşılaşacağımız belli olmaz. Rehber kitaplarda Pakistan sınırı için kapanma saati 16:30, Hindistan için 17:00 olarak belirtilmiş. İlginç şekilde buradaki askerler görüntü almamız konusunda hiç de yasağcı değiller. Biz de sınırlardan beş dakikada geçmenin rahatlığı içinde geziniyoruz ara bölgede. Saat 16:35'te ara bölgeden de çıkıyoruz. Hindistan tarafı gerçekten çok daha bakımlı ve yeni binalarla dolu. Askeri noktada klima bile var. Burada bazı işlemler ve kayıtlar alınıyor. İlerideki gümrük noktasına gidiyoruz. Bisikletleri içeri sokmadan halledeceğimiz düşüncesindeyiz, daha önceki sınırlardan alıştığımız gibi. Ancak binada hiç turist yok ve sadece iki görevli var. Çok zor anladığım İngilizceleriyle sınırın kapandığını söylüyorlar. Pakistan'a geri dönmeliymişiz. Nee, bana ikinci giriş hakkımı yaktıracaklar.

Duvardaki saate bakıyorum 17:10, benim saatim ise 16:40. Sonradan anlıyoruz ki Pakistan ile Hindistan'ın resmi ülke saatleri arasında yarım saat fark var. Yuh diyorum ama adamlar kâğıt üzerinde haklılar. Pakistan'da saat 16:30 iken 25 metre ileride Delhi saati kullanıldığı için saat zaten 17:00. Elimizdeki iki rehber kitap da bu noktayı atlamış. Ya da ben dikkat etmemişim. Biraz yalvar yakar oluyoruz. Görevlilerde rüşvet ister gibi bir hava var. Yanımdaki paralar 100'lük dolarlar halinde. Sadece 4 tane bir dolarım var. Utana sıkıla hayatımın ilk rüşvetini veriyorum. 4 dolara bile seviniyor görevliler.

Açıktan açığa da alıyorlar. Bir sürü belge dolduruyoruz ve damgalarımızı alıyoruz. İlk kez burada 2 arka çantamızın kapakları açılıyor ve en üstten birkaç eşyaya üstün körü bakılıyor. Ben bu sırada damgalarımızı alma telaşındayken İnci tek başına bunlarla muhatap oluyor maalesef. Çantaları dağıtıp tekrar toplamak, sorulara cevap vermek ona kalıyor.

İşte Hindistan'dayız. Karşı taraftaki tribünlere doğru gidiyoruz. Evet burada törenleri izlemek için stadyum benzeri yükseltiler inşa edilmiş. İçinde turistlerin de bulunduğu çok sayıda insan sınır kapmış törenini izlemek üzere toplanmış. Sayıları binlere yakın. Askerlerle birbirlerini ittirip duruyorlar. Pakistan'dan Hindistan'a geçen sadece biz varız. Günün ilk siftahını yapmak istermişçesine saldıran simsar ordusunun taarruzuna uğruyoruz. Bağırıp çağırıyorum ve sıyrılıyorum hepsinden. Bu insan kalabalığını yarararak biraz uzaklaşıyoruz. Çantaların güvenliğini bu kalabalıkta sağlayamayız. Sonra ben bisikletsiz olarak geri dönüyorum. Para bozdurup yiyecek bir şeyler alıyorum. Amritsar'a kadar sürüyoruz sonra. Güneş tam arkamızda ufka doğru alçalıyor. Biz yine doğuya doğru pedal çeviriyoruz. Yol boyu yüzlerce araç sınıra akmaya devam ediyor. Ters istikamette neredeyse sadece biz. Bu yolculukta en çok görmek istediğim yer olan "Altın Tapınak'a" doğru, akşam rüzgârında savrulan pirinç tarlalarının uğultusu eşliğinde ilerliyoruz.

Arkamızdaki kızılık azalırken altın tapınağın parlak silueti belirginleşiyor zihnimizde, yorgun bacaklarımız bu hayalle tekrar güç kazanıyor. Hayallerimiz bizden daha hızlı ilerliyor, onlara yetişmek için pedallara yükleniyoruz.

Pakistan - Hindistan sınırı
"Bezgin Bekir" lik hallerimiz, derbe der ama mutluyuz.

HİNDİSTAN — NEPAL, 18 AĞUSTOS

Pasaportumuzdaki vize sayısı artıyor. Pakistan çöl geçişinde tanıştığımız, daha yaşı 23 olmasına rağmen gittiği ülkelerin sayısını hatırlamayan Çek gençlerle karşılaştırılmaz olsak dahi, bizim de sayfalarımız yavaş yavaş dolacak elbet. O gençlerin pasaportunda yer kalmamıştı.

Şu ana kadar, henüz daha birkaç vizemiz olduğundan kıyaslamak için erken olabilir. Ancak, Nepal sınır geçişinin top on listesinin başlarında yer alacağına eminim.

Nepal vizesi, hemen daha sınır kapısındaki gişenin önünde, bir fotokopinin pasaportunuza yapıştırılmasıyla alınıyor. Uçakla gelenlerde havaalanında alabiliyorlar Nepal vizelerini. Hindistan-Nepal sınırında, bu ülkelerin vatandaşları vizesiz hatta pasaportsuz gidip geliyorlar zaten. Biz de aynı şeyi yapsak kimse fark etmez aslında. Bu aslında sadece bir çeşit vergi. Ayakbastı parası gibi bir şey.

Sınırdan gece yarısı geçiyoruz. Havanın sıcaklığından ve neminden dolayı görevli dışarıda uyuyor. Yatağından uyandırdığımız, cibinliğini kaldırıp uykulu gözlerle bekleyin dedikten sonra, her şey normalmiş edasıyla işlemleri yapan yarı çıplak görevli, giriş tarihlerini bile yanlış başmış. Hani ciddi bir kontrol olsa, belki de Nepal'e girmeden çıkıyormuş gibi görüneceğiz ve işler karışacak.

Nepal vizesinin tek güzel yanı, kutsal renk turuncuya yakın tonları ve üzerinde bulunan Nepal dilindeki yazı ve figürlerin uyumu.

NEPAL — HİNDİSTAN, 28 AĞUSTOS

Gece yarısı vardığımız sınırda, karanlıkta nereye gideceğimizi, ne yapacağımızı bilmez haldeyiz. Nepal'den çıkış yaptık mı? Sınırda bir ara bölge var mı, bilmiyorum. Gece 2 civarı ortada hiç görevli görünmüyor. Aslında hiçbir şey yapmadan yürüyüp giden yerel halk gibi yapsak kimse fark etmez. Sonunda bir sürü derme çatma kulübe arasında, sivrisinek saldırısı altında, sırtımızdaki yirmişer kiloluk çantalarla, sınır binasını buluyoruz. Kapıyı defalarca çalıyoruz, içeride bir ışık yanıyor, bizimle beraber bekleyen diğer turistlerle şaşkın şaşkın bakıyoruz. Altında bir don üstü çıplak bir adam homurdanıp duruyor. Bu sınırın özelliği 24 saat açık olması. Yanımızdaki İngilizler bile adamların konuştuğu İngilizceyi anlamıyor. Mırıl mırıl yarı uykulu konuşuyorlar. Mırıl mırıl söylenmek milli bir davranış zaten burada. Kızıp sinir olmamak için yapacağınız şey ise şu; siz de kendi dilinizde mırıldanacaksınız. Her zaman işe yarıyor. İnci'yle, söyledikleri bazı kelimeleri gülüşerek tekrar edip duruyoruz. Pakistan'dan aldığımız vizenin fotokopi şeklinde olmasına şaşırılmışım önceden. Burada da tekrar basit bir yazı yapıyorlar vize olarak.

Resmi görevli olduğuna bin şahit gereken adamlar, para konusunda da çok sert. Bazı turistlerin yanında Nepal rupisi, euro ve Nepal'de de geçerli olan Hindistan rupisi olmasına rağmen illaki dolar istiyorlar. Bu sırada sabaha karşı olmasına rağmen geçiş yapan Hintliler görünüyor. Askerlerin barikatı kaldırmasını bile beklemeden eğilip altından geçiyorlar. Asker oturduğu yerde uyukluyor gibi görünüyor zaten. Biz geçerken tek yaptığı da barikatı kaldırmak. Sınırı tekrar geçiyoruz.

5 KÖTÜLÜK

TÜRKİYE, 9 TEMMUZ

Ağrı yamaçlarından ilerlemeye devam ettik.

Yolun kıvrımı ileride sona eriyor. Yol kenarında belirdiklerinde, uzaktaki iki büyük insan sandım onları en başta. Önce yola çıktılar. Sonra yeniden bayıra indiler. Sonra tekrar çıktılar. Önce mesafeyi ve boyutları tam kestiremediğim için yola inip çıkan bu kişilerden endişelendim. Kafamdan bin türlü şey geçiyor. Belgesellere gidip geliyor aklım. Sanki biz hedefe doğru göç eden bufalolarız, onlarsa rüzgârı önlerine almış kokularının bize ulaşmasını engellemeye çalışan yırtıcılar.

Biraz yaklaşıncı görüyorum, iki çocuk bunlar.

Fakat o da nesi, yerden taş alıyorlar sanırım. Ellerinde bir de sopalar var. Hadi taşa razıyız da sopayı janta sokarlarsa ne yaparız?

Yaklaştıkça yoldan uzaklaşıyorlar, bayıra doğru iniyorlar.

Sopa ve takla atma ihtimali azaldığı için seviniyorum.

Tam paralellere geldiğimizde duruyorum. Taşlar da sopalar da ellerinde. Bakışıyoruz.

Artık biz onlardan değil, onlar bizden korkuyor. 10-12 yaşlarında iki çocukmuş meğer. Yakınlarda köy de görünmüyor. Nerden geldiler kim bilir? Çocukken müthiş dayanıklı oluyor insan, oyuna dalmaya görsün uçuk mesafelere kadar yürüyebiliyor.

Kedi kadar ürkekler. Bisikletli olmamızdan kaynaklandığını düşünüyorum. Kasklar vs. garip görünmüş olmalı.

Kaskımı çıkarıyorum. “Gelin bakalım” diye sesleniyorum. Ve taşları atıyorlar ama sopalar ellerinde geliyorlar. Sopa hem yol için iyi bir arkadaştır hem de bu bölgede çokça bulunan köpekler için zaten gerekli. Bir aksesuar, İngilizlerin şemsiyesi gibi.

Yine de birkaç adım mesafeden fazla yaklaşmıyorlar. “Abey nereye?” muhabbetinden sonra, para istiyorlar. Vermeyince kızıp uzaklaşıyorlar araziye doğru.

Hafif uzaklaşıncı, yerde seken taş sesleri duyuyorum sanki, alüminyum kadrodan gelen bir çınlama sesi ise emin olmamı sağlıyor. Biraz hızlanınca menzilden çıkıyoruz. Sopayı janta takmadılar ya sorun yok.

Kızamıyorum. Sizi bu kadar ürkek yetiştirdiğimiz için özür dileriz çocuklar.

İRAN, 13 TEMMUZ

Bugün alışveriş için dışarı çıktığımda birkaç İranlı genç etrafımı sarıverdi. Uzaklaşmak istedim, bela aradıkları belliydi. Birisi arka bagaj demirinden tuttu. O sırada diğerleri öne geçti tekrar. Bir tanesi ön tekerleği iki bacağının arasına alarak ve direksiyonu tutarak beni sabitlemeye çalıştı. Hep bir ağızdan konuşup duruyorlardı. Bu arada birbirlerine de bir şeyler söylemeye devam ediyorlardı. Ben Türkçe bir şeyler söyleyerek ortamı yumuşatabileceğimi düşündüğüm için birkaç kelime mırıldandım fakat daha da gerildi ortalık. Demek ki bunlar Türkmen değildi. Arkadakinin uzaklaştığını görüp bisikleti sertçe geri çektim. Sonra arka frene basarak ön tekerleği havaya kaldırdım ve havada koca bir yay çizdim. Biraz itiş kakış oldu. Çevredeki kişilerin müdahalesi ve yardımı ile oradan uzaklaştım.

Kurtuldum ama özellikle İnci için korktum. Kavga dövüş değil derdim. Sonraki süreç sanırım hiç kolay olmaz burada, bu yabancı ülkede. Bu dost ülke için olumsuz genellemeler yapmak istemiyorum.

2005 yılında yaptığımız Akdeniz turunda da Finike girişinde bizi yabancı sanıp dövmeye kalkmışlardı. Dünyanın her yerinde önyargılı insanlar yaşıyor. Bunların gençler olması ise asıl felaket.

Muhtemelen hobisi, eğlencesi olmayan, sporla uğraşmayan gençlerdir bunlar. Oysa atlarına birer bisiklet verilse, emek, hoşgörü, aklına, bedenine hükmetmek, sakin olmak konusunda ne kadar çok geliştirebilirler kendilerini. Hedefi olmayan gemiler gibi, serseri mayınlar gibi patlayacak, çarpacak yer aramaları ne kötü.

Her gence bir bisiklet verilebilse, dünya barışına ne kadar faydası olur acaba?

PAKİSTAN, 28 TEMMUZ

İnci uykumda sürekli irkildiğimi söylüyor. Turun koşuşturması ve günlük rutin içinde çok aklıma gelmiyor aslında, neredeyse ölüyor olmam. Kıl payı kurtulmam. En azından şimdilik atlatmış görünüyorum.

Kendini patlatan ve neredeyse beni de öldürecek olan kişi kimdi, adı neydi, nasıl bir insandı diye düşünüp duruyorum. Kimdi, ne düşünüyordu, nasıl biriydi? Yol boyu gördüğüm insanları, hakkında hiçbir fikrim olmayan bombacıya benzetiyorum. Acaba bu kişilerden birisi de bir gün intihar bombacısı olur mu? Kendimi tutamıyorum, bazen çocuklara bile bu gözle baktığımı oluyorum.

Çocukları ileride bombacı olarak canlandırabiliyorum gözümde. Ancak intihar bombacısını çocuk olarak canlandıramıyorum. Hayal gücümüz buna yeterli değil.

HİNDİSTAN, 10 AĞUSTOS

Harika şeyler yanında küçük ve mide bulandırıcı bir sinek mertebesinde de olsa bunu yazmalıyım. Bütün Hindistan'da yol boyu insanların, çocukların, bisikletlilerin, araçların, motorcuların hatta maymunların bile yoğun ilgisine maruz kaldık. Bu çok normal. Özellikle motorcular yanımıza yanaşabildikleri için, her gün onlarca yanımıza gelip kafalarındaki kasklara ve yoldaki o kadar araç sesi ve kendi motorlarının sesine rağmen konuşmaya çalışıp dururlardı. Genelde İnci'nin yanına yanaşıyor motorcular. Ben takınabildiğim en güzel gülümsemeyle aralarına sızınca, zaten kötü niyetleri olmayan, sadece biraz sohbet arayan bu kişiler, İnci'yle konuşur, sonra gazlayıp uzaklaşırlardı. Fakat bu gün nasıl bir sülük yapıtıysa bir türlü gitmedi. Trafikle uğraşırken gelen bu motorlu peşimizi kilometrelerce terk etmedi. Hangi sıfatla sesleneceğimi bilemediğim bu kişi çarparak bizi düşürmeye bile çalıştı. "Polis" diye bağırdım suratına. Yüzsüz herif ileride görünen polise doğru gaza bastı ve polisin tam yanında durdu. Biz bisikletle yaklaşırken polise bizi gösterdi ve bir şeyler bile söyledi. Bende durup onu şikâyet edemedim tabii bu durumda. Kim bilir neler söyledi polise. Normal yoldan kurtulmak mümkün olmayınca bu beladan kurtulmak için bir üst geçide çıktık. O, motorunun tekerleklerini birkaç basamak çıkartıp, sanki gelebilecekmiş gibi sürekli gaza basarken bir yandan da avazı çıktığı kadar bağıyor, biz ise yüklü bisikletler, kule gibi dik merdivenlerde birkaç basamak daha tırmandırmaya çalışıyorduk. Tabii peşimizden gelemedi koca motorla. Ben de suratına için birini çaktım. Hah.

Bütün bunlar bu güzel günün hatıralarını unutturabildi mi? Elbette hayır. Yaşadığımız stres devam etti mi? Hayır. Burada sıkılmak mümkün değil, ya bir festival denk geldi, katılımcılarla beraber dans ettik ya da yine fil görüp sevindik, ya yağmur yağdı "Yarabbi şükür" dedik gülüştük ya da Rocky'nin antrenmanlarındaki gibi onlarca minik koşturdu yanımızda yol boyu.

Sinek midemizi bulandırmadı. Binlerce kilometre uzaktan bu çorbayı doya doya içmeye geldik biz. Al sana pislik, tam suratının ortasına, bir tane için biri.

NEPAL, 27 AĞUSTOS

Bugün sınırdan geçerken otobüsün durduğu yerde kalabalık bir grup etrafımızı sardı. Tabii bu topraklarda turizm her şey. Her şey turistleri kafeslemek üzerine kurulu. Otobüs normalde sınıra kadar götüreceksen otelin yanında duruveriyor. Hep aynı kumpas. Oysa bildiğimize göre sınır 24 saat açık. Yanımızdaki İtalyan çiftin trenini kaçırma olasılığı çok yüksek ama deneyeceğiz. Buradan bisikletli çekçek ayarlayarak sınıra gitmemiz gerekli. Otobüsün durduğu yerin hemen yanında oteller olması tesadüf mü? Elbette hayır. Zaten neredeyse sabah olmuşken bir gecelik ücret alma derdindeler. Budha'nın doğduğu yeri görmek için bir gün daha kalabilir miyiz, diye geçiyor bir an aklımızdan. Fakat kendimizi sıkıştırmış olacağız. O da başka bir zamana kalsın. Koştura koştura olmasın bu özel ziyaret. Otelciler de rikşalardan kıl kapmışlar, uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Bize kalsa sınıra kadar yürürüz bile. Turistlerin çoğu, az olduğu söylenen odaları kapma telaşı içindeler. Elbette bu da yalan. Biz, iki İtalyan ve iki Amerikalıyla beraber ilerlemeye karar veriyoruz. Dört tane rikşa tutuyoruz. Bagajların olduğu rikşa ortamında gidiyor. Diğer çekçeklere ikişer kişi dağılıyoruz. Sınıra gittiğimizde ise haklı olduğumuzu görüyoruz. Çıkarları için yalan söyleyen insanlar her yerde var. Sınır açık. Rikşaya bahşiş bile veriyorum. Otelci "Kapalı olduğunu görünce geri geleceksiniz ama bu sefer de ben almayacağım" gibi bir şeyler söylemişti. Düpedüz şantaj, tehdit. Bir an şüphelensek de zokayı yutmadık.

Rest çektim. Bizim grup diyebileceğim kadar beraber hareket ettiğimiz arkadaşlarımıza biraz zaman kazandırmış olduk. Sınır kapalı olsaydı ne yapardık. Sınırdaki kalacak başka oteller de var. Yer bulamayıp geri dönsek de havada kaparlar bizi eminim.

En önemli gelirleri turizm olan bu insanları, yaptıklarından dolayı mazur görmeliyiz belki de.

5 AMAÇ

TÜRKİYE, 9 TEMMUZ

Bugün, Ağrı Dağı'nın dumanlı başı çok uzaklardan görünüp kayboldu. Muhtemelen bu kısa anı kaçırdık. Fakat dün tanıştığımız, yol kenarında karpuz satan meslektaşımız ve oğlu anlatmıştı hava açık olursa Ağrı Dağı'nın çok uzaktan da görünebildiğini. Aslında Ağrı Dağı, Ermenistan, Nahçıvan'dan da görülebiliyor ve hatta belki Azerbaycan'dan da görünüyordur. Ağrı her zaman dağcılık açısından hedefimiz olmuştu, bir gün ona tırmanacağımızı düşünürken, yanından pedal basarak geçip gittik.

Ağrı Dağı'nı gözümüzde alabildiğine büyük canlandırmıştık. Fakat yapamamışız, hayal gücümüz buna yetmemiş. Çok etkilendik. Temmuz ayında bile zirvesi karlı ve bulutlarla kaplı. Ülkemizde bir 5000'lik bulunduğu için ne kadar şanslıyız. "Neden tam sayılara karşı bu kadar hassasız, mesela neden 4900 m. ile 5000 m. arasında bu kadar fark varmış gibi davranılır?" sorusunun mantıklı bir cevabı yok elbette. Binli rakamlar genellikle psikolojik sınırdır. İlk gün Ağrı'nın güneybatısından güneydoğusuna sürdük. Bunu bir saygı geçişi olarak düşündüm o zaman.

Dik Başlı Dev'e dönüp dönüp baktık. Bir gün zirvesinde olacağımızı, şu an bulunduğumuz noktaya bu sefer zirveden bakmayı başaracağımız anı hayal ederek. Bir gün zirvesine tırmandığımızda, Ağrı'yı son kez gördüğümüz bu noktaya doğru bakmayı unutmayacağız.

İRAN, 20 TEMMUZ

Ne müthiş bir gündü. Mola günümüzü değerlendirmek için çok detaylı bir plan yaptık. “300 Spartalı” adlı ünlü filminden, herkesin hatırlayabileceği ünlü Pers Kralı Kserkses’in kurduğu, doğu dünyasındaki en büyük antik şehirlerden birisi olan Persepolis’i görmek için gece yol alacağız. Gündüz bu şaheseri gezecek sonra yine geceyi kullanarak zaman kaybetmeden Tahran’a geri döneceğiz.

İran otobüsleri birkaç sınıf. Hatta bu otobüslerin hareket ettikleri garajlar da ayrı. Persepolis’i görmeye giderken kafamdan bilgileri tazeliyorum. Lonely Planet’in İngilizce İran kitabı biraz yardımcı oluyor hatırlamamıza. Yarın gece de geri döneceğiz. Geceleri yolculuk yapmak, bisiklet sürebileceğimiz günlerden sadece birini feda ederek bu önemli şehri görme fırsatı yarattı.

Persepolis ise anlatılamaz. Bir kere çok çok büyük. Çok yüksek, çok geniş. Şehir, duvar işlemlerinde ve tarihi metinlerde her zaman bir dev gibi tasvir edilmiş Kral Kserkses kadar haşmetli. Taş işlemleri inanılmaz. Muhtemelen binlerce yıl dayansın diye en sert taşlar seçilmiş. Fakat bu sertlikte bir taşı da işlemek çok zor. Taşın sertliği ve anıtın yüzyıllar sonrasında bile ayakta kalabilmesi arzusu arasındaki ters denklemi çözen şey; taş ustasının sabrı.

Bisiklet sürücüsü gibi binlerce kere aynı şeyi yapıyor ve sonunda hedefine ulaşıyor usta. İşlemesi kolay, görece yumuşak bir taş seçmiş olsalardı günümüze kalan bir şey olmayacaktı. Heykeller ve rölyefler o kadar ince işlenmiş ve bugüne o kadar iyi ulaşmış ki şaşkınlıkla düşünmek mümkün değil. Yağmur, rüzgâr ve diğer coğrafi şartlar, bu sanat harikalarını çok az yıpratmışken, insanın verdiği zararlar daha yıkıcı olmuş.

Sıcakta dev taş heykellerden birinin gölgesinde oturup kafamda bu taşı işleyen ustaları canlandırdım. Kararlı olmaya dair fikirlerimi geliştirdi burası. Amacına ulaşma konusunda kararlı, tavizsiz olmalı, şüpheye düşmemeli, hedefe ulaşmak için ara vermemeli insan. Çünkü kayayı şekillendiren suyun gücü değil dalgaların sürekliliği. Bir tur bisikletçisi için de, pedala ne kadar güçlü bastığı değil, üst üste kaç defa basabildiği ve devamlılığı önemli.

İran, Persepolis

“Taşı delen suyun gücü değil dalgaların sürekliliğidir.”

PAKİSTAN, 26 TEMMUZ

Pakistan hakkında rehber kitap almamıştık. Türkiye'deki fiyatı çok yüksek gelmişti. Taftan'ı geçerken Çek gençlerin elinde aynı kitabı bulmuş, şöyle bir karıştırmış ve harita olan sayfaların fotoğraflarını çekmiştik. Daha ayrıntılı yol haritaları aradım çevrede fakat bulamadım.

Eski başkent olan Rawalpindi'deki bir kitapçıda Türkiye'de almadığım kitabı görünce çok ucuz olmamasına rağmen bu sefer paraya acımadan alıverdim. En azından yol boyu taşımamış olduk diye sevindim. Zaten yanımızda kocaman bir Hindistan kitabı var.

Hemen kitaptaki haritayı açıp Türk büyükelçiliğini ve bu elçiliğin önünden geçtiğini daha önceden bildiğim bir caddeyi aradım. Atatürk Caddesi. Ünlü Türk mimar Vedat Dolakay'ın yaptığı Faysal Camiini gördükten sonra rotamızı Atatürk Caddesi'ne çevirdik. Haritada tam fark edilmiyor ama sanırım İslamabat'ın en geniş caddesinden dönünce Atatürk Caddesi'ne girmiş olacağız. Kafama kazıdığım halde birkaç kere daha bakıyorum durup durup haritaya. Bu bahsettiğim geniş cadde Pakistan meclis binasına ön cephesinden yaklaşıyor ve mecliste son buluyor. Atatürk Caddesi ise meclis binasına paralel olarak önünden geçiyor. Karşıda beyaz binayı görünce yolun sonuna geldiğimizi ve dönünce Atatürk Caddesi'nde olacağımızı anlıyoruz. Çok heyecanlıyız. Köşeye geliyoruz ve orada tabelayı görüyoruz. "Atatürk Ave." yazıyor.

Bir kez daha gurur duyuyoruz. Bol bol fotoğraf çekiyoruz. Duygulanıyoruz. Sağa dönüp Atatürk Caddesi'nde sürmeye başlıyoruz. Biraz sonra da tekrar dönerek elçiliğimizin önünden geçiyoruz. Türkiye'de belki de her şehirde bir Atatürk Caddesi vardır. Ama burası İslamabat. Atatürk Caddesi'nde iki Türk bisikletli süzülerek gidiyoruz. Sanki evdeyiz.

HİNDİSTAN, 17 AĞUSTOS

İnci'yle yolculuğun gidişatı hakkında konuşuyoruz. Neler yapmak için yola çıkmıştık. Hangilerini yaptık? Hangileri kaldı? Defterin Nepal sayfalarına geçeceğiz. Hindistan kısmındaki bazı sayfalar boş kalacak. Hangi hedeflerimizi iptal etmemiz gerekecek? Yollar, sıcak, yanlış iç lastik seçimi lastiklerimizi kalbura çevirince, yedek lastik aramak için çok zaman harcadık. Günlerimiz sayılı.

Gelmeden önce Gürsel Abi'yle bir türlü buluşamadık. Bisikletlerimizi onun ehil ellerine teslim etsek kesinlikle daha iyi olacaktı. Malzemelerimizin büyük bölümünü sağlayan Aslı Bisiklet'te, 28 jant iç lastiğin biz İstanbul'da bulunduğumuz günde bitmiş olması ne şanssızlık. Benim piyasadan bulduğum ucuz yedeklere güvenmem ise ne büyük basiretsizlik.

**Pakistan, İslamabat.
Atatürk Avenue (Caddesi) de olmanın gururu.**

Hindistan'da çok az zamanımız kaldı. Bisikletlerimizi Agra'da bıraktık. Zaman azalıyor. Ölü yakma töreni için Varanasi'ye ayıracağımız zamanımız yok. Varanasi'de bazı dini ritüelleri izlemek için ayıracağımız zamanı, lastik patlakları için kullandığımızdan bisikletleri, yani yoldaşları Agra'da bırakıp bizi aktarmalı olarak Nepal'e götürecek trene yetişiyoruz. Agra'dan güç bela bilet alıp bindiğimiz trenle önce Varanasi'ye oradan da turist otobüsleriyle Katmandu'ya geçeceğiz. İstasyonda insan yığını yanında, otelden otele özel arabalarla seyahat eden, tertemiz Avrupalı turistlerin kostümlü hizmetlileri ve büyük valizleri dikkatimizden kaçmıyor. Trenin yaklaşmasıyla etraf aydınlanıyor ve onlarca fare etrafa kaçışıyor. Bize değmeden geçmeleri için neredeyse zıpladığımız bu fare ordusundan trene binince kurtuluyoruz. Ancak trende de bizi, bir ordu kadar kalabalık olan yolcuların kol, kafa ve bacak yığını karşılıyor. Gece geç saat olduğu için uyuyan Hintlilerin üzerinden geçip koltuğumuza sığıyoruz. Koku son raddede. Kendimizi çantalara kilitledikten sonra uykuya dalıyoruz. Sabah dillere destan olan Hindistan trenleriyle maceramız sona eriyor. Tren istasyonundan took tookla Varanasi'deki turist otobüsüne yetişiyoruz. Kutsal nehir Ganj üzerinden geçerken ölü

yakma törenlerine göz ucuyla şahit olabiliyoruz. Rehber kitaplarda belirttiği gibi bu görmeniz değil hissetmeniz gereken bir tören. Nehrin üzerindeki köprü, uzaktan tüten dumanların ulaşamayacağı kadar uzak. Fakat dumanlar seçilebiliyor.

Tüm dinlerde kutsal olan gökyüzüne, yukarılara ulaşmanın mantıklı bir yoludur yakmak. Kutsal mekânlar, Babil Kulesi'nden, Mısır Piramitleri'nden bu yana hep göğe doğru yükselmiş. Katedral kuleleri de, cami minareleri de hep gökyüzüne doğru.

Ben yanmaktan çok buharlaşma diyorum buna.

Bedenin duman halinde yukarılara çıkması fikri hoşuma gidiyor. Atmosfere karışması, sonra yeniden yağmur olup yere inmesi. Bir devinim, bir çember geliyor gözümün önüne. Karbon ve azotun biteviye dönüşümü. Her şeyin topraktan gelip toprağa dönmesi. Aslında maddenin hiç azalmaması, sadece şekil değiştirmesi. Nerede başladığı ve bittiği belli olmayan bir çember. Biz de bu çemberin üzerindeyiz şu anda. Nerede döndüğümüzü bilmiyoruz.

Kendi bedenimin sonu gediğinde yapılacak tören için filmlerde gördüğüm sahnelerden birini isterdim. Bir sal üzerinde denize doğru itilmek, Vikinglerde olduğu gibi suya karışmak, ufka doğru yavaş yavaş kaybolmak. Usul usul, sanki pedal pedal ilerliyormuş gibi.

NEPAL, 25 AĞUSTOS

Yolculuk bitiyor. Amaçlarımızın olduğu liste yine elimizde. Liste katlama yerlerinden kopmak üzere. Bu çok normal, çünkü ilk maddeleri yazmaya başlayalı altı aydan fazla oldu. Yaptıklarımızın yanında “+” var. Altını çizdiklerimizse henüz gerçekleşmeyenler. Artık onlar da başka bir yolculukta nasip olacak. Bazılarında yarım artı var. Yarım artı! Ne komik bir ifade.

Okulda ödev kontrolü sırasında ödevlerini yapanlara “+” veririz. Ödevinin birazını yapmış çocuklar “-” verdiğimizde üzülür ve en azından yarım artı vermemi isterler. Ben de diğer öğretmenlerin yaptığı bu uygulamayı eleştirir ve “yarım artı” diye bir şey olmayacağını söylerim. Ya tam ya hiç.

Fakat şimdi kendi listemde yarım artılar görüyorum. Yarım artı işaretli işlerden biri de Himalaya dağ zincirinde, 8000’lik dağlardan birinin uzaktan da olsa görülebilmesi. Bunu iki kere denedik. Olmadı. Hatta ikincisinde çıktığımız bir kuleden video kameramızı düşürüp kırdım. Tepeye tırmanmak için beklediğimiz taksiciyle geç geldiği için kavga ettim. Her anlamda negatif bir gündü. Aslında “-” vermeliyiz bu durumda. Kameranın tamamen çalışmaz durumda olduğunu göz önüne alırsak yıldızlı “-” vermeliyim.

Gülmekten yazamıyorum. Peki, yarım artı olsun. Çünkü sabahın köründe taksinin bizi bıraktığı yerden zorlu bir patika üzerinde bir saat kadar tırmandık. Gün ağarmasına rağmen serin olan havada, iki saat boyunca hava açılacak, güneş çıkacak, etraf aydınlanacak diye bekledik. Elimizdeki dev posterde muhteşem bir manzara görünüyor. Biz seyir terasında umutsuzca çevremizi süzerken tek bir şey görebiliyoruz: Posterdeki görüntüyle karşılaştırarak bir yapboz gibi acaba hangisi diye düşünüp durduğumuz birkaç dağ yamacı. Zirveler açılmadı ve bu mevsimde açılması zaten büyük şans olurdu bizim için.

8000’lik dağların tamamını göremediğimiz, ama denediğimiz için yarım artı. Aman öğrenciler duymasın.

5 SABAH

TÜRKİYE, 5 MAYIS

Bisiklet forumda açtığım, “Bisikletle İran, Pakistan, Hindistan, Nepal” isimli konuya, yolculukta bize gerekecek şeylerin bir listesini de eklemiştım. Bunu yapmamı arkadaşlarım istediler. Amaçları, yeni evlenenlere alınan ev hediyeleri gibi, bu yeni ve ilk kez yapılacak yolculuğa katkıda bulunmaktı.

Sadece internet üzerinden tanıdığım, yüz yüze hiç görüşmediğim pek çok kişi, sanki yanımdaymış gibi destek verdiler. Bundaki samimiyeti, çok uzakta olmalarına rağmen omuzlarımızda bir el olarak hissettik. “Vazgeçmeyin, hadi siz bu işi yaparsınız” diye fısıldadılar kulağımıza.

İşte daha bir hafta geçmeden malzemeler yağmaya başladı. Kapadokya’dan mp3 çalar, Mersin’den tıbbi malzeme, Konya’dan dış lastik... Şahsen görüşmemiş, el sıkışmamız olsak da, onlar bizim dostlarımız. Aynı şeye âşık ama aralarında rekabet olmayan mecnunlar gibiyiz. Birimizin Leyla’sına kavuşması hepimizi mutlu edecek. Erden⁴ Ağabey’in her zaman dediği gibi, İnci ve ben, “birçok elin fırlattığı bir mızrak” olacak bu yolculuğu henüz yüz yüze tanışma fırsatı bulmadığımız onlarca dost adına yaşayacak ve paylaşacağız⁵. Yolculuğun hakkını verme sorumluluğu omuzlarımızda, mutlaka başarmalıyız.

⁴ Erden Eruç, üç okyanusu da kürek çekerek geçen ilk insan.

⁵ Kitabın başındaki uzun teşekkür listesinin sebebi budur.

7 TEMMUZ

Birkaç saatlik uykudan sonra sabahın altısında yeni bir güne daha uyanıyoruz. O birkaç saatlik uykumun içinde ben yine yollardaydım. Bu rotayı yapacağımızı duyan kişilerin yüzlerinde gördüğümüz hayret ifadesi ve olumsuz konuşmalar da etkili elbette kâbuslarımda. “Rüya yolculuğumuz” hakkında gördüğüm kaçınıcı kâbus bu acaba diye düşünüyorum. Kalkar kalkmaz da tekrarlıyorum içimden. “Başkalarının gürültüsünün, kalbimizin sesini duymamızı engellemesine izin vermeyeceğiz.” Koridordaki malzeme yığınının yanından geçiyorum. 103 kalemden oluşan listemizi ancak bu kadar küçültebildik. Başköşede Hermann Hesse’in *Doğuya Yolculuk* kitabı duruyor. Defalarca hatmettiğim kitap yol boyunca yanımda olacak. Uzun koridorun zemini, tüm malzemeleri görmek, tekrar kontrol etmek için yaydığımız eşyalarla dolu. Malzemelerimiz yedi ayrı çantaya ancak sığacak. Gideceğimiz kesinleştiğinden beri mail kutuma bakmıyorum. “İran felaket durumdaymış, filanca Pakistan’a gitmiş de başına şu gelmiş” yazan sözde arkadaşları okumak istemiyorum.

Evin girişindeki bisikletlere, alet takımlarına, çamurluklara, yedek lastiklere, bagajlara şöyle bir bakıp geçiyorum. Son üç ayı çok yoğun geçen, toplam altı aylık hazırlıktan sonra bu son günde bile hâlâ yapılacak iş olmasına şaşırıyorum.

Moral bozacak zaman değil. Bir iç konuşma gerçekleştiriyorum: “Kafa olarak da, plan olarak da, malzeme olarak da hazırız”. Toplam 13 aşı olduğumuz kollarımız, bu yolculuğu yeteri kadar ciddiye aldığımızı sızlayarak hatırlatıyor arada sırada. “Evet hazırız” diye yüksek sesle de tekrar ediyorum. Yarın bu evde, ertesi gün ise Türkiye’de uyanmayacağımı düşünüyorum ve yıllarca bu sabahı hatırlayacağımı. Google Earth üzerinden onlarca defa gittiğim ve ezberlediğim yolu bisikletle geçeceğiz. İran, Pakistan, Hindistan, Nepal turumuz başlıyor.

İRAN, 11 TEMMUZ

Beton zemin üzerine kurduğumuz çadır, gece bir sauna kadar sıcak. Ancak uyuklama diyebileceğimiz kısa sızmalar yaşıyoruz o kadar. Onlarca defa bölünen uykumuz yüzünden yarın yolda sürerken uyumazsak iyidir. Şu ana dek her şey güzel. Şu anda otel olmadığını öğrendiğimiz Köksaray kentindeyiz. Tebriz yolunu yarılalık sayılır. Bir benzinliğin uzak köşesinde, gece yanacağını en az üç kişiye sorarak teyit ettirdiğim bir ışığın altında çadırımız. Yanımızda bir bakkal ve lokanta var. Lokantanın sahibi Aziz de iki oğluyla beraber az ilerde dışarıda yatıyor. Ben her uyandığımda kafamı dışarı çıkarıp etrafı kolaçan ediyorum. Yolun hemen yakınında olduğumuzdan gece boyu kamyonların gürültüsüyle ve yerden hissettiğimiz titreşimlerle uğraşıyoruz. Bisikletleri ve içeriye alamadığımız bagajları çadırın pollerine bağladım. Aklimca malzeme ve bisikletleri korumak için bizi sarsmadan çalınamayacak bir düzenek oluşturdum. Küçükken Mac Gayver izlemenin faydaları. Otel odasında da kapının arkasına dik şekilde yerleştiriyorum bisikletleri tedbir olarak.

Sabah bagajları yerleştirmek ve yola çıkacak duruma gelmek yirmi dakika kadar sürüyor. İnci saçlarını örttü. Güneşten koruduğu için şanslı. Ben dün enseme krelemeyi unutmuşum. Ciddi bir kızarıklık oluştu hemen. Hep güneye doğru gideceğimiz için daha sıcak ve daha nemli olacak yolculuk.

İran'ın kuzeyinin Azeri yoğunluğu olan bir nüfus barındırması ilk günlerdeki adaptasyonumuzu çabuklaştırdı. Bisikletlerde ve sağlığımızda bir sorun yok. İran şoförleri çok saygılı ve dikkatli. Yollar geniş, düzgün ve kaymak asfalt. Lastiklerimiz çok yeni olduğundan, biraz da hızlı gidince çok güzel bir ses geliyor yerden. Durmadan başımı eğip dinliyorum. Bu gibi ufak zevkler için mi yoldayız? Evet sanırım.

Her şehrin girişinde ve çıkışında polis noktaları olması dikkatimizi çekiyor. Bu birkaç günde, yiyecek olarak Türkiye'dekiyle aynı şeyleri bulabildik. Yatmadan önce bakkalın küçük oğlu Farsça sayıları öğretti bize bir demlik çay eşliğinde. Onları içimizden sayarak biraz daha uyuklamaya çalıştık. Evdekiler ve arkadaşlar gelip gidiyor aklıma. Bırakmıyorlar biraz uyuyayım. Rüya yolculuğumuzun içinde rüyalar görüyorum, uyur uyanık. Ama kalkma vakti işte, bakalım çadırın pollerini sarsmadan bir şey çalabilecek kadar becerikli bir ziyaretçimiz olmuş mu?

PAKİSTAN, 27 TEMMUZ

Aralıksız siren çaldı gece boyu. Bütün Pakistan ordusu ve güvenlik güçleri başkente gelmiş olmalı. Turist kamping alanındaız. Biz öğleden sonra çadır kurarken beş kişi olan polisler şu anda sanırım yirmi kişiyi buldu. Şimdi daha mı çok korkmalıyız, yoksa daha mı güvendeyiz? Canlı bomba saldırısı üzerinden saatler geçti.

Sıkıntı. Sanki bir şey yapabileceğim gibi uyanıp uyanıp dışarıya bakıyorum. Çadırın kapısında dik de duramadığımdan, yüzüstü yatıp ellerimi yumruk yaparak çenemin altına koyuyorum. Kafam yana düşecek gibi olduğunda uyanıyorum. İşte gün ağarıyor. İnsan her türlü tehlike içindeyken bile uyuyabiliyormuş demek ki.

Ne şans diye düşünüyorum sürekli. Aslında Türkiye'den ne kadar uzaktayız. İnsan kendini böyle kötü bir olayın içinde canlandıramıyor.

Alışveriş yapmak için seçtiğim yer ile ölüm arasında nasıl bir bağlantı olabilir ki. Polisler, seyyar bir TV kurmuşlar. Pek çoğu sabah haberlerini izliyor. Ölü sayısı 13'e çıkmış. Patlamanın olduğu yer gösteriliyor detaylıca. Ben ise tüm ayrıntısıyla hatırlıyorum patlamayı. Bombanın şok dalgasının bisiklet üzerinde beni ileri doğru itirmesini, dengemin bozulmasını, neredeyse düşecek olmamı, sırtıma yapışan bisiklet formasını, refleks icabı arkamı döndüğümde 30-40 metre kadar arkamda gördüğüm, yükselen duman ve toz karışımını, aynı anda çalmaya başlayan sirenleri ve herhalde şehirdeki tüm kuşların havalandığı o anı aklımdan çıkarmam zor olacak. Yaklaşık 300 metre ilerideki kampa varınca, İnci'ye sarılmamı ve beni beklerken gözlerinde oluşan uçurum gibi korkuyu da elbette. Patlama anında kamp yerinden uçan onlarca kuş, onun hayallerini de alıp götürmüş gibiydi.

Domates aldığım adamla on saniye az konuşsak, para üstünü vermek için on saniye yavaş davransa ben de belki televizyonda söylenen sayının içinde olacağım.

Pakistan, Jhelum
Oyuncak değil gerçek kamyon.

Aslında düşününce, hepimiz için, bir müddet sonra alelade birer sayı haline gelmiyor mu bu tip

saldırılarda ölenler.

Halbuki dün, Atatürk Caddesi'ni, Türk Elçiliği'ni, Türk mimar Vedat Dolakay'ın çizdiği Faysal Camiini görmüştük. Daha dün Pakistanlı polisler bize eskortluk yapıp otel aramışlardı kendi araçlarıyla. Nasıl da gülmüştük, az İngilizcemizle tarzanca anlaşmaya çalışmamıza. Nasıl da sarılmıştık, "Brother country" diyerek ayrılırken.

Yeni İslamabat'ın şantiye halindeki yollarına bakmış, Pakistan'ın geleceği için umutlanmıştık. Renkli kamyonları birbirimize göstermek için yarışıp durmuştuk İnci'yle.

Kamyonlarını bu kadar süsleyen insanların güzel günler hak ettiklerini ve bir gün elbette kavuşacaklarını düşünmüştük. Bisikletleri kilitletiğim ağaca, kapıda devriye gezen polise bakıyorum. Gözlerim kapamıyor arada istemsizce. Sirenler çılgık çılgığa yine. "Haber Türkiye'de duyulduysa endişelenmişlerdir ailelerimiz" diye geçiyor içimden. Geri dönmek fikrinin ilk kez ciddi olarak düşünüldüğü bir sabahı yaşıyoruz. İstanbul-İslamabat ne kadar uzak geliyor düşününce.

Bir bakıma da yakın. Uçakla dört saat sonra evdeyiz. Fakat İnci'nin yol boyu aklımızda olacak sözüyle tartışma noktalanıyor: "Yolculuğun bittiğini şartlar değil, biz söyleyeceğiz" ve ben not defterime yazıyorum büyük harflerle:

"DÖNMÜYORUZ"

Saat alarmıyla uyanmaya alışmış öğretmenler olarak, hayatımızdaki en güzel sabaha uyandık. Bugün sürmeyeceğimiz için saatler kapalı. Daha çok erken, gün ışımak üzere. Bir gonk sesiyle gözlerimi açıyorum. Sıcak olduğu için açık bıraktığımız pencereden geliyor sesler. Derken bir küçük gonk daha eşlik ediyor diğerine. Her duyduğumda, sadece sesli harflerden oluşuyormuş hissi veren yapısıyla hayli armonik Hintçe bir dua da ekleniyor bu sese. Allahım, Tanrım, Şiva, Nirvana her kim, her ne isim veriyorsa, bu nasıl büyülü bir armoni böyle. İşte bu yüzden Doğu'ya yolculuk ediyoruz. Böyle bir sabaha uyanmak için, masal diyarlarında, bir romanın içinde yaşıyormuş gibi hissetmek için.

Doğrulup camdan bakıyoruz, ikisi ayakta, üç kişinin gerçekleştirdiği sabah ayininin hemen yanı başımızda yapıldığını görüyoruz. Otel duvarına bitişik küçük bir barakanın içinde. Hindistan'ın en çok tapınak olan şehirlerinden birinde, Mathura'dayız. Gündüz her yanımızda rahipler, dev fil, fare, maymun heykelleri, tapınaklar, dervişler... Ne yana bakacağımızı şaşırılmış bir halde gezdiğimiz Vrindavan, bizi bu sabah da hoş bir sürprizle karşılıyor. İnci'yle beraber töreni camdan izliyoruz. Uzaklardan başka ayinlerin sesleri de geliyor usul usul.

Dün bizi sıırıslıklam ıslatan muson yağmuru devam ediyor hâlâ. Parmak uçlarımı hatırlıyor ve kontrol ediyorum. Dünkü buruşmalar biraz geçmiş. Günlük yaşantılarında yağmurdan hiç etkilenmeyen Hintliler sabah törenlerini yapıyorlar. Bugün bu tapınakları daha yakından gezeceğiz. Ama izlediğim hiçbir tören bu sabahki kadar etkilemeyecek bizi biliyorum. İşte bu yüzden yoldayız. Yazarak anlatamayacağımız bu an için. İşte hemen şimdi burada içime çektiğim bu nefes için. Bilgelerin deyimiyle "Carpe Diem" (anı yaşamak) için. Yüreğimizde kim olduğumuzu bulmak için yoldayız.

Bir Hint masalı: Kedi korkusundan dolayı sürekli endişe içinde yaşayan bir fare varmış. Büyücünün biri fareye acımış ve onu bu korkudan kurtarmak için bir kediye dönüştürmüştü. Fare, kedi olmaktan son derece mutlu olacağı yerde bu kez de köpekten korkmaya başlamış. Büyücü bu kez onu bir kaplana dönüştürmüştü. Kaplan olan fare, buna sevineceği yerde avcıdan korkmaya başlamış. Büyücü bakmış ki, ne yaparsa yapsın farenin korkusunu yenmeye imkân yok. Onu yine fare yapmış.

Ve demiş ki, "Sen cesaretsiz ve korkak birisin. Sende sadece bir farenin yüreği var. Dış görünüşünün bir önemi yok."

Biz neyiz bilmiyorum? Ama yüreğimizde bir fare olmadığına eminim.

NEPAL, 26 AĞUSTOS

Çok uzun bir aradan sonra serin bir havaya uyanıyorum. Perdeyi aralıyorum ve o da ne? Dışarıyı yok. Uyku mahmurluğuyla bakıyorum bir perde daha mı var diye. Hayır yok. Bu bembeyaz şey perde değil. Pencereyi açmamla şaşkınlığım daha da artıyor. Pencereyi açar açmaz içeriye dolmaya başlıyor beyaz sis. Katmandu'da izlediğimiz ölü yakma töreni sırasında çıkan dumanlar aklıma geliyor. Garip bir doğal çevrim içinde oradaki duman bir şekilde buraya kadar ulaşmış ve bulutlara karışmış olabilir mi acaba?

Himalayalar'ı uzaktan da olsa görmek için çıktığımız, Katmandu'nun 30 km kuzeyindeki Nagarkot'dayız ikinci defa. Çok erken saatte gün doğmadan ayakta olmamız gerekti. Tatilin son günlerini dinlenerek geçirecektik oysa. Hoş ben iki ay dinlensem ancak kendime gelirim ya.

Hindistan
Şiva'nın önünde, yerel rutine katılıyoruz.

Biraz sonra giyinip dışarı çıkacağız. Bulutlar gökyüzünü kapatmadan şansımızı denemek istiyoruz. Dağcılık malzemelerinin sudan ucuz ancak doğru yerden alınmazsa kâğıttan biraz daha sağlam olduğu Nepal'de, çok detaylı bir araştırmadan sonra, hem kaliteli hem de ucuz malzeme bulabildik. İyice giyindik kuşandık. Şimdi dört kilometrelik bir yürüyüşten sonra Himalayalar'ı görmek üzere (bu mevsimde çok zor olmasına rağmen) gözlem noktasına gideceğiz. Sisine içine doğru bakınca, bu

havada imkânsız diye geçiriyorum içimden. Ama hemen kendimi engelliyorum. İmkânsız diye bir şey yok. Nepal’de çocuklardan bile duyabileceğiniz ve benim çok tuttuğum sözü tekrarlıyorum: “Think pozitif, be pozitif.” Dört ülkeyi geride bırakıp binlerce kilometre yolu bisikletle geçmedik mi? Her ülkede “torunlara anlatılacak” binbir hikaye biriktirmedik mi, birkaç gün sonra Türkiye’ye dönmüyor muyuz? Pakistan’da bizi evinde ağırlayan, otoyol komiseri Seyid ve iki küçük kızı, İran’daki dağcı dostlarımız, Pakistan’da otobüsle geçtiğimiz Taftan çölü, Hindistan’da lastik yaması yaparken çevremize toplanan meraklı insanlar, Nepal’in her daim gülümseyen yüzleri, şimdi birer düş gibi gelmiyor mu aklımıza? Hepsinden önemlisi, bu yolculuk birkaç ay önce sadece bir düşünce (think) değil miydi?

O zaman her daim “Think pozitif be pozitif.”

Nepal, Katmandu
Yaşama elveda.

5 LEZZET

TÜRKİYE, 11 TEMMUZ

Bugün fark ettik ki, kayısıları evde unutmuşuz. Neyse kuru üzümle yanımızda şükür, onları dağda yaptığımız gibi enerji takviyesi olarak kullanacağız. Özenle seçtiğim kuru kayısıları, her gün bir tane bana, bir tane İnci'ye diye hesaplayarak özenle koymuştum ağzı bantlı poşetimize. Sayarken de bayağı yemiştim kayısılardan, yolculuk hayallerimden uyanıncaya kadar. "Olsun" diyorum kendi kendime tekrar, üzümler burada. Tamamen doğal olarak Denizli'deki köyümde, kendi tarlamızdan toplanmış ve kurutulmuş. Güvenle yiyebilirim.

Anlık enerji veren çikolatalar yerine, üzüm kullanmak her zaman daha fazla işe yarıyor, ilk gün sıcakta eridiği için yiyemediğimiz çikolatalardan sonra hiç yeni çikolata satın almadık zaten. Poşetine yapışmış çikolatayı yalamaya çalıştığım Çukurova sıcaklarını hatırlıyorum. Herhalde ilkokul yıllarım olsa gerek.

Aynı şeyi yolculuğun daha ilk günü bu sefer 31 yaşında bir adam olarak yaptığımı gülmeden edemiyorum. Hadi itiraf edeyim; puding pişirdiğimiz kabın dibinde kalanları da parmaklarımla sıyırmaya bayılırım.

İRAN, 18 TEMMUZ

İstanbul'u hiç sevmem, herkes bilir. Turistler bayılıyormuş, Batılılar hayranmış. Tınmam. Bana İstanbul'u bu açıdan savunana da komik bulurum. Çünkü ben de Doğu'ya aynı sebeplerle gidiyorum. Delhi benim için çok ilginçtir her şeyiyle, ama bu ilginçlik bir hafta sonra kaybolur, sıkılırım. Araştırmalarım sırasında bir blogda okumuştum, tam neresi olduğunu hatırlayamıyorum, Hindistan'daki rikşalardan bahseden kişi, hayallerini süsleyen rikşaların, ikinci günden itibaren ona nasıl sıradan geldiğinden bahsediyordu. Rikşalar bana da şu anda çok ilginç geliyor, oraya vardığımızda sıradan, sonra ise baş belası gibi gelecek belki de.

Ben de ayda bir kere Mısır Çarşısına, kapalı çarşıya gitmeyi çok severdim. Ama çok para vereceğiz orada çalışacaksın deseler işim olmaz tabii ki. Birkaç saatliğine gezilen baharatçılar gayet eğlenceli gelir bana da, ama benim gibi neredeyse havada uçan, kaçan, rüzgârın sürükleyebildiği her şeye alerjisi olan bir kişi için çarşıda bir gün geçirmek, akşama evde sulu gözlerle yatıp burnuma bir sürü ilaç sıkılmak demek. Şu geç saatte uykum gelmişken neden bahsediyorum bunlardan.

Az önce İran'la ilgili önyargılarımızdan birisini konuştuk İnci'yle. Sevgili dostumuz Hasan ev işlerinde Mina'ya yardım ediyordu. İran bize hep ataerkil görünmüştü oysa. Türkiye'de de herkes "kazak erkek" görünmesine rağmen dil köklerimizde tersi yok mudur ? Evde erkek kadına "Han'ım", kadın erkeğe "Bey'im" demez mi? Han mı büyük, Bey mi büyük? İran erkekleri de dışarıda aslan evde kediymiş meğer diye gülüştük.

İnci "Doydun mu safrana? Merak edip duruyordun" diye sorunca, bu gece alacağım notların gidişatı değişti. İran tam bir kebab cenneti. Bu kadar et tüketimine karşı geçtiğimiz yollarda şöyle büyük bir sürü, etrafta otlayan koyunlar vs. görmedik hiç. Kebaplar burada, inekler nerede bilmiyoruz. Hasan, pilavı kendisinin yaptığını söylüyor. Merakla bekliyoruz Hasan'ın pilavını. Şaheserini kendi servis ediyor Hasan. Ancak o da ne, pilav olarak gelen şey masaya konuyor. Fakat İnci'yle birbirimize bakıyoruz. Çünkü masada pilav olması mümkün olmayan, tam bir civciv sarısı renginde bir yemek var. Safran, safran diye mısır çarşısında koklayıp durduğum safran bitkisi bu. "Zengin olunca soğanın cücüğünü yiyeceğim" diyen köylü gibi çok param olunca, safranlı pilavdan başka bir şey yememeyi hayal ettiğimi düşünerek gülüyorum.

Safran İran'da bol ve ucuz olmalı. Pilav tümüyle safrana bulanmış. Servis tabağına üstten bakınca beyaz tek bir pirinç tanesi görünmediğine yemin edebilirim. Tebriz'de denediğimiz safran yine karşımızda. Gerçekten harika bir tadı var. İran'ın bu harika bitkisi, et ve pirinç üzerinde de müthiş bir aroma oluşturuyor.

Hasan pilavın kıvamından dolayı 10 üzerinden 4 olsa da safranla her şey tatlanıyor sanki. Keşke taşıma şansımız olsa da yanımıza bol bol safran alabilsek.

İnci'nin "Doydun mu safrana?" sorusunun cevabı "Daha değil" oluyor. İçimden devam ediyorum: "Daha değil. Ama bilirsin burada yaşıyor olsaydım her gün safranlı kebab-pilav derken, belki de ağzıma koymayacaktım safranı." İnsan içinde yaşadığı kültürün değerini bilmiyor, elinde olmayana meydediyor. Ona söylemediğim bu cevabı şimdi defterime not alarak, misafirler için hazırlanmış yer yatağına bırakıyorum kendimi. Biraz da az yeseydim herhalde daha rahat uyurdum. Rüyamda safran tarlalarında gezerdim.

Kim bilir?

PAKİSTAN, 24 TEMMUZ

Pakistan akşamları neredeyse hep aynı geçiyor. Otele yerleşiyor ya da kampımızı kuruyoruz. Ben yanıma cüzi miktar rupi alarak dışarı çıkıyorum. Sabah açık yer bulmak zor olduğu için, sabahın alışverişini akşamdan yapıyoruz. O birkaç rupiyle hem akşam hem sabah için ikişer kişilik alışveriş yapılabilir. Kahvaltıda genelde birkaç meyve yiyoruz. Sabah insanın canı pek bir şey çekmiyor sıcak ve nemli havada. Böyle giderse daha çok zayıflayacağız. Çünkü kahvaltı yapmadığımız halde en çok kilometreyi de sabah yapıyoruz. Vücuttan çıkan enerji çok, giren enerji az. Sonuç şaşırtıcı değil.

Yine çok az paraya bol miktarda meyveyle döndüm otele, bol miktarda mango, elmalar ve dilimlenmiş ananas.

Mango, Türkiye'deyken çok elimi uzatmadığım bir meyvedir. Nedense hep pahalı diye kalmış aklımda. Benim gibi tatlıyı çok seven biri için bile çok çok tatlı bir meyve olmasının da etkisi olabilir. İçinde çok büyük ve sert bir çekirdeği var. Bunun içinden kayısındaki ve çok sevdiğim bademdeki gibi bir iç çıkıyor mu? Çok merak ediyorum. Kurutup bakmak gerekli. Yaş haliyle dışını yedikten sonra çekirdeği kırmak için uğraşmadım değil. Ama tam olarak beceremedim. Böyle gereksiz işlerde elimi kesmek bir fobi halini alacak kadar çok başıma geldiği için, yolda bunu yaşamamak adına çekirdeği kırmaktan vazgeçtim. Ama hâlâ merak ediyorum. Çekirdeğin içinden bir şey çıkıyorsa, dışı kadar şekerli mi acaba? Nasrettin hoca fıkrasındaki adam gibi tatlının kokusunu aldım gülümsüyorum.

HİNDİSTAN, 4 AĞUSTOS

Bu yolculukta ziyaret edeceğimiz ülkelere dair bazı manzaralar vardı aklımızda. Bugün dejavu yaşadık. Tam hayal ettiğimiz gibi; hafif engebeli bir köy yolu, önde geniş bir ova, çok uzakta tepe sayılamayacak birkaç yükselti, gözünün alabildiği alanda onlarca küçük gölet ve sağa sola serpiştirilmiş çatısız kerpiç evler. İşte aklımdaki Hindistan böyle bir şeydi. Sınırdan geçerken çeltik tarlalarıyla dolu Hindistan'a ulaştığımızda zaten çok sevinmiştik. Ama bu anı yaşayınca Hindistan'da olduğumuz gerçeği tam olarak içselleşti. Hindistan belki de dünyanın en büyük alüvyon ovalarına sahip. Himalayalar'dan gelen nehirler hâlâ Hint Okyanusu'nu doldurmaya devam ediyor. Bu düzlükler muson dönemlerinde suyla kaplanıyor. Muson mevsiminde buradayız. Bazen kilometrelerce yanında sürdüğümüz sulak alanların ortasındaki yapılar, elektrik direkleri, oradan bir zamanlar yol geçtiğine işaret eden yol tabelaları, buraların sel alanları olduğunu gösteriyor bize.

Belki de birkaç gün önce insanların acısı haline gelen sel, şimdi bizim için farklı bir anlam kazanıyor. Burada üzülüyor değilim elbette ama doğanın gücünü hissetmek beni her zaman garip etkilemiştir.

Pakistan, Rawalpindi
Mango gören masum bisikletli.

Nasıl Himalayalar kendiliğinden yükseldiyse, nasıl Hint Okyanusu'ndan esen rüzgâr dağlara doğru nem taşıyarak muson yağmurlarını oluşturuyorsa, nehirler de Güney Asya'yı suya doyuruyor vakti zamanı geldiğinde. Dünyanın en çok yağış alan yeri olan Çerapunçi, 12.000 mm yağış alıyor. Konya Karapınar'da 200 mm olduğunu, çok yağmurlu Rize'de bile 2000 mm'ye ulaştığını getiriyorum aklıma. Vay be dememek elde değil. İşte musonun gücü. Bu güce saygı duyuyorum. Selin sonuçlarını ortadan kaldıramasa bile zararlarını azaltacak teknolojinin de bir gün Hindistan'da olmasını diliyorum.

Peki, bu kadar su yeryüzüne inince ne oluyor? Tabii ki her yer yemyeşil. Pakistan'dan sonra çok iyi

geliyor bu. Bugün fark ettiğimiz numaralandırılmış ağaçlar yol boyunca devam ediyordu. Kavağa benzer bir tür sanıyorum. Yol kenarında su birikmesini engellemek için dikilmiş herhalde diye düşündük İnci'yle. Uzun süre bu kavak benzeri ağaçların yanında sürdükçe sürdük.

İnsanın en temel ve en eski besin kaynakları diye saksak buğday ve piriñç başta gelmez mi? Buralara can veren muson bu sefer buğday yetişmesini engelliyor elbette. Çünkü buğdayın kuruması için gerekli ortam sel bölgelerinde oluşmuyor. Bu sebeple bu coğrafyada piriñç tarlaları daha fazla. Gerçekten de Hindistan'ın milli yemeği "dal" bir çeşit mercimek çorbası, onun kadar ünlü olan "bhat" ise piriñç lapası.

Bunları afiyetle ve bolca tüketmeye devam ediyoruz. İçine bol miktarda Hind yufkası diyebileceğimiz "Çapati" doğruyorum. Çapati ile sumak dahi yapıyorum. Kaşık yerine sumak yaparak, kenarlarından döke döke çorba içmek gibi zevkleri olan basit bir adamım ben. Et ve et ürünleri ile aramız hiçbir zaman çok iyi olmadı. Çorbanın kokusu, lezzeti belki Türkiye'dekine çok yakın değil fakat, üzerinde tüten dumanı dahi bize evi hatırlatıyor.

Fotoğraf makinesinin küçücük ekranında bile güzel görünen manzaraya bir kez daha bakıyoruz. Bilgisayara aktarılmamış ufak haliyle bile "Heyt be, evet biz Hindistan'daydık" dedirten o hayalimizdeki fotoğrafı çektiğimi görüyoruz.

Bakalım evde fotoğrafa bakınca hatıramızdaki Hindistan yeniden canlanacak mı?

Bir başka dejavu yaşayacak mıyız?

Bu arada yine "dal" çekti camım.

Hindistan, Ludhiana
Kimlik numaralı ağaçlar.

Hindistan, Panipat

“Neresi sila bize, neresi gurbet, yollar bize memleket.” Murathan Mungan.

5 KONUKLUK

İRAN, 14 TEMMUZ

Defterin İran bölümüne yazıyorum fakat belki de Azerbaycan diye bir bölüm açmak lazım buraya. Çünkü doğru anladıysak bugün kalmak için yer ararken Azerbaycan tarafına geçmiş olabiliriz. Bugün hafif atlattığımız kazadan sonra akşam sanki erkenden geliverdi. Kamp yapmak için uygun bir bahçe aranırken sonunda uygun bir yer bulduk. İlk bakışta yaz sıcağı dolayısıyla üstü çıplak iki adamın kaldığı ev pek tekin gelmedi. Sonra adam gidip ailenin kadın üyelerini çağırınca oluşan aile tablosu ve giyilen gömlekler durumu biraz düzeltti.

Bir evden şu anda alabileceğimiz en büyük yardım buz olurdu. Hemen yetiştirdiler. Şişmek üzere olan yerlerimize buz koyduk. Bahçeye çadırı kurduktan sonra içeriye yemeğe çaya davet edildik. Girer girmez dakika bir gol bir, televizyonda TRT, siyasiler yorumlar yapıyorlar. Uydu anten kullanmak yasak, cezası da yüksek fakat çok yaygın olduğu söyleniyor.

İçeride kalmamızı, rahat etmemiz için akrabalarına gidebileceklerini söylüyorlar. Azerbaycan tarafı hikâyesi de burada ortaya çıkıyor. Dediklerine göre köyün diğer tarafı Azerbaycan'a ait. Ana yolun karşısına geçince ülke değişiyor. Akrabaları da karşı taraftaymış. Hatta ev sahibinin adı bizde saklı kardeşi deniz üzerinden bazı gizli alışverişler de yapıyormuş. Bildiğin kaçakçılık işte. Bizim telsizleri görünce Türkiye'deki fiyatının 4-5 katını ödemeyi teklif ediyor. Yol boyu kullanacağımızı ve kulübümüze ait malzemeler olduğunu izah ederek işin içinden sıyrılıyoruz. İran da telsizi çok çıkartmamamız konusunda uyarılıyoruz.

Buzdan daha çok işe yarayan sıcak çaylar eşliğinde yorgun olmamıza rağmen sohbeti uzatıyoruz. Biz onları akrabalarına göndermiyoruz. Onlar da telsizden vazgeçiyor. Yorgunuz, canımız yanıyor, çadırda da mışıl mışıl uyuyabiliriz.

141 İran, Astara
Misafir umduğu yerde değil, bulduğu yerde uyur.

Pakistan’da devlet binaları ne kadar ihtişamlı ve büyük görünüyorsa evler de o kadar küçük, yıkık ve bakımsız. Yine sıcak havada ve ter içinde ilerlerken bir araba yanaşıyor. Dondurma dolu olsa ne güzel olurdu şu aracın içi. Yanımızda bitiveren jeep o kadar yeni, pahalı, parlak ve cilalı ki polis arabası olması bizi şaşırtıyor. Tank gibi bir şey. Dondurmacı hayal ederken ne çıktı karşımıza. Türkiye’de görmediğim bir jeep, pikap karışımı. Sürücü sağda oturduğu için soldaki camı rahat rahat açan adamla göz göze geliyoruz.

Gözüm polisin apoletlerine takılıyor. Bizdeki komiser hatta emniyet müdürü seviyesinde olmalı. İslamabat’da bize yardımcı olan polis arabasını hatırlıyorum, belki aynı kişiler olabilir içinde. Sonradan adının Seyid olduğunu öğreneceğimiz müdür, belki de arabadan kaynaklanan sesi bastırmak için bağırarak kenara çekmemizi istiyor.

Açıkçası bu sert görünüşlü, esmer adamdan korkuyorum en başta. Hemen kenara çekiyoruz. Tam bu sırada, asfalttan toprağa indiğimizde, arka lastiğim kim bilir kaçınıcı kez tekrar patlıyor. Nereden çıktı şimdi bu! Al işte, bir lastik daha gitti. Ne güzel, az çok asfalta benzeyen yolda gidiyorduk.

Jeep de kenara yanaşıyor. Sohbeta başlıyoruz. Ayaküstü yemek yenebilecek, çay içilebilecek bir yerdeyiz. Türkiye’den geldiğimizi öğrenmek muhabbetin koyulaşması için yeterli. Garip bir şekilde Seyid’in İngilizcesini çok güzel anlıyorum. Çünkü o da benim kadar konuşabiliyor. Şoförün tavırlarına bakılırsa, Seyid epeyce rütbeli bir memur.

Nereden, nasıl geldik gibi klasik konuları konuşurken bizi evine davet ediyor. Cüzdanından çıkarıp çocuklarının fotoğraflarını gösteriyor. İki kızı var. Aslında tanıdık bir coğrafyada, bildik bir kültürün içindeyiz. Seyid’in çocuklarının adı Azime ve Fatma. Biz “kardeş ülkelerdeniz” diyor.

Ayaküstü bunları konuştuktan sonra İnci’yle göz göze geliyoruz, gidelim diye işaret ediyor başıyla İnci.

İsrarlarımız işe yaramayacak zaten. “Bütün yol benim sorumluluğumda” diyor Seyid. Gülerek

ekliyor. “Gelmezseniz yarın sizi yolda tekrar bulurum. Bu sefer tekrar geriye doğru benim eve sürmeniz gerekir.” Her ne kadar buradaki polise elbette güvenebileceğimizi bilsem ve elden geldiği kadar samimi davransam da beden dilim çekingenliğimi belli ediyor olmalı.

Seyid benim telefonumdan eşiyile konuşuyor. Telefonu bana da veriyor. Eşi de bizi beklediklerini söylüyor. Gelmemiz için rica ediyor. Endişelerimizi gidermek ve güven kazanmak için böyle yaptığımı anlıyorum.

Ben lastiği sökmeye çalışırken Seyid jeeple uzaklaşıyor.

**Pakistan, Seyit Komserin evi.
Sadece bayraklar değil, misafirperverlik en büyük ortak paydamız.**

NEPAL, 24 AĞUSTOS

Ana gelir kaynağı turizm olan fakir Nepal’de, Çin zulmünden kaçarak Nepal’e sığınan Tibetlilerin durumunu tahmin etmek hiç de zor değil. Neredeyse hiçbir kişisel eşya almadan, beş bin metrelik geçitlerden, kar yağışı altında Nepal’e gelen bu göçmenlerin tek kurtarabildikleri şey canları.

Nepal’e kaçmaya çalışan Tibetliler beş bin metrelik dağ geçitlerinden geçmeyi, -30 derecelere varan soğuk hava ile mücadeleyi ve sınır polislerinden kurtulmayı başarmak zorundalar. Bir rivayete göre vurdukları adam başına para alan keskin nişancılar tarafından avlanma tehlikesi bile varmış. Doğru ise korkunç. Tibetli göçmenlerin yoğun olarak yaşadıkları Pokhara’da sık sık yolumuz kesiliyor. Tibetliler farklı çehreleri sayesinde Nepallilerden hemen ayrılabilir. Aslında Nepalliler de üç ayrı etnik gruba ayrılıyorlar. Hint kökenli Brehmenler, Nepal’in asıl yerlileri olan Nevarlar ve son olarak Tibet kökenli diğer kabileler. Yüksek irtifa tırmanışlarıyla ilgili okuduğunuz her şeyde adı geçen Şerpa kelimesi bu son gruba ait klanlardan birinin adımı aslında.

Yükseklerde yaşayıp Şerpa’lık yapanlar ile daha aşağıda şehirlerde yaşayan halk arasında biz sima olarak seçim yapabilecek kadar bir fark görmüyoruz. Asıl fark Şerpaların genetik olarak yüksek kesimlere uyum sağlamış olması. Rakımın düşük olduğu bölgelerde oturanlar, yüksek rakımlara çıktıklarında doğal olarak Şerpalar kadar rahat hareket edemiyor.

Yolumuz kesiliyor dedim, polisiye roman gibi yarıda kaldı cümle yukarıda. Yolumuzu kesenler çoğunlukla Tibet’ten yeni göç edenler. Tibetli göçmenlerin gözlerinin derinlerinde bir mutluluk göze çarpıyor. Fakat yüzlerinde, sürgünde olmanın acısı sabitleşmiş. Yolculuğun başından bu yana yanımızda taşıdığımız, bizim için özel olan küçük hediyelerimizi göle armağan ettik bugün. Yolculuk resmi olarak bitti böylece. Tibetli bir kadın yaklaştı hemen sonrasında. Yolculuğun sonu yakın. Son para hesaplarımızı da yaptık. Dönmemize yarayacak kadar parayı ayırdıktan sonra fazlasını burada harcamaya karar vermiştik zaten. Nepal’de her türlü alışverişte pazarlık yapmak şart. Fakat bu sefer, yanımıza gelen ve Tibetli bir göçmen olan bu kadının sattığı boncuklardan yapılmış kolyeleri, onun ilk söylediği fiyata hiç pazarlık yapmadan aldık. O da bunun farkına vardı ve küçük çıkınından yedi kişilik ailesinin fotoğraflarını çıkarttı. Fotoğraflar Pokhara yakınındaki Tibet göçmen kampında çekilmiş. Burayı da kampa gitmeden görmüş olduk böylece. Zor durumda yaşadıkları fotoğraflardan bile anlaşılıyor. Temel ihtiyaçlarını bile zorla giderebiliyorlar. İlk söylediği fiyata pazarlık etmeden aldığımız için hiç gocunmuyoruz. Tekrar geldiğimizde bu kampı ziyaret etmeyi çok istiyorum. Tekrar gelirim tek bir kare bile çekmeyeceğim. Burada yaşananları Türkiye’ye yanımızda taşıyamam. Başkalarına gösteremem. Evde aynı ıstıraba tekrar bakamam. Bir gün bu zulüm bittiğinde mutluluğun fotoğrafını çekmek için bekleyeceğim.

Şimdilik aklımızda kalan, Tibetlilerin gözlerindeki derin mutluluk.

Nepal, Pokhara
Değersiz taşlar satarak ihtiyacı olan şeyleri almaya çalışan Tibetli göçmen.

5 HAYVAN

İRAN, 15 TEMMUZ

İran'daki ilk haftamızdan sonra, şöyle bir muhasebe yapınca, kafamızda hep olumlu fikirler dolaşıyor. İlk ülkemizdeyiz ve elimizde olmadan Türkiye'yle kıyaslamalar yapıyoruz. Her zaman kötü bahsedilen İran neden bizde olumsuz bir etki bırakmadı? Taş atmadıkları için tam not bile veriyorum İran çocuklarına. Tam bunu düşünürken İnci "Hiç köpek de kovalamadı" diye ekliyor.

Türkiye'de bisikletlerin büyük belalısı olan köpekler İran'da sanki hiç yok. Düşünmeye başlıyoruz. Evet gerçekten de İran'da hiç köpek yok. İran'da bir köpeğin saldırısı bir yana, kendisini bile görmedik. Hatırlamıyor olabilir miyiz?

Kendimi sınıyorum, yaptığımız kilometreleri gözümün önüne getiriyorum, o bozkırlar, o köyler, yollar, şehirler geçiyor önümden, her akşam yaptığım gibi yolculuğun başlangıcından o geceye kadar geçen yolu tekrar hızlıca sürüyorum aklımdan. İnci'ye tekrar soruyorum. Hayır, o da hatırlamıyor.

Özellikle sıcaktan korunmak için sabahları erken yola çıktığımızdan sık sık karşılaşıyoruz kuçularla. Hatta sabah saatlerinde sürüler halinde gezer genelde köpekler. Bisiklet forumda binlerce mesaja ulaşmıştır köpeklerle ilgili konuşmalar. Neden bisikleti sevmedikleri üzerine onlarca teori ve kovalandığımızda tavsiye edilen bir sürü yöntem de vardır. İlk bilmeniz gereken kaçmamak tabii ki. İnsanın sadık dostu köpeklerin, bisikletle değil, lastiğin dönüşüyle ilgili bir dertleri olduğunu sanıyorum. Durmak, yavaşlamak bizim uyguladığımız ve en çok faydasını gördüğümüz yöntem. Dazer denen, köpeklerin duyacağı frekansta ses çıkaran elektronik aletlerden kullanmak, hızlanarak kaçmak, biber gazı sıkmak da başlıca yöntemler arasında sayılabilir.

"İran'da neden az köpek var?" sorusunun cevabı Şii temelli inanç olabilir sanıyorum. Köpek Müslümanlar için evde beslenmesi uygun olmayan hayvanlar arasında sayılır. Şii mezhepleri bu konuda daha da sert. Belki hayvancılık yapılan bölgelerde bulunuyorlardır ama geçtiğimiz köylerde ve şehir içlerinde hiç görmedik köpekleri.

İran'la ilgili olumlu bir not daha... Sürüş rahat, yollar kaymak, köpek yok.

PAKİSTAN, 31 TEMMUZ

Pakistan’la ilgili fotoğraflar yükledim biraz önce sitemize. Bu deftere Pakistan’la ilgili güzel şeyleri yeteri kadar yansıtamadığının farkındayım. “Esip gürllediğime bakma” diyorum İnci’ye, “Hep güzel şeyler koydum siteye”. Burada “Mouse” demelerine rağmen, bizce aslında yüzde yüz sincap olan ve ortalıkta yüzlercesini gördüğümüz güzel hayvanlar, Pakistan’la ilgili güzel şeylerden sadece birisi.

Pakistan yollarının sıcağı, kirliliği, lastik patlakları dışında bir şeyler yazmakta sıkıntı yaşıyorum, doğru. Ama bugün gördüğüm bir kuş, şimdi onca yorgunluğun üzerine bu notları yazan bana bir “Oh!” dedirtiyor. Geniş kanatlarıyla birkaç saat boyunca çevremizde uçuşan kuşları unutmam mümkün değil ama yine de ben taze taze not almalıyım. Bir ara bu bahsettiğim kuşa bakarken neredeyse düşüyordum. Belki de ara ara gördüğüm bu kuş, aynı kuş dahi olmayabilir. Emin değiliz. Bir türlü çok yakınımıza gelmeyen bu kuşun ilk göze çarpan özelliği kanatlarının çok büyük olması. Yol boyu bazen yaklaşıp uzaklaşarak, ama sanki hep yolun çevresindeymiş gibi hareket etmesinin sebebi ne olabilir diye düşünüyoruz? Yol boyu gördüğümüz ezilmiş hayvanlar geliyor aklımıza. Yolda bolca leş var. Bu kuş bir akbaba olabilir mi acaba? Zoom objektifi takıyorum fotoğraf makinesine, ama bu sefer de sanki bunu öğrenmiş ve menzilini artırmışçasına sadece uzaklarda uçarken görebiliyorum ancak.

Bazen bisikletime kartal derim ben de. Yorulduğum anlarda ve özellikle yokuş inerken hızlandığımda. Hatta önümde ya da arkamda İnci’yle birlikte hızla inerken, bisikleti de kendimizden ayrı tutmadığımızdan dolayı bir çift kartal oluruz ikimiz de zihnimde. Hem de nasıl bir kartal? Altın şehir Eldorado’yu arayan 80’lerin çizgi film kahramanı Esteban’ın altın kartalı.

Kartal hıza neden ihtiyaç duyar. Çünkü avı hiç de zayıf değildir. Hızlı olmazsa aç kalır. Biz de her gün yollara, yokuşlara ve aslında genel manada hayata saldırıyoruz. Yavaş kalırsak, harekete geçmezsek elimizden kaçırmamız an meselesi. Hayattan ne istiyoruz peki? Bir tulsım bir büyü bir anlam arıyoruz. Yoksa ne diye bu satırları, Pakistan’ın adını telaffuz bile edemediğim kasabasında yazıp duruyorum ki?

Pakistan, İslamabat

Bu sevimli Şeye “fare” demek günahtır yahu.

Bazı kiŐilerse, Şu an oturdukları yerde muhtemelen televizyon izlerken, deĐiŐmeyen bayağı muhabbetlerine devam ederken, gerçekte hayatın akıp gittiğinin farkındalar, ama harekete geçemedikleri için uçamayan ve çaresizce bekleyen bir akbaba gibi, önlerine düşecek bir heyecan kııntısından, sözde sanatçılarının yaşamlarından, magazin gündeminden bir parça eğlence bekliyorlar. Leş eğlencesi.

Biz yarın yine yollara saldıracağız, hayata sarılacağız...

HİNDİSTAN, 13 AĞUSTOS

Her uçak gördüğümde çevremdekilere göstermeden edemem.

Ömrümün sonuna kadar her seferinde şaşırma ve heyecanlanmaya devam ederim umarım.

Telsizden İnci'ye bağıyorum. "İnci, İnci solda fil var." İnci telsizin mandalına basıp cevap veriyor "Evet bu yüzüncü fil." Ne yapayım heyecanlanıyorum hâlâ. Bir balina araştırmacısı olsaydım da böyle yapardım ya da derinlere dalan bir dalgıç. Heyecanımın sebebi dört tonluk bir hayvanı yolda görmekten mi, bu kocaman hayvanları kulaklarına basarak sağa sola yönlendiren bakıcılarına olan hayranlığımdan mı, fillerin otçul olmalarına rağmen bu kadar büyük kaslara sahip olmalarından ve beni her gördüğümde et yememe kararına doğru ittiğinden mi, yoksa yaya olsam kaçamayacağımı (filler yaklaşık 50 km hızla koşabilir) bildiğimden, şu anda forkliftin hızına güvendiğimden ve yarışmak için meydan okuduğumdan mı, yoksa fillerin hortumları da benim bitmek bilmeyen cümlelerime benzediğinden mi bilmiyorum. Ama çok seviniyorum fil görünce. Filler harikalar ya.

Satrançta en büyük belalım olduğunu, fil hamlelerini iyi kullanan her oyuncunun beni yenebildiğini de İnci hatırlatıyor bunları yazarken.

Ah evet nefret ederim ben fillerden. Hmm... yine aşk-nefret sarmalı çıktı karşıma.

Filler, Hintlilerin her gün gördüğü bir hayvan. Onların file bakışları ve tepkileri bizim kedi görünce verdiğimiz tepkiye benziyor, yani hiçbir tepki vermiyorlar. Ama hemen hatırlamakta fayda var, çocuklar yolda kedi gördüklerinde ilk kez görmüş gibi sevinirler. Her fil gördüğümde sevinmem belki de bu çocukluktandır. Peki, uçak görünce sevinmemin sebebi ne? Kazanamadığım mühendislik fakültesinin etkisi olsa gerek. Hey bakın uçan bir fil geçiyor.

Hindistan.
Kim bilir gördüğümüz kaçınıcı fil?

Bugün gördüğüm dev maymun heykeli hayatımda gördüğüm en büyük heykeldi sanıyorum. Bina kadar bir şey.

Düşününce başka bir yerde hayvan heykeli görmedim zaten. Kadıköy'deki boğa, Denizli'deki horozlar hariç. Bazı Hint ve Tibet efsanelerinde, insanların büyüğü bir canlı ile bir maymunun beraberliğinden türediğine inanılıyormuş. Hint Tibet dedim çünkü anladığım kadarıyla Hinduizm ile Budizm bazı noktalarda kesişiyor. Hinduizm tanrıları hem insandan üstün hem de insan karakterine sahip. Maymun tanrı Hanuman heykeliydi gördüğümüz. Hanuman Kral Rama'yla beraber kralın kaçırılan eşini kurtaran bir kahraman.

Hindistan'ın her yerinde resimleri sürekli karşımıza çıkan çok ünlü bir adam var. Adam gerçekten tanrı maymun Hanuman'a benziyormuş. Bu kişinin öldüğünü anlıyoruz, çünkü gördüklerimiz fotoğraf değil, ayrıntılı betimlenmiş çizimler. İnsanlar resimlerine bile saygı gösteriyor.

Dediğim gibi başkalarının kutsalına saygı göstermeyi öğrendik. Bu durumu gerçekten garipseiyoruz. Filler, fareler ve daha başka kutsal hayvanlar...

Aslında bu bir kültür meselesi. Mesela neden ayı Almanya, da ulusal simgedir. Ama Türkiye'de argo ve alçaltıcı bir söz olarak kullanılır. Amerikan Cumhuriyetçi Parti'nin simgesi olan eşek belki

daha çarpıcı bir örnek. Fransızların horozu da geliyor aklıma.

Okuduğum bir yerden aklımda kalmış. Bu durum eski totemist inançlarımızdan kaynaklanıyormuş. Aklımdan Türkiye'deki hayvanlarla ilişkili takımları sayıyorum.

Timsah – Bursa

Aslan – Galatasaray

Kanarya – Fenerbahçe vs.

Ben de bisikletime çeşitli hayvan sıfatları yakıştırıyorum sık sık.

Sokakta bu kadar çok hayvan gördükten sonra, biraz daha alıştık bu kültüre. Hayvan figürlü tanrı heykellerine gülümsemeyi becerebiliyoruz ama farelerle aynı kaptan yiyip içmek hâlâ bize çok uzak.

Hindistan

Masal gibi, "bir dudağı yerde bir dudağı gökte."

**Hindistan, Agra.
Yaşamın acımasızca yıprattığı bir Hintli.**

5 YEMEK KÜLTÜRÜ

TÜRKİYE, 8 TEMMUZ

Bisikletleri otobüsten indirdikten sonra hazır hale getirmemiz 40 dakika kadar sürdü. Her sabah sadece çantaları takmak bile en az 15 dakika kadar sürecektir anlaşılır. İran sınırını geçmek için acele ediyoruz. Otobüste tanıştığım ve İran’da savcı olan beyefendi yüreğimize biraz su serpiyor. İran’ın çok güvenli olduğunu anlatan bir savcıya güvenmemek olmaz. Kendi cep telefonunu da veriyor bize. İyi, pek güzel. Zor durumda kalırsak arayacağımız ve sorunumuza çözüm bulabilecek kadar etkili birisi var artık Tebriz’de. Yola çıkmadan İshak Paşa Sarayı’nı ziyaret ediyoruz. Bu saray neredeyse yüz yılda inşa edilmiş. O çağda bile içinde kanalizasyon, kaloriferli ısıtma sistemi var ki teknik yönden ne kadar gelişmiş olduğunu gösteriyor. Kullanılan taş işçiliği ve duvar süslemeleri bakımından da sanat tarihinin önemli eserlerinden birisi. Tarihsel atmosferin etkisinden kurtulduktan sonra şehre dönüp alıştığımız yemekleri uzun süre bulamayacağımızı bildiğimiz için bir veda yemeği ısmarlıyoruz kendimize.

Ucuz bir esnaf lokantasında çorbalar, pilavlar, salatalar, köfteler üst üste geliyor. Veda yemeği, ufak çaplı bir ziyafete dönüşüyor.

Aman Allah korusun. Yahu “veda yemeği” lafı nereden çıktı şimdi?

İRAN, 17 TEMMUZ

Sıcak çok fena ve giderek de artıyor. Sabah ve akşamları serin havada sürmek, öğle sıcağında ise gölgelere sığınmak zorundayız. Biz yine de öğlen saatlerinde dayanabildiğimiz kadar devam etmeye çalışıyoruz yolumuza. Akşama kalarak yiyecek ve barınma sorunlarıyla karanlıkta uğraşmak daha zor oluyor. Havanın kararması, bir şekilde daha tedirgin olmamıza yol açıyor. Bu durumda tempomuz düşük de olsa, sıcak saatlerde yol almak zorundayız. Bol miktarda su tüketmeliyiz. Günlük 5-6 litrenin altına düşersek “dehidre” tehlikesi (vücudun su dengesin bozulması) baş gösterebilir. Kola, meyve suyu (taze olanı İran’da bol ve ucuz) yanında bugün tesadüfen ayran da bulmanın sevincini yaşıyoruz .

Sıcaktan dolayı sığındığımız ağaç altında kurt gibi acıkmış olarak soframızı kuruyoruz. Biraz tuz eklemeyi düşündüğümüz ayran ne güzel gidecek bu havada. Hem elektroliz dengemiz için de gerekli bu. Ayran şişesini açmamla kola kapağında çıkan sese benzer gaz sesini duyuyoruz. Ayran kabarmaya ve hatta köpürmeye başlıyor. Yine de dilimle tadıyorum biraz, bir umutla. Ekşimiş yoğurt tadını alınca bırakıyorum ilk şişeyi. Sıcaktan bozulmuş olmalı. Zaten bunları aldığım izbe bakkalda buzdolabı var mıydı, yok muydu hatırlamıyorum şimdi. İkinci şişe de aynı durumda. Acaba bisiklette sallandığı için mi köpürdü, diye düşünüyorum.

İpek Yolu’nun üzerindeyiz şu anda. Yüzyıllar önce ticaretin develerle yapıldığı dönemde, Çin’den ham halde yüklenen mürekkep, yolda sallana sallana aylar sonunda vardığı yerde, kıvamı başka kimseler tarafından tutturulamayan özel bir mürekkep haline gelirmiş. Bu sebeple bu yoldan getirilen mürekkep çok pahalıymış ve yazıldığı kâğıttan asla çıkmazmış. Ayranları yanımızda taşıyıp, sallana sallana kıvama gelmesini beklemek düşüncesine gülüyorum. Tümünü döküyorum elbette. Bozulma çok barizdi. Yeni bozulmuş olsa ve fark etmeden içsek yolda zor durumda kalabilirdik. Sevincimiz kursağımızda kaldı. Ne güzel ayran bulmuştum. Elinden oyuncağı alınmış çocuk gibiyim. Kıraç arazideki ender ağaçlardan birinin altındayız. Bozkıra doğru bağırarak istiyorum. “Ayrannnnnn... Ayranım nerde!” Ne yapalım... Kolaya devam bugünlük. Bu haftalık. Bu aylık. Sonraki ay yolculuk bitip Türkiye’ye dönünceye kadar.

21 TEMMUZ

Mina'larda yemekler hakkında sohbet ederken, söz bir şekilde bizim bozuk ayranlara geliyor. Meğer İran'da ayranlar gazlı olarak üretiliyormuş. Ayranla sodanın karışımı yani. Peki bozulmadan bile bozuk gibi olan ayran, ya gerçekten bozulursa nerden anlayacağız diye düşünüyorum. "Gazlı ayranı" bir daha deneme fırsatı bulur muyuz bilmiyorum? İran'a tekrar gitmek için bir sebep işte. Buz gibi gazlı, ekşi ayranlar bizi bekliyor bir dahaki sefer için. Bu sefer kana kana içmek üzere. Keşke bozkıra "Ayranım nerdeeee?" diye bağırdığımda, meçhul bir ses "Bozuk değil iç iççççç" diye cevap verseydi.

PAKİSTAN, 30 TEMMUZ

Kasabanın belki tek lokantasındayız. Ziyafet mi çekeceğiz? Hayır, tek derdimiz uyuyacak kadar doyabilmek. Menü yok. Garsona bir şey anlatmak mümkün değil. Cesur bir hareketle lokantanın masalarının olduğu bölümden, mutfağına doğru ilerliyorum. Yemek yediğimiz yerden daha kötü bir görüntüyle karşılaşacağım kesin. Elbette yanılmıyorum. Mutfak bölümü salondan bir bez parçasıyla ayrılmış. Mutfak, kapı yerine kullanılan ve altından geçtiğim şu bez parçası kadar kirli görünüyor. Yemek için bir düsturumuz var elbette. Tekrarlamaktan artık ezberlediğimiz pratik bir tavsiye. “Yık, soy, kaynat ya da unut.” Bugün burada yiyeceğimiz şey, bir şekilde yağda ya da ateşte kızarmış olmalı. Bu da bir dostumuzun tavsiyesi. Çiğ, az pişmiş veya salata şeklindeki yiyeceklerden yememeli ve asla buz kullanmamalıyız.

Mutfakta tavuğu buluyoruz. Tavuk istediğimizi anlatmak için parmağımla “Bundan bundan” diye birkaç kez gösterdikten sonra, giriş kapısındaki mangala doğru geri dönüyor ve “Burada burada” diye yine işaret ediyorum. Kaç tane istediğimizi de elimle gösteriyorum. Mangalın yanındaki onlarca baharatın hiçbirini koymamasını izah etmeye çalıştığım aşçının, beni anladığını umuyorum. Kendi çatal kaşığımızı çıkarsak mı diye düşünüyoruz.

Okuma yazma oranının yüzde 40 olduğunu söyledikleri Pakistan’da, İngilizce bilen ve derdimizi anlatacak birilerini bulma şansımızın ne kadar olduğunu düşünün bir. Su dışında her şeyin bir şekilde soslu olduğu bu ülkede bisküviye talim etmekten bıkmış durumdayız.

Merakla beklediğimiz tavuklar, sos içinde yüzerek geliyor. Kızarttıktan sonra ne diye buladılar şimdi buna. Denemeye bile gerek yok. Ne kadar baharatlı olduğu kokusundan, renginden belli. Off... Daha kalacak yer bulmalıyız. Ekmek ve peçete ile üzerindeki sosu temizlediğimiz, derisini sıyırdığımız butları “Buna da şükür!” diyerek yiyoruz. Kendi kendimize, uzay görevindeki astronotlar gibiyiz diye telkinde bulunuyoruz. Burası başka bir dünya ve biz ne bulursak idare etmek zorundayız. Pakistan’da sadece meyveler çok ucuz ve bol. Çok az paraya, taşıyamayacağınız kadar mango almak mümkün.

Bugün de yine, dilini hiç bilmediğimiz insanlarla “Acemi çizerler” ve “Tabu” oyununu oynadık. Biz ne yiyeceğimizi anlatırken Pakistanlılar çok eğlendiler. Ama oyun bitti ve biz hâlâ açız. Karnımız doydum diyemeyeceğimize göre yine biz kaybettik oyunu. Olsun be. İşaret dilini gittikçe daha iyi öğreniyoruz. Belki yarın doyarız.

Bisikletçinin ekmeği umut.

HİNDİSTAN, 2 AĞUSTOS

Amritsar kentindeki Altın Tapınak (Golden Temple) bu yolculuğun en büyük hedeflerinden birisiydi. Bu muazzam mekânın içinde, hele Pakistan'dan sonra ne yediğimize inanamazsınız.

Tapınağı Sih dinine uygun olarak saat yönünde dönerek dolaşıyoruz. Bisikletlerimizi içeri aldırabilmiş olsaydık, amacımız "Tanrı misafiri" olarak her misafire tanınan üç günlük ücretsiz konaklamayı kullanmak ve buradaki atmosferi doya doya solumaktı. Fakat olmadı. İçeride soğuk su dağıtılan sebiller görüyoruz. İnsanlar sıraya girmiş su içiyorlar. Başka bir yerde ise daha uzun bir kuyruk var, 10 rupi vererek fiş alıyor ve yemek sırasına giriyorsunuz. Biz de denemek istiyoruz. Sadece merak.

İnci ölümsüzlük havuzunun etrafını dolaşırken, ben de sıraya girip iki kap yemek alıyorum. Önce kapları anlatmalıyım. Kaplar tamamen yapraktan üretilmiş. Bir çeşit makine, bir miktar yaprağı presleyerek çukur bir kaba dönüştürmüş. Kenarından tek tek kolayca ayırabileceğiniz kadar basit yapıda olsa da içine yemek konabilecek kadar sağlam. Üzerine tek bir yaprak daha koyup kapatarak, büyük bir saygıyla elinize veriyorlar. Binlerce insanın kullanacağı düşünüldüğünde, hem doğal, hem sağlıklı, hem ucuz. Belki de tek çıkar yol. Ayrıca yüzde 100 geri dönüşebilir. Neresinden baksanız plastik veya kâğıt kullanmaktan mantıklı.

Pakistan'dan sonra tat duyumu kaybetmiş olmalıyım. İrmikten yapıldığı besbelli olan tatlının tadının, bildiğimiz irmik helvasına benzeyeceğini hiç aklıma getirmiyorum. Hintlilerin yaptığı gibi parmaklarımızla tadına bakıyoruz önce. İrmik bile acı olabilir bu coğrafyada. Hani olsa hiç şaşırمام. Ama hayır. İşte ellerimde irmik helvası var. Altın Tapınak'tayım. Belki de Türkiye'deki gibi bir sebeple dağıtılıyor helva. Belki doğum, belki ölüm için.

İki kap irmik anında buharlaşıyor. Ben iki ve belki de daha fazla almak için gidince görüyorum ki bir şeyi yanlış yapmışız. Biraz da utanıyorum. Çünkü Sih'ler aldıkları helvalara ya hiç dokunmuyor ya da sadece yarısını yiyorlar. Bizim gibi birkaç kap alıp da hepsini sadece kendisi yiyen hiç yok. Tapınağın altın bölümüne yaklaşınca, insanlar ellerinde kalan yarım tabakları görevlilere veriyor. Hiç helva alamayanlar da buradan, bağışlanmış helvadan ücret vermeden alabiliyorlar. Kimse aç kalmıyor. Yardım edenler ile edilenler karşı karşıya gelmiyor. Durumu çözünce alabildiğim kadar daha alıyorum helvadan.

Evin en küçük çocuğu olarak kaç kere elimde helva-aşure tabakları komşuları dolaştığımı düşünüyorum ufakken. Şimdi binlerce kilometre uzakta, bu kutsal mekânın içinde, din, dil, ırk farkının nasıl ortadan kalkabildiğine bir kez daha şahit oluyoruz.

Tapınağın bir kenarında, gölün kıyısına oturup turuncu balıklarla birlikte yüzen onlarca Sih'i izlerken düşüncelerimiz de havuzun suyuna karışıyor. Başta binlerce taneden oluşan irmiğin, nasıl olup da birbirine ateşle, şekerle ve emekle karışarak helva olduğunu düşünüyorum. Acaba biz, kim bilir ne zaman dünya kazanında dostlukla kavrulup, ötekiyle karışıp, farklılıklarımızı unutup, kaynaşarak "İnsan" olmayı öğreneceğiz?

12 AĞUSTOS

İran ve Pakistan'dan sonra turizm geliri çok yüksek olan Hindistan'da ve özellikle Hindistan'ın turist üçgeni (altın üçgen) olarak anılan Delhi-Agra-Jaipur bölgesinde olmamız yemek konusunda çektiğimiz sıkıntının azalmasını sağladı. Mönülerin İngilizce olması, tarif ettiğimiz yemeği anlayan çalışanların bulunması ve artık evrensel diyebileceğimiz hamburger, pizza, cips gibi yiyeceklerin sık sık karşımıza çıkması güzel. Pilav bizdeki gibi "pilav" olarak söyleniyor. Pilav üstü kuru fasulye bulamasak da günlerdir karnımızı tam olarak doyuruyoruz. Üzerine bir de yoğurt bulabildiysek değmeyin keyfimize. Yine de baharat konusunda uyarıda bulunmayı ihmal etmemek gerekiyor. Biz nasıl hamsiyi una bulayıp pişiriyoruz. Hintliler her şeyi pişirmeden önce ve hatta sonra da baharata buluyorlar.

Her zaman çok geç gelen servis de ayrı bir sorun, fakat alıştık. Hintliler gibi ve biraz da kendi ülkemizden tanıdık bir söylemle "Burası Hindistan" diyerek sabır gösteriyoruz. Tadını ve usullerini sevmesek de en azından hijyen koşullarına güvenebileceğiniz, dünya çapında ünlü yiyecek zincirlerini de sık sık görüyoruz Hindistan'da. Buralardaki ufak tefek, çoğu çok genç Hintli çalışanlar, benim ne kadar çok hamburger siparişi verdiğime şaşkın şaşkın bakıyorlar. Bazen siparişim hakkında konuştukları da oluyor. Bakışlarından anlıyorum. Utanıyorum. Anlatamıyorum hepsini şimdi yemeyeceğimizi, bu akşamın, bazen yarın sabahki kahvaltının bile düşünüldüğünü.

Pakistan'dan sonra burada biraz toparladık kendimizi. Hint fakirine dönecektik neredeyse açlıktan. İşaret dili kullanmamıza gerek kalmıyor artık. Pakistan'daki gibi anlatım oyunu şeklinde geçen öğünler pek olmuyor. Oyun olmasa da yine biz kazanmış sayılırız. Çünkü karnımız doyuyor.

NEPAL, 20 AĞUSTOS

Katmandu yakınlarındaki açık müze şehir Bhaktapur'dayız. Yerel dilde ismi "Khawopa" kendini adanmışlar şehri demekmiş. Burası, Tac Mahal'den sonra gezebilmek için en çok ücret ödediğimiz tarihi mekân. Olsun, bir masal diyarında dolaşıyoruz sanki. Yerel ulaşım araçlarını kullandığımız ve çok fazla sarsılarak geldiğimiz için, çok da açız. Eski minibüsün içinde öyle çok sallandık ki midemiz yer değiştirebilirdi. Yorucu geçen yolculuğun ardından enerji için yemek bulmalıyız. Hemen birkaç gün önce denediğimiz "momo"cuları aramaya başlıyorum. Bizim mantımızın benzeri ve biraz da şişmancası olan "momo"; tavuklu, sebzeli ve kırmızı etli de yapılıyor. Üzerine sos dökülerek yeniyor ama baharat ve acı sorunu yüzünden orijinalliğini bozma pahasına biz ketçapla tüketiyoruz (turist usulü). Gayet doyurucu olan "momo", bizdeki gibi suda haşlanarak değil, delikli tencerelerde buharda pişirildiği için su çekmiyor ve ne kadar yerseniz de midenize oturmuyor. Ben günde 4 öğün yiyorum. Pakistan'da geçen günler içinde en az 20 öğün kaçırdığımızı hesaba katıyorum. Aradaki farkı fazladan birer öğünle kapatmaya çalışıyoruz.

Bugünün en büyük sürprizi ise, Ege bölgesinde "lokma" adıyla evlerde yapılan, çocukken simit tatlı adıyla bildiğimiz, kızartılmış hamurun şekerli suya batırılmasıyla hazırlanan tatlıya burada da rastlamamız. Fotoğraf çekmek için dolaşırken belki de farkında olmadan burnumu takip ederek yaklaştığımız dükkânda, kızarmış hamura bile razıyken tatlıyla karşılaşmamıza ne kadar sevindik anlatamam. İlk kazandaki kızgın yağdan çıkan hamurun, ikinci kazanda şerbetle buluşmasını gördükten sonra, midemize doğru yapacağı yolculuğu hayal etmek, bu köhne dükkânda uzun bir mola vermemize yol açtı. Genelde yarı boyumda ve yarı kilom kadar olan Nepal'in sıcacık insanları, nasıl olup da bu kadar çok tatlı yediğimize şaşkın şaşkın bakarlarken, okul çıkışında yanımıza gelen kalabalık bir grup çocuğa da tatlı ısmarlamayı ihmal etmiyoruz.

TÜRKİYE, 6 EYLÜL

Tüm bu yemek maceralarına rağmen, bisiklette harcanan efor, sıcak hava ve turist ishali sebebiyle ben 15 kilo verdim, İnci ise 6 kilo. Yolculuk bitip de Bursa'ya döndüğümüzde kendimize bir kutlama yemeği ısmarlamak için şehir merkezine gittik. Bursa'da, ne pideli köfte, ne İskender, ne kuyu kebabı, ne ekmek kadayıfı, ne kestane şekerleri ne de başka bir şey ısmarladık. Çok özlediğimiz konusunda hemfikir olduğumuz tek şey vardı: güveçte kuru fasulye ve pilav. Yanında da İran'da bozkırlardan dilediğim ayran. Deymeyin keyifimize.

Bu sefer de Nepalliler yerine Türk garsonlar, nasıl iştahla birkaç tabak aynı yemekten yediğimize şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

Nasıl anlatsaydık ki onlara; bisikletle kat ettiğimiz binlerce kilometreyi, gazlı ayranları, acı acı acı ... ve acı Pakistan yemeklerini, Nepal mantısı "Momo"yu, 2 ay önce 98 şu an 84 kg olduğumu, Bursa'ya bir "Momo"cu açma hayallerimizi...

Nepal
Açık Hava müzesi olarak bilinen Bhaktapur şehri.

5 AHLAK

TÜRKİYE, 6 TEMMUZ

İlk duyduğumda ne kadar çok güldüm bu söze: “Tekerine taş değmesin.” Bugün biz spd’leri denerken yanımızdan geçen üst komşumuz yaşlı amca böyle deyiverdi. Şaşırdım kaldım. Bir keresinde, çocuğu olan bir arkadaşa, ne diyeceğimi bilemediğim birkaç saniyelik sessizlikten sonra “Güle güle kullanın” deyivermiştim. Amca bey de acaba bizi spd pedallarla, başımızda kasklar ve koca bagajlarla görünce şaşkınlıktan mı deyiverdi acaba böyle bir şeyi.

Sonradan sağa sola sorunca, yeni alınan arabalar için de aynı şeyin söylendiğini öğrendim. Bir bisikletçi tarafından biraz değiştirilerek söylene, şöyle olur herhalde: “Tekerine cam batmasın, çivi girmesin, Allah bacağına güç versin, ayna koluna zeval gelmesin.”

Birkaç kere asansörde karşılaştığımız ve çok az muhabbetimiz olan bu amca bey, belki de hayatında ancak birkaç kez duyduğu Pakistan-Hindistan kelimeleri ve yolculuk planlarımız onda bir şeyler uyandırmadıysa da, “Tekerinize taş değmesin” diye bitirdi ayaküstü sohbetimizi.

O kadar saf ve masum söyledi ki bunu, yolda bizi koruyucu bir etkisi olacağına inandıracağım neredeyse kendimi. Gideceğimiz rotayı duyunca olumsuz bakışlar atmayan, şu olur bu olur, kaçırırlar, öldürürler demeyen ender destekçilerimizden birisi oldu sağ olsun.

Önyargısız Anadolu insanına bir kez daha hayran kaldım.

İRAN, 17 TEMMUZ

Bisikletleri otelin arkasına kilitledikten sonra şehre inmek için taksi kullandık. Benzin ucuz olunca taksiler de ucuz İran’da. Gidiş harikaydı. Yemeğimizi de yedik. Fakat dönüşte işler ters gitti. Taksici bir türlü bulamadığı otel için dolaştıkça dolaştı etrafta, sonra fazla parayı da bizden istedi. Belki de kasıtlı yaptı. O kadar tartışıp bir dolar bile indirim yapmadığı halde, elimi cüzdana attığımda İran’da âdet olduğu üzere “Konak olun” dedi. O zaman anladım ki “Bereket versin” gibi bir anlamı da var bu sözün. Sonuçta parasını vereceğiz elbette, ama onu korkutmak için, paramı ödemeyeceğiz anlamında: “Tamam peki, konak olalım, sağ olasın” deyiverdim. Taksici bir şaşırı ki. İnmeğe üzere kapıyı açtığımızda, alacağı parayı yüksek sesle tekrar tekrar bağırp duruyor ve kapıdan inmeye çalışıyordu. Parasını ödmeden kaçacağız diye korktu. Adam ne bilsin bizim kültürümüzde hesabı ödemek, alta kalmamak için arkadaşların kavga bile edildiğini.

Yol boyu “Konak olun” dedikten sonra, sağ olun biz ödeyeceğiz diye ısrar ettiğimiz ama satıcıların ısrarla para almadığı anlar olmuştu. Özellikle tamamen bir Türk şehri olan Tebriz de çok karşılaştık bu durumla.

Çocukluğum geldi aklıma. Bayramda el öperdik, para verirdi büyüklerimiz. Bize öğretilen, parayı hemen almamamızdı. Birkaç kere reddederdik. Bazen biz üç kere reddederdik, ama dördüncü kez sormazdı büyükler. Biz de çok üzülürdük. “Tüh!” bir kez daha üsteleselerdi alacaktık diye. Ama kaçan balık büyük olurdu. En fazla parayı vererek en sevdiğimiz amca, hala, dayımız olma fırsatını kaçırdı akrabamız.

İran’da konak olun sözünü çok duyduk. Gerçekten samimi olarak, içten gelerek söyleyen kişiler, bize konukları gibi davrandılar ve hiç para ödetmediler. Aramızda para söz konusu olmadı. Sanki Türkiye’deki dostlarımızlaymışız gibiydik. Kâh iki bisküvi hediye ettiler, kâh soğuk bir bardak su verdiler. Yolculuğumuza yapılan hoş katkılar olarak hatırlayacağız bunu. Biz de Türkiye’de gördüğümüz bisikletçilere, gezginlere “Konak ol” diyeceğiz.

PAKİSTAN, 28 TEMMUZ

Bugün iki kere daha lastik patladı. İkisi de yerleşim yeri içinde oldu. Bir Pakistan klasiği olarak anında onlarca kişi toplandı çevremizde. Tepkisiz, sessiz, ifadesiz suratlar. Pakistan'a girer girmez karşılaştığımız 1000 kilometrelik Taftan Çölü gibi. Boş, tekdüze, sessiz.

Ben bir yandan lastik değiştiriyorum ki bunu artık gözü kapalı yapabilirim. Bir yandan da İnci'ye dikkat ediyorum. Sandığımızın aksine insanlar konuşarak anlaşmıyorlar bence. Gözler çok önemli bir gösterge. İnci, elinde fotoğraf makinesiyle Pakistanlılar'ın gözlerindeki boşluğu yakalama derdinde. Acaba kimler geçmişin bu yüksek kültürlü ülkesini bu hale getirdi? Ben, tek bir bombayla ne hale geldim, bu insanlar kaç yıldır gün yüzü görmüyorlar. Her gün kan, gözyaşı, patlama, çatışma. Nasıl bir ifade bekliyorsak biz de. Fildişi kulemizden bakmamayı becermeliyiz.

Birkaç kere dağda tipide kaldığımızda hissettiğim şeyi hissediyorum. Gözüme perde iniyor sanki. Dağda tipi tüm acımasızlığıyla esmeye başladığında önünüzü arkanızı göremezsiniz. Sadece belinizdeki emniyet kemeri ve girdiğiniz ip birliğinde oluşan, sizi bir ileri bir geri çeken bir gerginlik vardır. Soğuk oradadır, çığ tehlikesi oradadır, suratınızı döven rüzgâr oradadır, kader birliği yaptığımız arkadaşlarınız oradadır. Fakat boşluk hissi sizi bırakmaz. Etrafınızda kimse yok gibi gelir. Burada da öyle oluyor. Etrafımı saran kalabalık içinde soyut bir hiçlik yaşıyorum. Ne kızgın diyebilirim bu insanlar için, ne tehlikeli, ne mutlu, ne mutsuz, ne bilmem ne bela. Evet kızgınım. Çünkü gözlerinden hiçbir şey okuyamadığım bu insanların kendi ailelerine, arkadaşlarına, çocuklarına bakışları da bundan farklı olamaz. Fakat bunun sebebi biziz. Görece olarak gelişmiş ülkelerde yaşayanların sadece turist olarak buraya geldiğinde bu sorunlara burun kıvrması, sonra da unutup gitmesi.

“Ben suçluyum, herkes masum” fikri burada geçerli benim için. Pakistan Pakistan jive Pakistan şarkısı söylemek dışında bir sorumluluk almadım bugüne kadar.

Sıcakkanlı, gözlerinin içi gülen, samimi, içten insanlar hiç mi yok? Var elbette. Hem de çok var. Bugün çat pat anlaştığımız kadarıyla illa evine davet eden bisikletli amca mesela.

Kafamda bütün bunları bir dengeye oturtmaya çalışıyorum. Bu, Kıta Avrupasından gelmemiş olmamızın getirdiği bir artı olsa gerek. Fakat Pakistan'la ilgili fikrim hâlâ olumsuz.

HİNDİSTAN, 29 AĞUSTOS

Balık içinde yaşadığı ırmağın farkında olmazmış. Birkaç güne kadar Hindistan'dan ayrılacağız. Türkiye'deyken aldığım notlara bakıyorum. "Hindistan hırsızlık!!!" diye not almış ve üç tane ünlem koymuşum, bu üç ünlem, benim derecelendirme sistemimde bu konunun "ilk 10" da olduğunu ve çok önemsenmesi gerektiğini gösteriyor.

Ülkelerle ilgili 10 maddelik tavsiye listemiz şöyle:

İRAN

Din, dini önderler, mezhepler hakkında yorum yapma

İnci ile evli olduğunuzu vurgula

Persepolis

Dağcılık İran'da çok yaygın, lisansını götür

“İstanbul” sohbet başlatmak için en uygun kelime

İsfahan, Şiraz mutlaka görülecek

Azeri lehçesiyle birkaç kelime öğren, kuzey kesimler Türkçe konuşuyor

Askeri bölgelerde yaptığın çekimlerde dikkat et

İran sinemasından örnekler izle

İpek işi hediyelikler al

Hazar Havyarı'nın tadına bak

Et ürünleri ucuz, bol. Keyfini çıkart

Pakistan

Dina. Beden dili muhteşem bir amcabey.

PAKİSTAN

3. doz aşıları tamamlamamız lazım

Atatürk Caddesi görülecek

Hint sınırında bayrak töreni izle

“Yıka-soy-kaynat ya da unut.”

Başörtüsü konusunda kanun yok, teamül var

Taftan Çölü

Hindistan’a devam edeceğinden hiç kimseye bahsetme

Faysal Camii görülecek

Şeker kamışı suyu iç

Resmi görevlilere Türkiye’den geldiğini hatırlat

HİNDİSTAN

Amritsar (Golden Temple)

Tac Mahal (Agra)

Tanrılara hakaret etme (Her şey Tanrı olarak görülebilir)

İneğe çarpma, cezası büyük

Sıtma ilaçları her sabah, unutma

Hırsızlık

Dövme yaptır

Varanasi'de tören izlerken video, fotoğraf çekimine dikkat

Budha'nın doğduğu yer Hint tarafında kalıyor

Ücretsiz kalınan tapınakları ziyaret

Pazarlık yap, 10/1 kuralını uygula

Gandhi'nin mezarını ziyaret

Hint yağıyla masaj yaptır

Günübirlik Goa turu

NEPAL

8000 lik zirve görmeye çalış

Pokhara göl, emanetleri bırak

Ölü yakma töreni izle

7 Budist stupası

Bhaktapur

Chitwan ulusal parkı, kaplan görmek

Dağcılık malzemesi almalı, THY'ye ekstra bagaj sorulacak

Kaşmir hediyelik al

Yoga, meditasyon yap

İnci'ye bahsediyorum hemen. Evet, o da hatırlıyor. Yollardan şikâyet etmekten dikkat etmemişim. Türkiye'de Hindistan'ı araştırırken sorduğumuz kişiler tarafından en çok uyarıldığımız konu Hindistan'da soyup soğana çevrilme ihtimalimizdi.

Ufak bir bel veya sırt çantası taşımak turist için büyük bir kolaylık. Benim de, içinde su, fotoğraf makinesi, birkaç sandviç, böcek ilacı, ağrı kesici, pasaport vs. taşıdığım bir sırt çantam var. Uyarılara rağmen bir yerden sonra çantayı ön göğsüme asmak yerine sırtıma takmaya başladım. İri yarı olduğum için bizden hırsızlık yapmaya yeltenecek kişi sayısının az olduğunu düşünüyorum. Bu akşama kadar hiç sorunla karşılaşmadık. Önem derecelendirmesinde üç ünlemi hak etmiş bu konu, bir refleks halinde devam etmiş olmalı bilinçaltımda. Ama oturup da bunu düşünmemişiz çok uzun süreden beri. Bu akşam kalabalık içinde yürürken, sırt çantamdaki eli, dikkatimi dağıtmak için beni iten kişiyi, bir başkasının çantayı açma çabasını bir anlamda sezdim denilebilir. Hindistan da araç trafiği yanında, yaya trafiği de çok fazla. Turist bölgesinde ise bazı saatlerde insan akışı, korkunç debisiyle büyük bir nehri andırıyor. Bu felaket içinde birileri avını arıyor tabii ki. Muhtemel avlar ise bizim gibi gelmeden defalarca uyarılmış olsalar da, bu cümbüş içinde ne kadar dikkatli kalabilecekleri meçhul turistler.

Herkes bilir. Yankesiciler size çarpar veya oyalayarak dikkatinizi dağıtır. Hindistan'daki mahşeri kalabalığa girerken dikkatli olun diye uyarılmıştık, fakat otelden çıkar çıkmaz ilk köşe başına kadar beş kişiyle çarpışınca, tetikte olma halini sürdürmeniz artık mümkün olmuyor, gardınız düşüyor. Akan kalabalık içine karışıp gidiyorsunuz. Aslında yanınızda hiçbir şey taşımayıp sürüklenip giden kalabalığa karışmak ne kadar iyi bir fikir. Fakat değerli eşyalarınızı otelde de bırakamıyorsunuz.

Hindistan'a alıştık, kaç gündür buradayız dememize rağmen hâlâ içgüdüsel olarak tetikteyim demek ki. Önden neredeyse kasıtlı olduğu tamamen apaçık olan çarpmayı, yandan yaklaşan "My friend" diye bağırان satıcıyı ve tam bu anda arkadan çantayı açmaya çalışan eli hissettim. Sanki Matrix filminde yavaşlatılmış çekimlerdeki gibi gerçekleşiyor her şey. Hindistan, tarihte yüz bine yakın İngiliz veya Türk süvarisi tarafından kontrol edilmiş. Bu durumun sebeplerini her yerde hissediyorsunuz zaten. Ne kadar kalabalık olsa da, zaten cüsse olarak genelde ufak tefek ve cılız olan Hintlilerden oluşan kalabalık bir gruba dış geçirebilecekmişsiniz gibi hissediyorsunuz. Çantadaki oynamayı hissedince öfkeyle geri dönüyorum. Yüzünde hayret ifadesiyle hırsız beyimiz karşımda işte. İnci'yi yanıma çekip 360 derecelik tur atıyorum sert bir ifade takınarak, işbirlikçilerin hepsiyle göz göze gelmeye dikkat ediyorum. Hemen dır dır konuşmaya başlıyorlar. Türkiye'de buna ketenpere mi

deniyordu? Ben de Türkçe bağıırıp çağırıyorum ve İnci'yi de gözeterek yavaş yavaş uzaklaşıyorum.

Hindistan'daki ilk ve umarım son hırsızlık denemesi budur. Bugüne kadar eksilen hiçbir şeyimiz olmadığına göre bizim fark etmediğimiz bir cingözlük de yaşamamışız önceden. Çünkü pek çok kurban ancak otele döndüğünde fark ediyor hırsızlar tarafından ziyaret edildiğini. Çevremizde eşyalarını hatta pasaportlarını çaldırılmış kişiler gördük. Hatta turistlere çalınan pasaportlarının para karşılığında geri satıldığını da duyduk.

Tüm fakirliğine rağmen onurlu insanlar Hintliler. Darp etmeye dayalı hırsızlık suçu başka ülkelere göre daha çok değil Hindistan'da. Bunda ahlak anlayışlarının etkisi çok büyük olmalı. Nüfus oranına kıyaslarsak, hırsız sayısı başka bir ülkeden daha çok değildir burada.

NEPAL, 25 AĞUSTOS

Günlerimiz azalıyor, geri dönme planları yapmaya başladık. Dönüş fikri bile üzücü. Fakat yine de bu yolculuk tamamen hedefine ulaştı. Üniversitede harcadığımız boş günlere tekrar tekrar yanıyorum. Bir sürü gelişim kitabı satılıyor. Geçmişte ben de aldım okudum. Şüphesiz faydalı olanları da var. Ancak Nepal'deki günlerimizden sonra şunu rahatlıkla söyleyebiliyorum. Mutluluğun yolunu bulmuş, hayat denen olayı çözmüş bir ülke gördüm. Bu anlamda Nepal kültürünün daha bozulmamış bir halinin yaşandığı düşündüğüm Tibet'e gitmek artık şart oğlu şart oldu.

Nepalliler zengin mi, lüks mü yaşıyor, gelecekleri çok mu parlak? Tüm bu soruların cevabı, hayır. Peki gülümseyen suratların sebebi yüksek dağlardan gelen taze oksijen olabilir mi? Ya da hiçbir canlıya zarar vermeme fikrinin temel olduğu Budizm olabilir mi?

Bugün Swayambhunath'ı⁶ gezdik Kumar'la beraber. Turistik bölgenin dışındaki uzak mahallelere, küçük marketlere, tarlalara, çok bilinen ünlü tapınakların dışında daha küçük ve belki de daha samimi mahalle tapınaklarına, sunaklara, yerel dükkânlara uğrayarak yaptığımız uzun Katmandu yürüyüşü beni çeşitli fikirlere sürükledi. Kumar sayesinde yerel halka daha yakın olabildik; turist bölgesinden uzakta yaptığımız bu yürüyüş sırasında, görmeye alışık olmadığımız sokaklara ve insanlara şaşkın şaşkın baktık. Belki de en çok fotoğrafı bugün çekmem gerekiyorken en azını bugün çektim. Delisini de gördük halkın, yaşlısını da, kokain çekenini, uyuşturucu satanını da, yollarda satranç oynayanını da.

İşleri, yaptıkları, sosyal konumları, kıyafetleri ne olursa olsun Nepallilerin hepsinin yüzünde olan tıpkı gülümsemeyi görünce bende ipler koptu. Yukarıdaki hipotezlerimin dışında, bunun gerçek "sebebi hikmetini" mutlaka bulmalıyım.

Hele, Swayambhunath'ın o ünlü ve çok uzun merdivenlerinde gördüğümüz minik kız çocuğu; Budist selamı verip güzel gözlerinin içi gülerek "Namaste" deyince ağlamaklı oldum. Yabancı insanlardan kaçan, başkasını görünce genelde ağlayan, annesinin bacakları arasına saklanan çocuklar yerine Budha'nın kutsal gülümsemesini takınmış çocuklar görmek anlatılmaz derecede etkileyici. Budha "Evren nasıl oluştu, reenkarnasyon çevrimi bitince ruhumuza ne olacak?" diye sorulduğunda ilahi gülümsemesini takınır ve herhangi bir cevap vermezmiş derler.

Şimdi soruyorum kendime, dünyanın en mutlu insanları gibi görünen Nepallilerin içlerindeki bu bulaşıcı iyimserliğin sebebi ne olabilir diye?

Cevap, o kutsal ve kocaman gülümseme elbette.

Hindistan, Delhi
“Yorumsuz.”

[6](#) 7 kutsal Budist tapınağından biri (Maymunlar Tapınağı)

5 GÖZYAŞI

İRAN, 19 TEMMUZ

İzmir ve Berlin'den sonra "Ben işte burada yaşarım ve hayattan da başka bir şey istemem" dediğim üçüncü kent İsfahan. Tarih öğretmeni olmamdan dolayı çok iyi bildiğim İsfahan, Buhara ve Semerkant gibi İpek Yolu şehirlerinden biri olduğu için tarih boyunca önemini korumuş. Nedense en çok yakınlık duyduğum Türk devleti olan Büyük Selçukluların çok önemli eserlerinin bulunduğu İsfahan, daha havasını ilk kokladığımda çarptı beni. Küçük pınarlar akan sokakları, Zagros Dağları'ndan doğan ve üzerinde onlarca köprünün bulunduğu, denize ulaşmadan çölde yitip giden Zayende Nehri, müzeleri, İmam Meydanı, kapalı çarşısı, yemyeşil parkları, gülümseyen insanlarıyla büyüleyici bir şehir burası.

Cehel Sütun Sarayı'na girdiğimizde ise hissettiğim yoğunluk ve gördüğüm güzellik karşısında tek yapabildiğim ağlamak.

Ruhunu Mephisto'ya satan Faust'un, son sözleri gibi, "Çok güzel!" diyebiliyorum sadece. Ben de ruhumun yarısını bu güzellik karşısında İsfahan'a armağan ediyorum. Ne güzel demiş şair: "Esfahan nefsi-i cihan." İsfahan dünyanın yarısıdır. Ruhumun yarısını bıraktığım İsfahan bu sıfatı fazlasıyla hak ediyor.

İran, İsfahan

"Bisiklet üzerinde bir yetişkin gördüğüm zaman, insan ırkının geleceği için umutsuzluğa kapılmıyorum." Sir Arthur Conan Doyle.

PAKİSTAN, 27 TEMMUZ

Patlamanın ardından, sonsuz gibi gelen saniyelerden sonra İnci'nin yanına varıyorum. O da patlamayı çok şiddetli şekilde duymuş. Ben daha onu görür görmez ağlamaya başlıyorum. O an İnci de anlıyor ki çok yakınımda olmuş patlama. Ya birbirimizi kaybetseydik düşüncesi, bugüne kadar böylesine çarpmamıştı bizi. Birbirimizin olmadığı bir hayat ihtimalinin bulunduğunu, çok mutlu olduğumuz böyle bir yolculuk sırasında bile ansızın başımıza gelecek bir olayla, bu korkunç şeyin gerçekleşebileceği fikrini aklımız kaldıramıyor. Ebedi ayrılığın yaşanma ihtimali, sanki gerçekmiş gibi etkiliyor bizi ve ikimiz bir süre baş başa ne kadar şanslı olduğumuza şükrediyoruz. Bu şükretme haliyle akan gözyaşlarımız yanaklarımızda birbirine karışıyor. Horatius'un binlerce yıldan süzülüp gelen "Anı yaşa." (Carpe diem) sözü tam bu anda ne kadar doğru ve anlamlı. Dün geçti, yarın yok ve bugün de her an son bulabilir. Kendini patlatan bir manyak sizi her şeyden, en sevdiğinizden koparabilir. Sevdiği hiçbir şey olmayan biri, beni sevdiğim her şeyden ayrı kılacaktı neredeyse. Birkaç on metre ve birkaç saniye aslında ne kadar da önemli. Şu an bunu yazdığım şu satırdan sonra elimdeki şu küçük defteri sayfalarca "Carpe diem" yazarak doldurmak ve ömrümün her anında bu sözü gerçekten yaşamak istiyorum.

HİNDİSTAN, 2 AĞUSTOS

Tapınağa girerken yerlere kadar eğilen insanlar, çıkarken de geri geri ve yine eğilerek çıkıyorlar. Biz de çevremizdeki insanların yaptıklarını taklit ediyoruz. Bu kutsal tapınağa arkalarını dönmek büyük saygısızlık onlar için. Amritsar kentindeki Altın Tapınak'tayız. Amritsar ismi bu tapınağın bahçesindeki dev göletten geliyor.

Bahçenin büyük bölümünü kaplayan "Amrit Sarovar" (Ölümsüzlük Havuzu) ve bu havuzun ortasında Sihlerin Peygamberleri "Guru Nanak Dev" in mezarı var. Amrit ise tanrıların içtiği, aydınlanmaya götüren bir çeşit ruhsal aydınlanma içkisiymiş.

Ayakkabılarımızı çıkarıyoruz, ayaklarımızı ve ellerimizi yıkıyor, saçlarımızı örtüyoruz. Erkekler dahil herkes saçını örtmek zorunda. Daha içeri girer girmez mistik bir hava kaplıyor içinizi. Saçları topuz yapılmış Sih çocukları ne kadar da sevimli. Sihleri yolda görünce hemen tanımanızı sağlayan, diğer Hintlilerden ayıran çok belirgin alameti farikaları var. Bunlar hiç kesmedikleri saçları, ahşap veya fildişi tarak taşımaları, ne olduğunu tam bilmediğimiz bir çeşit iç çamaşırı giymeleri, kollarına kalın bilezikler takmaları ve geniş ağızlı, karga burunlu kamalar taşımaları. Bu kamalar, ileride hangisinin ne olduğunu unutacağımıza emin olduğum yerel isimleriyle Kesha, Kangha, Kaccha, Kara, Kirpan diye adlandırılıyor. Yaşlılar, uzun sakalları, bir Osmanlı kavuğunun içini dolduracak kadar uzun, topuz şeklinde toplanmış saçlarıyla ne kadar saygı uyandırıcı. Erkekler de saç ve sakallarını hiçbir zaman kesmiyor.

Sihler Hindistan'ın en nezih topluluğu olarak biliniyorlar. Dinleri Müslümanlık, Hıristiyanlık, Budizm ve Hinduizmin bir karışımı olarak tarif ediliyor. Erkeklerin saç ve sakallarını kesmemeleri, kadınların hançer taşıması önemli dini kurallarından. Soldan sağa doğru tavaf yapan insanlara katılıyoruz. Az ileride ışığın sudan yansması içinde Altın Tapınak'ı gördüğümüz bir yere oturuyoruz. Olağanüstü bir an. Bu yolculukta en çok görmek istediğimiz yerdeyiz. Neden mi?

Çocukluk yıllarımda Altın Tapınak'a bir saldırı olmuştu. Birkaç fanatik onlarca insanı öldürmüştü canice. Daha ilkokula gittiğim yıllarda, evde misafirler de varken, izlediğim bu haber üzerine ağlamaya başladığımı hatırlıyorum. Önce kimseye belli etmemeye çalışarak, fark edilince de başka bir odaya kaçıp saklanarak. Erkek adam ağlar mı canım?

Hindistan, Amritsar
Şahsi eşyaların tümünün ufacık bir heybeye sığıdığı bir yaşam kurabilmek

**Hindistan Amritsar
Altın tapınağın büyüüne kapılmış balıklar.**

Hindistan, Jalandhar
İç dünyası yüzüne yansımış mutlu bir Sih.

Hindistan, Amritsar
Sihler arasında eğitim oranı yüksek.

İnsan ahlakının, kişiliğinin nasıl oluştuğunu, konuşmasının, yürüyüşünün kimlerin kopyası olduğunu,

hangi olayların ileride kim olduğunu belirlediğini tam olarak bilemez elbette. Ama hatırladığım bu olay, benim “Öldürmeyeceksin” kuralını tüm benliğimde hissettiğim ve bugün kim olduğumu etkileyen en önemli olaylardan birisi. Gözüm açık gitmez denir ya, işte burayı görüp “Evet öldürmeyeceğim ve bana verilen bu yaşamı hak edeceğim” diye tekrar tekrar söz verdiğim bu anda, artık tek yapabileceğim şey gözyaşı dökmek. İnsan bir çocukluk hayali karşısında sadece ağlayabilir. Ve bunu ancak bir çocuk kadar saf yüreği olanlar anlayabilir.

14 AĞUSTOS

Şah Cihan tarafından eşi Mümtaz Mahal adına yaptırılan Tac Mahal'in çok hüznü bir hikâyesi var. Birbirini delicesine seven bu çift aşklarını doyasıya yaşayamıyor. Mümtaz Mahal'in ölümünden sonra oğlu tarafından hapsedilen Şah Cihan, Tac Mahal'i ancak parmaklıklar arkasından izleyebiliyor. Şah Cihan, bu hapislikten dolayı Tac Mahal'in tam karşısına yaptırmayı düşündüğü siyah yapıyı bitirmeyi başaramıyor. Bu alan günümüzde bile bomboş.

Bu alan, büyüklüğünden kat kat daha fazla, derin ve içe işleyen bir hüznü yaratıyor ruhunuzda. Bu muazzam eser göreceğimiz listesinde ikinci sıradaydı. Agra, Hindistan'ın en çok turist gelen şehri. Turist üçgeninin en önemli ayağı. Agra'ya girişte yaşadığımız trafik kargaşası ve yolculukla ilgili bütün kötü anılar, beyaz mermerden kubbeyi uzaktan gördüğüm an uçup gidiyor aklımdan. Sadece biz ve bu muazzam yapının yarattığı büyüü hava var. İlerledikçe sokak aralarında kubbe bir kaybolup bir görünüyor. Sanki yanına gidemeyeceğiz, bir tren camından izliyoruz da az sonra uzakta kalacak ve bir daha göremeyeceğiz gibi yaklaştıkça heyecanlanıyoruz. Sonunda kapısına kadar ulaştık. Yüksek duvarlarla kaplı dış bahçelerden oluştuğu için yanına yaklaştıkça da görünmez hale geliyor asıl yapı. Bisikletlerimizin de Tac Mahal ile aynı karede olduğu bir fotoğraf unutulmaz bir anı olacak bizim için. Neredeyse iki aydır aynı odada uyuduğumuz, 24 saatimizin beraber geçtiği, bazen sohbet ettiğimiz bisikletlerimize isim vermemiz ve sanki kişilikleri varmış gibi davranmamız makul görülebilir sanıyorum.

Bir çift olarak biz ne kadar çok görmek istiyorsak Tac Mahal'i, aynı marka ve model olan, birbirleriyle parçalarını dahi değış tokuş eden, benim ayaklığım kırıldıktan sonra yol boyu verdiğimiz molalarda birbirlerine yaslanan, her gece birbirine kilitlediğimiz bisikletlerimiz de bir çift artık ve iki 2 ay sonunda yaptıkları binlerce km'den sonra beraberce Tac Mahal manzarası içinde görünmeyi hak ediyorlar.

Bu sebeple rehber kitaplardan öğrendiğimiz gibi yapıyoruz ve nehrin karşısına Tac Mahal'in siyah mermerden bir kopyasının yapımı için ayrılmış, ancak şu an boş duran yere gidiyoruz. Bu yolculuktaki en güzel fotoğraflarımız burada kaydediliyor. Elimize Türk bayrağı, yanımızda bisikletlerimiz ve arkamızda Tac Mahal. Bu kare yolculuğumuzun bisikletli bölümünün sonu aynı zamanda. Ne güzel bir son bizim için.

Hindistan, Agra

Tac Mahal'in acı kaderi, ancak bu boşlukla aynı karedeyken hissediliyor.

Tac Mahal de, fotoğraf çekmek için İnci'den ayrılıyorum. İnci de muazzam bahçenin bir köşesinde, kubbenin tam karşısında, kalabalık içinde yalnız başına hayallere dalıyor. Çevresini dolaştığım yapının başka bir köşesinde, mahşeri kalabalık içinde ben de inzivaya çekiliyorum. Önümde nehir var. Arkamda Tac Mahal. Nehrin karşısındaki boşluğa bakıyorum. Arada bir arkama dönüp, burada mıyız gerçekten, diye kontrol ediyorum. Evet buradayız. Arkamı yüzlerce yıllık bu yapıya yaslamış, insan kardeşlerimin ne kadar güzel eserler ortaya koyduğunu düşünmeye başlıyorum. Bisikletle kat ettiğimiz binlerce kilometreyi tekrar sürüyorum hayalimde. Sonra yüzümü dönüp bağdaş kurarak oturuyorum Tac Mahal'e karşı. Birkaç damla gözyaşı ile ıslattığım beyaz mermere, belki de buraya gelen tüm çiftlerin yazdığı gibi isimlerimizi yazıyorum parmağımla. İnci ve Soner. Bisikletlerimiz Forklift ve Kurşuni, Mümtaz ve Cihan.

NEPAL, 26 AĞUSTOS

İnternet sitemiz, karşılıksız destek sağlayan bir dostumuz sayesinde aktif hale geldi. Web sitemiz üzerinden bize destek mesajı yollayanları günlük olarak okuyabiliyoruz. Bizi merak edenlere de nerede, ne durumda olduğumuz hakkında kısa haberler iletebiliyoruz.

Tüm destek mesajları bizim için çok önemli. Ancak bir tanesi belki de bütün mesajları okurken biriken duyguların boşalmasına sebep oluyor. Sevgili dostumuz Mehmet'in mesajı.

“Bu sabah bir çocuk bakkala ekmek almaya gitti, kahvede çaycı İbrahim 37692. kez çay koydu bardağa, birileri dükkân önünde oluşturdukları tabure çemberinde ülkeyi kurtardı ateşli biçimde, umut veya umutsuzluk inşa etti, başka birinin 10 yaşındayken hatırladığı haber başlıklarıydı Kıbrıs, terör, işsizlik, yolsuzluk, rüşvet, bddk, seçimler, yoksulluk... şimdi 40 yaşındaydı ve haberlerde pek bir şey değişmemişti, kendi hayatında da pek bir şey değişmediği gibi, sadece artık evliydi çocukları vardı, omuzlarındaki yük daha bir ağırdı, üniversiteyi kazanamamış işinden memnun olmayan gönlünce sevgili de bulamamış bir başkası yalnızlığını mutsuzluğunu Fener'in kaybetmesi GS nin kazanmasıyla daha bir abartılı kutladı dün gece, 24 yaşındaydı ve 24 yıl onu nitelikli olgun, ahlaklı, bilinçli yapmaya yetmemişti, hala mutsuzdu, belki bu mutsuzluktan daha bir coşkulu bağırdı GS diye.. windows vista yı üretenler bile belki böyle abartılı kutlamamışlardı başarılarını, üstelik bu seferki kendi başarısı bile değildi, ertesi gün ölecek olsa hayatının 24 başarısız yıldan ibaret olmasının verdiği öfke, kin, garabet, eziklik, korkuydu belki onu bağırtan. Bazı coğrafyalar çok konuşup hiçbir şey üretmeyenler coğrafyasıdır, ve bu kısır döngüyü kıramayan, hatta farkına bile varmayan şuursuz coğrafyalar... Pek azdır bir Amritsar, Badashi, Tac Mahal gören, Muson yağmurlarında ıslanan, Atlantan Pasifiğe tren, bisiklet seyahati yapabilen, lütfen kelimesini sık kullanan, çöpü sokağa atmaktan acı duyup evine dek cebinde götüren, arkadaş bildiklerinin suratında ekşime görme ihtimaline dayanamayıp bankadan faizli para çekmeyi tercih eden... Siz bu işi ve sonrasında nicelerini başarabilirsiniz, hep beraber göreceğiz, parçalanan lastiği anında temin eden, gerekli ilgiyi gösteren, emeği-iyiliği yücelten ahlaklı toplumlara kaynaşmak dileğiyle... Yolunuz açık olsun.”

5 PORTRE

PAKİSTAN, 23 TEMMUZ

Ali, çölü geçmek için bindiğimiz otobüsün muavini. Başında sarılı koca kumaş parçası, esmer yüzü ve kirli sakalıyla benim burada yazarak anlatamayacağım kadar çöl insanlarına benziyor. Portre çekmeye çalışıyorum. Tam sergilik. Önce İnci çekiyor ikimizi, ama sanki fotoğraf makinesinin İnci’de olmasından çok memnun değil. Sonra ben alıyorum makineyi. Daha önce bu işi yapmış gibi bir hali var. Çeşitli pozlar takınıyor. Otobüsün üzerinde ormandaki Tarzan, buzdaki kutup ayısı, denizdeki yunus kadar rahat. En az beş kere yeniden düzenledi otobüsün çatısını.

Bizim bisikletlerde oradan oraya gitti geldi. Bazen yan yattılar bazen lastikleri üzerinde dik durumda durdular. En sonunda çok sayıda ayakkabı kutusunun üstüne yerleştirildi bisikletler. Ben bisikletin yerinin değiştiği her seferde maymun gibi tırmanıp otobüsün tepesine çıkıyorum. Ali’de bana iki eliyle “sakin sakın” diye işaret ediyor. İngilizcesi yok ama hareketleriyle karışma, endişelenme, halledeceğim bana bırak, bana güven gibisinden hareketler yapıyor.

En son branda geriyor tüm bagajların üstüne. Kalın halatlarla da bağlıyor. Sanırsın bir hafta sürecek yolculuk. Bütün bu işleri tek başına yapıveriyor. Ben sadece ayak bağı oluyorum adama. Otobüs neredeyse iki kat oldu. Yolcuların ellerinde su şişeleri ve termoslar...

Muavin Ali, otobüs yolculuğumuz boyunca, bizim oturduğumuz en arka koltuğa geliyor, ayaklarımızın altında ızgara şeklindeki açıklığa koku sıkıp gidiyor. Bu ızgaralı bölüme çanta koymamamızı ve üzerine basmamamızı söylüyor. Yine gülümsüyor. Yine işini iyi yapan, kontrolü elinde bulunduran insan duruşunu takınmış. Acayip bir çalışkanlık, pratiklik, kargaşa içinde bir düzeni var.

Pakistan’ın kuş uçmaz kervan geçmez çölünde Kant’ın görev ahlakına rastladık desem abartmış olmayacağım.

**Pakistan, Quetta
“Hûda Hafiz”, Ali**

HİNDİSTAN, 22 AĞUSTOS

Kumar, yüklü miktarda alışveriş yaparken ahbab olduğumuz Nepalli bir genç. Aslen Hindistan'dan gelen bir aileden. Ailecek Katmandu'ya göç etmişler. Onunla bir gün daha geçirdik.

Artık dostumuz diyeceğimiz kadar yakın bu insanın hayat hikâyesine de şahitlik ettik. Hasta abisinden, bakmak zorunda olduğu ailesinden, çok başarılı bir öğrenci olmasına rağmen okulu bırakmak zorunda kalmasından, bir dönem satranç şampiyonu olmasından bahsetti. Evi dışarıdan bakıldığında geleneksel mimaride olduğu gibi ahşap, tuğla ve toprak karışımından. Tüm bağlantı elemanları ağaçtan. Nepal ormanları bu hızlı yapılaşmaya herhalde çok fazla dayanamayacaktır. Ahşap oymacılığı sanatı özellikle yapıların dış yüzeyine, kapı ve pencerelerine özenle yansıtılmış.

Ancak nüfus ve tüketim arttıkça bu güzellikleri yapacak ağaçların tükeneceği, gerçekleşmesi mutlak bir kehanet gibi.

Kumar'ın evine girmiyoruz. Tüm aile fertleri çalışıyor zaten. İsimleri aklımda tutamadım. Baba ve annesi yanında, kardeşlerinden de bahsediyor. Hindistan'dan geldiklerinde Kumar daha küçükmüş. Çatışmalardan kaçtıklarını anlatmış babası. Kumar'ında şu anki dini duyguları bir tür sentez olmalı. Hinduzim ve Budizmin birçok tanrısı, bazı kural ve ritüelleri birbirine çok benziyor gerçekten de.

Hindistan'da, İran ve Pakistan'da olduğu gibi, kimsenin evine bizzat konuk olmadık. Ancak sokaklarında kilometrelerce bisiklet sürdük. Günümüzün büyük bölümü kapalı mekânlar yerine sokaklarda geçti. Hindistan'da sayısı on milyonlara varan kişi sokakta yaşadığından ve bir anlamda evleri sokak olduğu için, hepsinin evine, odasına, mutfağına konuk olduğumuz düşünülebilir. Evlerinin içinden geçtiğimizi kabul edemesek bile yaşamlarının içinden geçtik diyelim.

Geçtiğimiz her yerde, her şeye rağmen mutlu olan Hintlileri gördük.

5 AĞUSTOS

Fotoğrafları eleme sırası İnci’de. Bellekte daha fazla boş yer kazanmak için her gün çektiğimiz fotoğraflardan büyük bölümünü siliyoruz. İnci fotoğraflarla uğraşırken bir tanesini bana gösteriyor. “Alaaddin’in Cini’ne bak” deyince kimden bahsettiğini hemen anlıyorum. Kalabalıktan dolayı çok poz çekmemişiz. Ama elimizdekiler harika.

Alaaddin, artık sıradan olan lastik patlaklarımızdan biri sırasında, etrafımıza birikiveren kalabalık arasında, olağanüstü parlak ten rengi, başında kalpağı, elinde derviş kâsesi, tespihi, uzun cüppesi ve bezden çantasıyla yanımızda bitiverdi birden.

Bütün mal varlığı yanındaki ufacık çantasında olan bu genç derviş gerçekten çok yakışıklı görünüyor. Derin bakan etkileyici gözleri var.

Bıyıkları çevresindeki hafif sakalı, sakin ve anlamlı bakan iri gözleri ve kıyafetleriyle sanki bir masaldan fırlamış gibi. İyi dileklerde bulunuyor. Patlak lastiklerimiz için üzüntülerini bildiriyor. Biraz bahşış atıyorum bakır kâsesine. Birkaç fotoğraf daha çekiyoruz.

Şimdi bu adamın cin olduğunu farz ederek üç dilek hakkımızı kullanıyoruz.

1- İnci’yle ömür boyu birlikte olalım.

2- Hobilerimizi devam ettirecek ve geçinebilecek kadar para kazanalım.

3- Dünyaya açtığımız büyük deliği yamayabilmek için herkes bisiklet binmeye başlasın.

Hindistan, Pencap

“Dile benden ne dilersen.”

BİTİRİRKEN

2005 senesinde Denizli-Muğla-Antalya seyahati ile başladı seyyahlığımız.

2006'da rotamız Karadeniz kıyılarına döndü.

2007 yılı yolculuğumuzu elinizdeki kitapta okudunuz.

2008 yılında Almanya'dan Hollanda, Belçika ve Fransa'ya uzandı yolumuz.

2009 oğlumuz Tibet Çınar doğdu.

2011'de Tibet Çınar henüz 22 aylıkken, orta Avrupa'da, Almanya, Fransa, İsviçre, Avusturya, Slovakya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti turu yaptık. 3486 km.

2012 Hollanda'dan Türkiye'ye ailece bisikletlerimizle geldik. 10 ülkenin topraklarında sürdük. 3660 km. Bu hikayeler de sizlere anlatılacak.

Siz bu kitabı okurken, biz ailece Kuzey Kutup Dairesi'ne doğru pedal basıyor olacağız. Gidilecek, sürülecek çok yol, görülecek çok yer, yaşanacak çok macera var.

Bisikletle dünya turumuzu güncel takip etmek için:

www.minikgezgin.com

